

Si itaque sit, nec ex omnibus elementis vnumquodque est, nec unitates sunt indifferentes: in hac quidem magnum, in hac verò paruum inest, suapte natura contrarium existens. Item, quæ in ipso ternario, quonam modo sunt? Vna enim superflua est: sed propterea fortassis, ipsum in impari medium faciunt. Quòd si vtraque unitatum ex ambobus est adæquatis, quonam modo dualitatis vna quædam existens natura, ex magno & paruo erit? aut quid ab unitate differet? Item, unitas prior dualitate: perempta namque perimitur dualitas. Ideam igitur, ideæ necesse est eam esse, cum prior idea sit, ac priorem factam fuisse, ex aliquo igitur. Indeterminata enim dualitas, dualitatis efficiens erat. Item, aut finitum aut infinitum necesse est numerum esse: numerum enim separatim faciunt: quare non est possibile, non esse horum alterum. Et quidem quòd infinitum esse non contingit, patet. Infinitus enim, nec par nec impar est. Generatio verò numerorum, aut imparis numeri, aut paris semper est. Cum enim vnum hoc non cadat in parem, impar efficitur. Cum verò hoc modo dualitas incidat in eum qui ab vno duplicatur, sit quidem imparium alius par. Item, si omnis idea alicuius est, numeri verò ideæ sunt, infinitus quoque numerus erit alicuius vel sensibilibium, vel alicuius alterius idea: quamuis nec secundum positionem, neque secundum rationem contingit, ita tamen ordinant ideas. Quòd si finitus, vsquequo? Hoc enim dici oportet, non solum, quòd est, verum etiam propter quid est. At verò si numerus ad denarium vsque, vt quidam aiunt, primò quidem citò deficient species: puta si ternarius est homo idealis: quis numerus erit idealis equus? Etenim ad denarium vsque numerus est idealis, ideo necesse est, quosdam eorum numerorum in eis esse. Hi enim, substantiæ ideæque sunt. Attamen deficient, si species quidem animalis excedent. Simul autem constat, quòd si hoc modo ternarius idealis homo sit, & cæteri quoque ternarii, cum similes sint, qui in eisdem numeris sunt: quare infiniti homines erunt, aut vnusquisque idealis homo, si vnusquisque ternarius idea est: aut si non, saltem homines. Et si minor pars sit maioris, qui ex iis combinabilibus unitatibus est, quæ in eodem sunt numero. Sin alicuius idea sit ipse quaternarius, veluti equi aut albi, homo erit pars equi, si homo dualitas sit. Absurdum item est, denarii quidem ideam esse, vndenarii autem non, neque sequentium numerorum. Item, & sunt, & sunt quædam, quorum species non sunt:

A Εἰ μὲν δὴ οὕτως, οὔτε ἐκ πρώτων τῶν στοιχείων ἕκαστον, οὔτε ἀδιείρητοι αἱ μονάδες. ἐν τῇ μὲν γὰρ μέγα, ἐν τῇ δὲ μικρὸν ἔσται ἀρχή, ἐκαστὸν τῆ φύσιν. ἔτι αἱ ἐν τῇ τελευτῇ αὐτῆς αἰδέ; μία γὰρ αἰδέ. ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ἴσως αὐτῆς ἐν ποιοῦσιν ἐν τῇ αἰδέ μίση. εἰ δὲ ἕκαστα τῶν μονάδων δὲ ἀμφοτέρων ἐστὶν ἰσαθέντων, ἡ δὲ αἰδέ ἕσται μία ἡς οἶσα φύσις ἐκ τῶν μεγάλου ἔ μικροῦ; ἢ τὴ δίστις τῆς μονάδος; ἔτι αἰδέ τῆς ἡ μίση τῆς δὲ αἰδέ. ἀγαθουκλήης γὰρ, ἀγαθῆς ἢ δὲ αἰδέ ἰδέας οἶσα ἰδέας ἀγαθῆς αὐτῆς αἰδέ, αἰδέ τῆς οἶσα οἶσα ἰδέας, ἔ γὰρ ἰδέας, ἔ γὰρ ἰδέας ἐκ ἰνοσού. ἢ γὰρ ἀόριστος δὲ αἰδέ, δυοποῖος ἰδέ. ἔτι ἀνάγκη, ἢ τῆ ἀπειρον εἶ) τῆ ἀριθμὸν, ἢ πεπερασμένον. χωριστὸν γὰρ ποιοῦσι τὸν ἀριθμὸν. ὥστε οὐχ οἶ) τε μὴ οὐχὶ τούτων γὰρ τῆς ὑπάρχειν. οἶ μὲν τῶν ἀπειρον ἐκ ἐνδέχεται, δὴλον. οὔτε γὰρ αἰδέ τῆς ὁ ἀπειρος ἐστίν, οὔτε ἀριθμὸς: ἢ τῆ γένεσις τῆς ἀριθμῶν, ἢ αἰδέ τῆ ἀριθμῶν, ἢ ἀριθμῶν ἐστίν ἀεὶ ὡδὲ μὲν ἕ ἐνός εἰς τὸν ἀριθμὸν πῶν τῆς αἰδέ. ὡδὲ δὲ τῆς μὲν δὲ αἰδέ ἐμπροσθεν, * ὁ ἀφ' ἐνός διπλασιαζόμενος. ὡδὲ τῆ αἰδέ τῆς, ὁ ἄλλος ἀριθμὸς. ἔτι εἰ πᾶσα ἰδέα ἰνός, οἶ τῆ ἀριθμῶν ἰδέας, ἔ ὁ ἀπειρος ἕσται ἰδέα τῆς, ἢ τῆ ἀριθμῶν, ἢ ἄλλου ἰνός. καὶ οἶ οὔτε τῆ πῶν γὰρ ἐνδέχεται, οὔτε τῆ τὸν λόγον. τῆ τῆ οἶ οὔτε αἰδέ ἰδέας. εἰ τῆ πεπερασμένον, μέγιστον πόσου; τῆ τῆ γὰρ δὲ λέγεσθαι, ἢ μόνον ὅτι, ἀλλὰ ἔ δὲ ἀριθμῶν. ἀριθμῶν εἰ μέγιστον τῆς δεκάδος ὁ ἀριθμὸς, ὡς τῆ ἰνός φασί, αἰδέ τῆ μὲν τῆ ὅτι ἀριθμῶν πᾶ εἶδη οἶ εἰ ἐστὶν ἡ τελευτῆ αἰδέ ἀριθμῶν, ἡς ἕσται ἀριθμὸς αἰδέ ἰππος; αἰδέ γὰρ ἕκαστος ἀριθμὸς, μέγιστον δεκάδος. ἀνάγκη δὲ τῆ ἐν τούτοις ἀριθμῶν πῶν εἶ). οἶσιν γὰρ καὶ ἰδέας οἶσιν. ἀλλ' ὁμοῦ ὅτι ἀριθμῶν. τῆ τῆ ζώου γὰρ ἢ δὴ ἔσται ἀριθμῶν. ἀμα δὲ δὴλον, ὅτι οἶ οὔτως ἡ τελευτῆ αἰδέ ἀριθμῶν, καὶ αἶ ἀλλὰ τῆ ἀριθμῶν. ὁμοῦ γὰρ αἶ ἐν τῆ αἰδέ ἀριθμῶν. ὡς τῆ ἀπειρον ὅτι ἀριθμῶν. εἰ μὲν ἰδέα ἕκαστη τελευτῆ, αἰδέ ἕκαστος ἀριθμῶν. εἰ δὲ μὴ, ἀλλ' ἀριθμῶν γὰρ. ἔ εἰ μέγιστον ὁ ἐλάττων τῆ μείζωνος, ὁ ἐκ τῆ συμβλητῆς μονάδων. τῆ ἐν αἰδέ ἀριθμῶν. εἰ δὲ ἢ τελευτῆ * αὐτῆ ἰδέα τῆς ἐστίν, οἶ ἰππου ἢ λευκοῦ, ὁ ἀριθμῶν ἕσται μέγιστον ἰππου, εἰ δὲ αἶ ἀριθμῶν. ἀριθμῶν τῆ τῆ δεκάδος εἶ) ἰδέας, ἐν δεκάδος δὲ μὴ, μὴ δὲ τῆ ἐκαστῶν ἀριθμῶν. ἔτι δὲ τῆ ἐστὶ καὶ γίνεσθαι ἐν ἔ ὡν εἶδη ἐκ ἐστίν.

best. aliter legit.

γρ. αὐτῆ

ὡς τε ἀφ' ἧς οὐ κακείων εἶδη ὅτιν. ὅτι
 ἀφ' αἷμα τὰ εἶδη ὅτιν. ἐπὶ ἀτοποι εἰ' ὁ ἀ-
 ειθμός ὁ μέγεθός τῆς δεκάδος, μᾶλλον π' ὄν καὶ
 εἶδος αὐτῆς τῆς δεκάδος. καὶ τῆς μὲν ὅτι
 ἐστὶ γένεσις ὡς ἐνός, τῆς δὲ ὅτι. πειραίνεσθαι δ',
 ὡς τῆς μέγεθός τῆς δεκάδος τελείου ὄντος ἀριθ-
 μού. ἡμιῶσι γινώ τὰ ἐπόμια, οἷον τὸ κενόν,
 ἀναλογίαν, τὸ ἀπειπὸν, πε' ἄλλα τὰ τοιαῦτα
 ἐν τῆς δεκάδος. τὰ μὲν γὰρ ταῦς ἀρ-
 χῆς ἀποδιδοῦσιν, οἷον κίνησιν, εἶσιν ἀγαθόν,
 κακόν. ἢ δὲ ἄλλα τοῖς ἀριθμοῖς. δὲ τὸ ἐν τῷ
 ἀπειπὸν. εἰ γὰρ ἐν τῇ τεριάδι, πῶς ἴσ' πεν-
 τὰς ἀπειπὸν; ἐπὶ τὰ μέγεθ' καὶ ὅσα τοιαῦτα,
 μέγεθ' πόσου; οἷον ἴσ' ἀφ' ἑστὴ γραμμῇ ἀρ-
 μος, εἴτα δυάς, εἴτα καὶ ταῦτα μέγεθ' δε-
 κάδος. ἐπὶ εἰ' ἐστὶ χωριστός ὁ ἀριθμός, ἀπὸρῆ-
 σεν αὐ' ἴσ', πότερον πρῶτον τὸ ἐν, ἢ ἴσ'
 τεριάς καὶ δυάς. ἢ μὲν δὲ σιῶμενος ὁ ἀριθ-
 μός, τὸ ἐν. ἢ δὲ τὸ καθόλου πρῶτον τὸ ἐν
 εἶδος, ὁ ἀριθμός. ἐκάστη γὰρ τῶν μονάδων μὲ-
 ριον τῶ ἀριθμοῦ ὡς ὕλη, ὁ δὲ ὡς εἶδος. καὶ εἰ-
 σι μὲν ὡς ἢ ὀρθῆ πρῶτον τῆς ὀξείας, ὅτι
 ὡρεται ἐπὶ λόγῳ. ἐστὶ δὲ ὡς ἢ ὀξεία, ὅτι μέ-
 ρος καὶ εἰς ταῦτ' ἀφαιρείται. ὡς μὲν δὲ ὕ-
 λη ἢ ὀξεία, ἐπὶ τὸ φοιχείον, καὶ ἴσ' μονάς, πρῶ-
 τρον ὡς δὲ καὶ εἶδος καὶ τὴν οὐσίαν τὴν κα-
 τὰ τὸν λόγον, ἢ ὀρθῆ καὶ τὸ ὅλον τὸ ἐκ τῆς ὕ-
 λης καὶ τῆς εἶδος. εἰ γὰρ πρῶτον τῶ εἶδος καὶ οὐ
 ὁ λόγος, ἀμφω γινέσθαι ὕστερον. πῶς οὖν
 ἀρχὴ τὸ ἐν; ὅτι οὐ ἀφαιρέτον φασιν, ἀλλὰ
 ἀφαιρέτον, καὶ καθόλου ἐπὶ τὸ ὅτι μέρους,
 καὶ τὸ φοιχείον. ἀλλὰ ἔσπον ἄλλον, τὸ μὲν
 κατὰ λόγον, τὸ δὲ κατὰ χρόνον. πότερος
 οὖν τὸ ἐν ἀρχή; ὡς πρῶτον εἴρηται, καὶ ἢ ὀρθῆ
 τῆς ὀξείας, καὶ αὐτὴ ἐκείνης δοκεῖ πρῶτον
 εἶναι, καὶ ἐκάτερα μία. ἀμφοτέρως δὲ
 ποιοῦσι τὸ ἐν ἀρχή. * ἐν δὲ ἀδιώατοι. ὅ
 μὲν γὰρ ὡς εἶδος καὶ ἢ οὐσία, τὸ δὲ ὡς μέ-
 ρος καὶ ὡς ὕλη. ἐστὶ γὰρ πῶς ἐν ἐκάτερον,
 τῆ μὲν ἀληθεία, διωάμει. εἰ γὰρ ὁ ἀριθ-
 μός ἐν ἴσ', ἐπὶ μὲν ὡς σωρὸς, ἀλλ' ἔτερον δὲ
 ἑτέρων μονάδων, ὡς πρῶτον φασιν. ἐντελεχεία
 δὲ ὅτι ἐπὶ μονάς ἐκάτερα. αἷμιον δὲ τῆς
 συμβαίνουσης ἀμφοτέρων, ὅτι ἀμα ἐκ τῶν
 μαθημάτων ἐθήρθον, ἐπὶ ἐκ τῶν λόγων τῶν
 καθόλου. ὡς τ' ὅτι ἐκείνων μὲν ὡς ἐπιγινώ-
 τῶ ἐν καὶ τὴν ἀρχήν ἐθήρθον. ἢ γὰρ μονάς ἐπι-
 μὴ ἀφ' ἑστὸς ὅτι. κατὰ πρῶτον τὸ ἐπὶ ἴσ' ἴσ' ἴσ'
 ἐκ τῶ ἐλαχίστου τὰ ὄντα σίμωλεθεσθαι καὶ οὐ-
 ποι. ὡς τε γινέσθαι ἴσ' μονάς ὕλη τῶ ἀριθμῶν,

unde qua de causa non sunt illorum species?
 non sunt ergo species causæ. Item, incon-
 veniens est, si numerus vsque ad denarium
 magis quid ens, & ipsius denarii species:
 tamen huius quidem non fit generatio
 tanquam unius, illius tamen fit. Tentant
 autem tanquam si is qui ad denarium vsque
 est, perfectus numerus sit: generant porro,
 quæ sequuntur, veluti vacuum, proportio-
 nem, abundans, cæteraque huiuscemodi.
 Infra denarium, quædam quidem principiis
 attribuunt, puta motum, stationem, bo-
 num, malum. Alia verò numeris: ideo
 unum, impar est: si enim in ternario, quo-
 modo quinaris impar? Magnitudines item
 & quæcunque similia, quousque quanta?
 veluti prima linea indivisibilis, deinde dua-
 litas, deinde hæc etiam ad denarium vsque.
 Item, si numerus separatus est, dubitave-
 rit quispiam utrum unum prius, an ternar-
 rius, & binarius. Quatenus enim nume-
 rus compositus est, unum est: quatenus
 vero uniuersale, & species prior, numerus
 est. Vnaquæque enim unitatum, pars nu-
 meri, vt materia est: ille verò, vt species.
 Ac quodam quidem modo rectus prior acuto,
 quia & in ratione definiente positus est:
 quodam verò modo acutus, quia pars est,
 ac in hunc diuiditur. Tanquam igitur ma-
 teria, acutus, elementum, & unitas, prius:
 vt verò secundum speciem, & eam, quæ
 secundum rationem est, substantiam, re-
 ctus, ac totum, quod ex materia, & spe-
 cie. Quod enim ambo est, propinquius est
 specie, & ei, cuius ratio est, generatione
 verò posterius. Quo igitur modo ipsum unum,
 principium est? quia non est diuisibi-
 le, aiunt, sed indivisibile, tum uniuersale,
 tum particulare, & elementum: verum alio
 modo, illud quidem secundum rationem,
 hoc verò secundum tempus. Vtro itaque
 modo ipsum unum est principium? Vt
 enim dictum est, & rectus acuto, &
 iste illo prior esse videtur, & uterque unum.
 Vtroque igitur modo, ipsum unum
 faciunt principium. At impossibile: hoc
 enim vt species, & substantia, hoc ve-
 rò vt pars, & materia. Est namque quo-
 dam modo unum, utrumque secundum
 veritatem quidem potentia. Si
 quidem unum quid est numerus, & non
 aceruus, sed aliud ex aliis, (vt aiunt,) unitatibus:
 actu sanè non est utraque unitas.
 Causa verò erroris, qui accidit, quia simul
 ex mathematicis & uniuersalibus rationibus
 venabantur, ita vt ex illis quidem tanquam punctum posuerint
 ipsum unum, & principium. Unitas enim,
 punctum sine positione est. Quemadmodum
 igitur quidam ex minimo entia composuerunt,
 ita & isti. Quare unitas efficitur numerorum
 materia, simul-

γρ. ἐπὶ δὲ
 ἀδ.

simulque dualitate prior. Rursusque posterior, tanquam dualitate existente toto quodam, & vno, & specie. Ex eo vero, quod vniuersale quærebant prædicatum vnum, & ita vt partem dixerunt: at simul hæc eidem inesse, impossibile est. Quod si ipsum vnum solum sine positione esse oportet, (in nullo enim differt, nisi quod principium est, & dualitas quidem diuisibilis, vnitas verò non,) similior erit profectò ipsi vnitas. Si autem vnitas, illud quoque vnitati quàm dualitati, ea quoque de re vtraque vnitas prior dualitate erit, at non dicunt: generant sanè denarium primò. Item, si dualitas ipsa vnum quid est, ac ipsa trinitas, ambo dualitas: ex quo igitur hæc dualitas?

A Ἐάντα πρῶτα τῆς δυάδος, πάλιν δὲ ὑπε-
ρα, ὡς ὅλον ἕνός ἔνός, ἔειδος τῆς δυά-
δος οὐσίας. ἀλλὰ δὲ τὸ καθόλου ζητεῖν τὸ κα-
τηρηγούμενον ἐν, καὶ οὕτως ὡς μέγρος ἔλεγον.
ταῦτα δὲ ἅμα πάλιν ἀδιώατον ὑπερ-
χειν. εἰ δὲ τὸ ἐν αὐτῷ δεῖ μόνον ἀπελθόν εἶναι, οὐ-
θεν γὰρ ἀφαιρέσει, ἢ ὅτι ἀρχή, καὶ ἢ μὴ
B δυὰς ἀφαιρέσει, ἢ ὅτι μόνος οὐ,) ὁμοιοτέρων αὐτῶν
πάλιν ἐν αὐτῷ ἢ μόνος. εἰ δὲ ἢ μόνος, καὶ κεῖτο
τῆ μοιάδι ἢ τῆ δυάδι. ὡς τε πρῶτα αὐτῶν εἶναι
ἕκαστα ἢ μόνος τῆς δυάδος, οὐ φασι δὲ. ἡμι-
κῶσι γὰρ πῶς δεκάδα πρῶτον. εἴπερ ἔστι ἢ
δυὰς ἐν ἑαυτῇ ἔν τριὰς αὐτῇ ἀμφὶ δυὰς.
ἐκ τίνος οὖν αὐτῇ ἢ δυὰς;

CAPVT XI.

ΚΕΦΑΛ. 9.

*Fieri non posse ut numeri & magnitudines
sint separabiles. Item alias questio-
nes aliquot tangit.*

C Οὐ ἀδιώατον εἶναι τὸν ἀριθμὸν καὶ τὰ μεγέθη
χωριστά. ἔτι ἀλλὰ ποικίλα ζη-
τήματα.

DVbitabit autem quispiam, quod cum tactus quidem in numeris minimè fit, consequentibus quidem iis, quarumcunque non est aliquid medium vnitatibus, veluti iis quæ in dualitate ternario ve sunt, vtrum consequentes sint ipsi vni, an non: & vtrum dualitas prior est iis quæ consequuntur, an quacunque vnitatum. Simili modo hæc difficultates de posterioribus etiam numero generibus, linea, plano, & corpore accidunt. Quidam enim ex magni & parui speciebus faciunt, (veluti ex longo quidam, & breui,) longitudines: ex lato verò, & stricto, plana: ex profundo autem, & humili, moles. Hæc autem magni & parui species sunt, principium verò, quod secundum ipsam vnum est. Alii ea, quæ eorum sunt, aliter posuerunt. At etiam in his infinita videntur impossibilia, & ficticia, & omnibus rationabilibus contraria: absoluta namque ab inuicem accider ea esse, si principia etiam non consequuntur, vt sit latum & strictum, longum & breue. At si hoc erit, planum erit, linea, & solidum planum. Anguli item, & figuræ & huiusmodi, quonam modo assignabuntur? Idemque accidit, quod eis quæ circa numerum. Hæc namque magnitudinis sunt passionēs, non ex his magnitudo, quemadmodum nec ex recto & curuo longitudo, nec ex læui & aspero solida. His autem omnibus commune,
Tom. IV.

AΠΟΡΗΣΕΙΕ δ' αὖ τις, ἔπι
ἀφῆ μὴ εἶναι ἐν τῆς ἀριθμοῖς, ὅτι
ἐφεξῆς, ὅσον μὴ ἔστι μεταξὺ μονάδων, οἷον
τῆ ἐν τῇ δυάδι, ἢ τῇ τριάδι, πότερον ἐφε-
ξῆς πάλιν ἐν αὐτῷ, ἢ οὐ καὶ πότερον ἢ δυὰς
πρῶτα τῆ ἐφεξῆς ἢ τῆ μονάδων ὅποτε-
ροῦν. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τῆ ὑπερῶν γῶν
τῶ ἀριθμῶν συμβαίνει τὰ διεχρή, γραμ-
μῆς τε ἔπιπέδου καὶ σώματος. οἱ μὴ γὰρ
ἐκ τῶν εἰδῶν τῶ μεγάλου καὶ τῶ μικροῦ ποιοῦ-
σιν. οἷον ἐκ μακροῦ μὴ βραχέος, τὰ μήκη
πλάτους δὲ ἔστι στενοῦ, τὰ ἔπιπέδα. ἐκ βρα-
χέος δὲ ἔστι παπεινοῦ, τῶ ὄγκοις. ταῦτα δὲ
ἔστιν εἶδη τῶ μεγάλου ἔστι μικροῦ. πῶς δὲ κα-
τὰ τὸ ἐν ἀρχῇ, * ἀλλοι ἀλλῶς πηρέασι τῶ
ποιούτων. ἔστι τούτοις δὲ μείρα φαίνεσθαι
τὰ τε ἀδιώατα καὶ τὰ πλάσματάδη, καὶ
τὰ ὑπερῶν πᾶσι τῶν ὑπερῶν. ἀπολε-
λυμένα τε γὰρ ἀλλήλων συμβαίνει, εἰ μὴ συ-
ναχθῶσιν καὶ ἀρχαί ὡς τε εἶναι τὸ πλάτυ
ἔστι στενόν, ἔστι μακρόν καὶ βραχύ. εἰ δὲ τῶ, ἔστι
ἔστι τὸ ἔπιπέδον γραμμῆ, ἔστι στερεόν, ἔπι-
πέδον. εἴ δὲ γωνία καὶ σχήματα καὶ τὰ τῶ
τα, πᾶς ἀποδοθῆσθαι; ταῦτα τε συμβαίνει
τοῖς πρὸς ἀριθμῶν. ταῦτα γὰρ πᾶσι μεγέθοις
ἔστιν. ἀλλ' ἐκ ἐκ τούτων μέγρος, ὡς πρὸς ἔστι
ἔστι βραχέος καὶ καμπύλου τὸ μήκος, ἔστι ἐκ λείου
καὶ πλάτους τὰ στερεά. πᾶσι δὲ κοινόν τούτων
○○

ness. ali-
ter di-
stinguit.

ὅτι ἐπὶ τῶν εἰδῶν τῶν ὡς ἄνους συμβαίνει ἅ
 ἀπορεῖν, ὅτι μὲν τις θῆται καθόλου, πότερον
 τὸ ζῶον αὐτὸ ἐν τῷ ζῶῳ, ἢ ἕτερον αὐτῷ ζῶῳ.
 τούτου γὰρ μὴ χωριστὸν μὲν ὄντος, ὁσέτις
 ποιήσῃ ἀπορίαν· χωριστὸν δὲ, ὡς περὶ οἱ τῶν
 λέγοντες φασί, τῶ ἐνός καὶ τῶν ἀριθμῶν,
 οὐ ρά εἶδον ἀφελῆσαι. εἰ μὴ ρά εἶδον δεῖ λέ-
 γειν τὸ ἀδιώατον. ὅτι μὲν γὰρ νοῆται ἐν τῇ δυάδι
 τὸ ἐν, ἢ ὅπως ἐν ἀριθμῶ, πότερον αὐτὸ νοεῖ
 πῖ, ἢ ἕτερον; οἱ μὲν οὖν τῶν μεγέθη γινώσκουσιν
 ἐκ τῆς ποιότητος ὑλης, ἕτερον δὲ ἐκ τῆς σιγ-
 μῆς· ἢ δὲ σιγή αὐτοῖς δοκεῖ εἶ) οὐχ εἶν, ἀλλ'
 οἷ) τὸ ἐν, καὶ ἄλλης ὑλης οἴας τὸ πλήθος, ἀλλ'
 οὐ πλήθος· περὶ ὧν ὁσέτις ἢ τὸν συμβαίνει
 τὰ αὐτὰ ἀπορεῖν. εἰ μὲν γὰρ μία ἢ ὑλη, τῶν
 γραμμῆ, καὶ ὅτι πεδον, ἢ σφαιρῶν. ἐκ γὰρ
 τῶν αὐτῶν, τὸ αὐτὸ καὶ ἐνέσται. εἰ δὲ πλείους αἱ
 ὑλαί, ἢ ἕτερα μὲν γραμμῆς, ἕτερα δὲ τῶ
 ὅτι πεδον, καὶ ἄλλη τῶ σφαιρῶν, ἢ τῶ ἀκολου-
 θοῦσιν ἀλλήλας ἢ οὐ. ὡς τε τῶν συμβήσε-
 ται ἢ οὕτως. ἢ γὰρ οὐχ ἔξει τὸ ὅτι πεδον γραμ-
 μῆν, ἢ ἕσται γραμμῆ. εἰ παρὰ μὲν ἐνδέχε-
 ται εἶ) ἐκ τῶ ἐνός ἢ πλείους τὸν ἀριθμῶν,
 ὁσέτις ὅτι χειρῆται. ὅπως δὲ οὖν λέγουσι, τῶν
 συμβαίνει δις χερῆ, ἢ περὶ τῶν ἐκ τῶ ἐ-
 νός, ἢ ἐκ τῆς δυάδος τῆς ἀορίστου. ὁ μὲν γὰρ
 ἐκ τῶ κατηγερομένου καθόλου ἡμῶν τῶ ἀ-
 εθμέν. ἢ οὐ ἕνος πλήθος. ὁ δὲ ἐκ τῶ
 πλήθος, τῶ περὶ γὰρ δεῖ. πῶ γὰρ δυάδα
 περὶ τῶν εἶ) πλήθος. ὡς τε ἀφ' ἑτέρου ὁσέτις,
 ὡς εἰπεῖν· ἀλλ' αἱ ἀπορίαι αὐτῶ ἀκολουθῶ-
 σοισι, μίξις, ἢ ἕσις, ἢ κερῆσις, ἢ ἡρεσις, καὶ
 ὅσα ἄλλα τῶν αὐτῶ. μαλιστα δὲ αὐτῶν ἐπιζη-
 τήσεται. εἰ μία ἐκάστη μονάς, ἐκ τῶν ὅτι οὐ
 γὰρ δὴ αὐτὸ γὰρ ἐν, ἐκάστη. ἀνάγκη δὲ ἐκ τῶ
 ἐνός αὐτῶ εἶ) ἢ πλείους, ἢ μέρους τῶ πλεί-
 θους. ἢ μὲν οὖν πλείους ἢ εἶ) φαίται πῶ μο-
 νάδα, ἀδιώατον, ἀδχίρετον γ' οὐσῶν. τὸ δὲ
 ἐκ μέρους, ἄλλας ἔχει πολλὰς δις χερῆας.
 ἀδχίρετον τε γὰρ ἕκαστον αἰαγῶν εἶ) τῶν με-
 ρῶν, ἢ πλείους εἶ), ἢ τῶ μονάδα δχίρετων, ἢ
 μῆσοιχῶν εἶ) τὸ ἐν ἢ τὸ πλείους. ἢ γὰρ μονάς
 ἐκάστη ἐκ ἐκ πλείους ἢ ἐνός. εἰ ἢ ἕτερον ἄλλο
 ποιῆσ' ὁ λέγων ἔτο, ἀλλ' ἢ ἀριθμῶν ἕτερον. τὸ γὰρ
 πλείους ἀδχίρετων ὅτις ἀριθμῶς· ἐπιζητητέον
 γὰρ εἰ ὅτις ἢ περὶ τῶν οὕτω λέγοντας, πότερον ἀπὸ
 ὁ ἀριθμῶς, ἢ πεπερασμένος. ἢ ἢ ἢ ἢ
 γὰρ, ὡς εἶοικε, καὶ πεπερασμένον πλείους,
 ὅτι οὐ αἱ πεπερασμένα μονάδες· καὶ τὸ
 ἐνός ὅτις τε ἕτερον αὐτὸ πλείους, καὶ πλείους
 ἀπὸ τῶν πῶν οὖν πλείους ἢ σοιχῶν ὅτις τὸ ἐνός

A quod in speciebus, quæ sunt ut generis, du-
 bitare accidit, cum quis univversalia ponat:
 utrum animal ipsum, in animali, an alterum
 ab ipso animali. Hoc namque frfit non se-
 paratum, nullam dubitationem faciet. Si
 verò sit, quemadmodum qui hæc dicunt,
 separatum ab vno & numeris, non est faci-
 le solvere. Si non facile dicere oportet,
 quod impossibile est. Cum enim vnum quis
 in dualitate intelligat, & omnino in nume-
 ro, utrum ipsum quid, an aliud intelligit?
 Quidam itaque ex tali materia magnitudi-
 nes generant, quidam ex puncto, (pun-
 B tum autem eis non vnum, sed quale vnum
 esse videtur,) & altera materia qualis est
 multitudo, sed non multitudine, de qui-
 bus nihil minus eadem accidit dubitare.
 Nam si materia vna est, idem linea, planum,
 & solidum sunt: ex eisdem enim vnum &
 idem erit. Quod si materiz plures, & al-
 tera quidem lineæ, altera plani, altera soli-
 di, aut sequuntur inuicem, aut non: quare
 hoc etiam modo eadem accident. Pla-
 num etenim, aut non habebit lineam, aut
 linea erit. Item, quo quidem modo contin-
 git ex vno & multitudine numerum esse,
 C nihil dicere conantur: quemodocunque
 autem dicant, eædem difficultates acci-
 dunt, quæ illis quoque, qui ex vno & inde-
 terminata dualitate dicebant. Quidam
 namque ex eo quod univversaliter prædica-
 tur, & nulla multitudine numerum gene-
 rat: quidam ex aliqua multitudine, prima
 tamen: dualitatem namque primam multi-
 tudinem esse. Quare, (ut ita dicam,) nihil
 differunt, sed eædem dubitationes sequun-
 tur, siue mistio sit, aut positio, aut tempe-
 ramentum, aut generatio, & quæcunque
 D alia similia. Maximè autem aliquis inqui-
 rat, si vna sit quæque vnitas, ex quonam est:
 non enim erit vnaquæque ipsum vnum.
 Necessè autem est, aut ex ipso vno, &
 multitudine esse, aut ex parte multitudi-
 nis. Atqui multitudinem dicere vnitatem
 esse, impossibile est, cum indivisibilis sit.
 Quod autem ex parte sit, alias habet mul-
 tas difficultates: vnamquamque enim par-
 tium, aut indivisibilem, aut multitudinem
 E necesse est esse, ac vnitatem diuisibi-
 lem, & ipsum vnum, ac multitudinem,
 non esse elementum: quandoquidem vna-
 quæque vnitas non est multitudine, ac
 vno. Item, qui hoc dicit, nihil aliud
 quàm alium numerum facit: multitudi-
 ne namque indivisibilium numerus est.
 Item, querendum etiam ab eis, qui sic
 dicunt, utrum numerus infinitus, an fi-
 nitus sit: erat namque, ut apparet, mul-
 titudo quoque finita, ex qua & vno sunt
 vnitates finitæ: aliudque est ipsa multitu-
 do, multitudoque infinita: qualis ita-
 que multitudo, & vnum, est elementum.

Similiter autem de puncto quoque aliquis quæreret, ac elemento, ex quo faciunt magnitudines. Non enim vnum solum punctum hoc est: ex quo namque vnumquodque aliorum punctorum? non enim ex quadam dimensione, ipsoque puncto. At verò nec partes diuisibiles esse contingit partes dimensionis, quemadmodum multitudinis, ex quibus vnitates: numerus namque ex indiuisibilibus componitur, magnitudines verò minimè. Hæc itaque omnia, cæteraque similia manifestant, quòd impossibile sit numerum ac magnitudines separatas esse. Præterea, quòd ipsi primi de numeris discordant, signum est, ipsas res, cum non sint veræ, ipsis præbere confusionem: Quidam enim, qui mathematica tantum faciunt præter sensibilia, cum viderent difficultatem, atque fictionem circa species, destiterunt à numero ideali, ac mathematicum fecerunt. Quidam verò, cum species simul & numeros facere vellent, neque viderent quonam modo si quis hæc principia ponat, mathematicus numerus præter idealem esset, eundem idealem ac mathematicum numerum fecerunt ratione. Quia autem opere sublatus est mathematicus, proprias profectò, & non mathematicas suppositiones dicunt. Qui verò primus species & numeros esse posuit, species & mathematica esse, rationabiliter separauit: quare accidit omnes secundum quid rectè dicere, omnino verò non rectè. Ac ipsi etiam fatentur non eadem sed contraria dicentes: causa verò est, quod suppositiones atque principia falsa sunt. Difficile autem est, (vt ait Epicharmus,) ex non bene præsuppositis, bene dicere. Cum primum enim aliquid dicitur, confestim apparet non bene dictum. Sed de numeris quidem, sufficient, quæ dubitata & quæ determinata sunt: cuicumque namque persuasum est, magis ei ex pluribus persuasum fuerit: vt autem illi persuadeatur, cui non est persuasum, nihil magis.

CAPVT XII.

Tollendas esse ideas.

DE primis verò principiis, primisque causis, & elementis, quæcunque quidem dicunt, qui de sola sensibili substantia determinant, quædam in naturalibus dicta sunt, quædam non sunt præsentis sciëntiæ.

Tom. IV.

A ὁμοίως δὲ ἐπεὶ εἰρήνης ἀφ' ἧς ζητήσῃ καὶ τῆς σοιχείου, ὅξ οὐ ποιοῦσι τὰ μεγέθη. οὐ γὰρ μία γὰρ μόνον εἰρήνη ἐστὶν αὐτῆ. τῶν ἡρώων ἀλλων εἰρημῶν ἐκάστη ἐκ τίνος; οὐ γὰρ δὴ ἐκ γὰρ ἀφαιρέματος ἕως, καὶ αὐτῆς εἰρήνης. ἀλλὰ μὴ ὅδε μόρια ἀφαιρέτα ἐνδέχεται τὰ τῆ ἀφαιρέματος εἶ) μόρια, ὡς τῶν τῆ πλήθους ὅξ ὡν ἀμετάδεσ. ὁ μὲν γὰρ ἀριθμὸς, ὅξ ἀφαιρέτων σύγκειται. τὰ δὲ μεγέθη, οὐ. πῶν τὰ δὴ αὐτὰ καὶ ἀλλὰ τριαῦτα φανερόν ποιεῖ, ὅτι ἀδιώαται εἶ) τὸν ἀριθμὸν ἐ τὰ μεγέθη χωριστά. ἐπὶ δὲ τῶ ἀφαιρέτων ποῖς ὡσφῶς ὡεὶ τῶ ἀριθμῶν, σημεῖον, ὅτι τὰ ὡσφῶματα αὐτὰ ἐκ ὄντα ἀληθῆ, πῶν εἶ) τὴν παραχρῆν αὐτοῖς. οἱ μὲν γὰρ τὰ μαθηματικὰ μόνον ποιοῦντες * ὡσφῶ τὰ ἀόδητα, ὁρῶντες τὴν ὡεὶ τὰ εἶδη δις-χέριαι καὶ πλάσιν, ἀπέστησαν ἀπὸ τῆ εἰδητικοῦ ἀριθμοῦ, καὶ τὸν μαθηματικὸν ἐποίησαν. οἱ δὲ τὰ εἶδη βουλόμενοι ἀμα καὶ ἀριθμοῖς ποιεῖν, οὐχ ὁρῶντες δὲ εἶ) τὰς ἀρχαίς ἕως αὐτῶν ἡσφῶται, πῶς ἐστὶ ὁ μαθηματικὸς ἀριθμὸς ὡσφῶ τὸν εἰδητικὸν, τὸν αὐτὸν εἰδητικὸν καὶ μαθηματικὸν ἐποίησαν ἀριθμὸν τὰ λέγω. ἐπεὶ ἔργῳ γὰρ ἀήρηται ὁ μαθηματικὸς. ἰδίας γὰρ ἐ οὐ μαθηματικὸς ὑποθέσῃς λέγουσιν. ὁ δὲ ὡσφῶτος γέμενος τὰ εἶδη εἶ). ἔ ἀριθμοῖς. τὰ εἶδη καὶ τὰ μαθηματικὰ εἶ) διλόγως ἐχώρισεν. ὡς τε πῶν τὰς συμβαίνει καὶ μὲν ἕ λέγειν ὀρθῶς, ὀλως δὲ ἐκ ὀρθῶς. καὶ αὐτοῖ δὲ ὀμολογοῦσιν οὐ αὐτῶ λέγοντες, ἀλλὰ τὰ ἐναίδια. αἴτιον δὲ, ὅτι αἱ ὑποθέσῃς ἐ αἱ ἀρχαί ψευδεῖς. χαλεπὸν δὲ ἐκ μὴ καλῶς ἐχόντων λέγειν καλῶς, κατ' ἐπίχρημον. ἀρτίως τε γὰρ λέγειν, καὶ διγῶς φαίνεται οὐ καλῶς ἔχον. ἀλλὰ ὡεὶ μὲν τῶ ἀριθμῶν, ἰκανὰ τὰ διηπορημένα καὶ διωρισμένα. μάλλον γὰρ δὴ ἐκ πλειόνων ἐν πειρασίῃ τίς πεπεισμένος. περὶ δὲ τὸ πειρασίῃ μὴ * πεπεισμένος, οὐδὲν

Vulgò, ὡεὶ τὰ ἀόδη.

Vulgò, πειρασίῃς, mendo- se: sed & lectio hæc sus- pecta.

E μάλλον.

ΠΕΡΙ δὲ τῶ ὡσφῶτων ἀρχῶν καὶ τῶ ὡσφῶτων αἰτίων ἐ σοιχείων, ὅσα μὲν λέγουσιν οἱ ὡεὶ μόνως τῆς ἀόδητῆς οὐσίας διζοῖντες, τὰ μὲν ἐν τοῖς ὡεὶ φύσεως εἶρηται, τὰ δὲ ἐκ ἐστὶ τῆς μὲθόδου τῆς νῦν.

ὅσα δὲ οἱ φάσκοντες εἶναι τὰς αἰσθηταί, ἐτέρας οὐσίας, ἐχόμενον ὅτι θεωρησά τῃ εἰρημύων. ἐπεὶ οὖν λέγουσι τινες τριακτὰς εἶδους ἰδέας, καὶ τρεῖς ἀριθμοὺς, καὶ τὰ τούτων στοιχεῖα τῶν ὄντων εἶναι στοιχεῖα καὶ ἀρχαί, σκεπτόμενοι τὰς τούτων, ἢ λέγουσι, καὶ πῶς λέγουσιν οἱ μὲν οὖν ἀριθμοὺς ποιοῦντες μόνον, καὶ τούτοις μαθηματικαί, ἕτερον ὅτι σκεπτόμενοι. τῶν δὲ τὰς ἰδέας λέγοντων, ἅμα τὸν τε ἔργον θεάσασθαι δὲ τις, καὶ πῶς ἀπορίας πῶς αὖτε αὐτῶν. ἅμα γὰρ καθόλου τῶς οὐσίας ποιοῦσι τὰς ἰδέας, ἔτι πάλιν ὡς χωριστάς καὶ τῶν καθ' ἑκάστον. τῶν τε δὲ οὐκ ἐπιδέχεται, διηπόρηται περὶ τούτων. αἴτιον δὲ τῆς σιμύλας τούτων εἰς τούτων τοῖς λέγουσι τὰς ἰδέας καθόλου, ὅτι τῶν αἰσθητῶν οὐ τὰς αὐτὰς οὐσίας ἐποιοῦν. τὰ μὲν οὖν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς καθέκαστα εἶναι ὁμοίον, καὶ μὲν εἶναι ὁμοῖον αὐτῶν. τὸ δὲ καθόλου τῶν τούτων εἶναι τε, καὶ ἐπερὶ τῶν εἶναι. τῶν τε ὡς αὐτῶν ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἐλέγχεσθαι, ἐκίθησιν μὲν Σωκράτης ἀφ' ἑνὸς οἰσμοῦ οὐ μὲν ἐχόμενον γὰρ τῶν καθ' ἑκάστον. ἔτι τῶν ὁμοίων οὐ χωριστάς. δηλοῖ δὲ ὅτι τῶν ἔργων. ἀλλὰ μὲν γὰρ τῶν καθόλου, ὅτι ἐστὶν ὅτι τῶν βεβαίον. τὸ δὲ χωρίζεσθαι, αἴτιον τῶν συμβαινόντων διεχέρων τῶν τὰς ἰδέας ὅτιν. οἱ δὲ ὡς αἰσθητῶν, εἴτε εἰσσιναί τινες οὐσίας τῶν αἰσθητῶν ἔρεουσας, χωριστάς εἶναι ἄλλας μὲν οὐκ εἶχον, τούτων δὲ τὰς καθόλου λέγουσιν ὅτι τῶν. ὡς τε συμβαίνει ἕκαστον τὰς αὐτὰς φύσεως εἶναι τὰς καθόλου καὶ τὰς καθέκαστον. αὐτῶν μὲν οὖν αὐτῶν κατὰ αὐτῶν εἶναι αὐτῶν διεχέρεια τῶν εἰρημύων. ὁ δὲ καὶ τοῖς λέγουσι τὰς ἰδέας ἐχέσθαι πῶς ἀπορίας καὶ τῶν μὴ λέγουσι, καὶ κατ' ἀρχαίς ἐν τοῖς ἀπορήμασιν ἐλέγχεσθαι περὶ τούτων, λέγουσιν οὖν. εἰ μὲν γὰρ τις μὴ διηπόρησεν τὰς οὐσίας εἶναι χωριστάς, καὶ τὸν ἔργον τῶν ὄντων ὡς λέγουσι τὰ καθέκαστα τῶν ὄντων, αἰσθητῶν πῶς οὐσίας ὡς βουλόμην λέγουσιν. αὐτῶν δὲ τις τῶν οὐσίας χωριστάς, πῶς διηπόρησεν τὰς στοιχεῖα καὶ τὰς ἀρχαί αὐτῶν; εἰ μὲν γὰρ καθέκαστον, ἔτι μὴ καθόλου, ἡσαύτως εἶναι τὰ ὄντα, ὅσα τῶν στοιχεῖα, καὶ ὅτι ὅτι τῶν στοιχεῖα. ἔτι μὲν γὰρ αἰ μὲν ἐν τῇ φωνῇ συλλαβαί, οὐσίας, τὰ δὲ στοιχεῖα αὐτῶν, στοιχεῖα τῶν οὐσιάν. αἰσθητῶν τῶν β α εἶναι, ἔτι ἐκείνων τῶν συλλαβῶν μίας, εἴτε μὴ καθόλου, καὶ τὰς εἰδείας αὐτῶν, ἀλλὰ μία ἐκείνη τῶν ἀριθμῶν, καὶ τῶν εἶναι, καὶ μὴ ὁμοίον.

A Quaecunque verò aiunt, qui dicunt præter sensibiles esse alias substantias, consequens est dictis speculari. Cum igitur quidam ideas ac numeros tales esse dicant, elementaque eorum, elementa principiaque entium esse, considerandum est de his, quid, & quomodo dicunt. Verùm qui numeros tantum, & hos mathematicos faciunt, posterius examinandi sunt. Eorum autem, qui ponunt ideas, simul quispian & modum profectò viderit, & dubitationem, quæ de eis fit: simul namque vniuersales substantias faciunt ideas, & rursus vt separatas, & singularium: hæc verò quòd non contingant, dubitatum est prius. Causa verò eis, qui vniuersales ideas dicunt, vt eas in idem coniungant, fuit, quia sensibilibus non faciebant easdem substantias. Singularia etenim, quæ in sensibilibus, fluere putabant, nec aliquid horum manere: vniuersale autem præter hæc tum esse, tum aliud quid esse. Hoc autem, (vt antea dicebamus,) mouit quidem Socrates propter definitiones, non tamen à singularibus separauit: & hoc rectè intellexit, non separans. Constat autem ex operibus: etenim absque vniuersalibus quidem non est accipere sapientiam. Separare autem, causa difficultatum, quæ circa ideas accidunt, est. Quidam verò tanquam necessarium sit, si substantiæ quædam præter sensibiles & fluentes erunt, separatas esse, (alias quidem non habebant,) eas sanè, quæ vniuersales dicuntur, attulerunt: vt ferè accidat, easdem naturas vniuersales ac particulares esse. At hæc ipsa per se ipsam erit difficultas eorum, de quibus dictum est. Quod verò & iis qui dicunt ideas, & iis qui non dicunt, aliquam dubitationem habet, quod & à principio in dubitationibus dictum est prius, modò dicamus. Nam si quis substantias non ponat esse separatas, & hoc modo sicut entium singularia dicuntur, perimet substantiam, quemadmodum dicere volumus. Quòd si quis substantias separatas ponat, quomodo principia earum & elementa ponet? Si singulare namque, & vniuersale, tot erunt entia, quot elementa, neque scibilia elementa. Sint etenim syllabæ quidem, quæ in voce sunt substantiæ: elementa verò earum, elementa substantiarum: necesse autem est b a, & vnquamque syllabarum vnã esse, si non vniuersaliter quidem, & specie eadem, sed vna numero vnquamque, & quod quid, nec æquiuocum.

Lib. 3. & 7. Metaph. & alibi, vt hinc intelligas hunc librum esse Aristotelis.

Item, ipsum quod est vnumquodque, vnum ponunt: quod si syllabæ, ita illa quoque, ex quibus sunt: non erunt igitur plura a quam vnum, nec aliorum elementorum vllum secundum eandem rationem, secundum quam nec aliarum syllabarum eadem altera & altera. At verò si hoc, præter elementa non erunt alia entia, sed solum elementa: nec item erunt scibilia elementa, cum non sint vniuersalia, scientia verò vniuersalium sit. Constat verò ex demonstrationibus ac definitionibus: non enim fit syllogismus, quod hic triangulus, duobus rectis, nisi quod omnis, duo recti: nec quod hic homo animal, nisi quod omnis homo animal. At verò si principia vniuersalia sunt, aut etiam substantiæ, quæ ex his fiunt, vniuersales sunt, erit non substantia prior substantiâ. Vniuersale namque non est substantia: elementum verò, & principium, vniuersale est. Est autem elementum, & principium, prius iis quibus principium & elementum est. Hæc itaque omnia rationabiliter accidunt, tum cum ex elementis ideas faciunt, tunc cum præter eas ideas, substantiâsque, quæ eandem speciem habent, vnum quid separatum esse censent. Quod si nihil prohibet, quemadmodum in vocis elementis multa a, multaque b esse, nihilque præter multa ipsa a, ipsaque b esse, erunt ob hoc infinitæ similes syllabæ. Quod autem omnis scientia vniuersalium sit, quamobrem necesse sit, tum entium principia vniuersalia esse, tum non esse separatas substantiâs, hoc plus quàm alia prædicta, maximè dubitationem habet. At quodam quidem modo verum, quod dicitur, est: quodam autem modo non verum. Scientia namque, sicut & ipsum scire, duplex est: quorum aliud potentia, aliud actu est. Potentia igitur, cum sit tanquam materia vniuersalis & indefinita, ipsius vniuersalis indefinitique est: actus verò determinatus, & determinati, cum quod quid, huiusque alicuius sit: verum per accidens videt visus colorem vniuersalem, eo quod hic color, quem videt, color est: quod & grammaticus hoc a speculatur, alpha est. Nam si necesse est, principia vniuersalia esse, necesse est, illa quoque ex his vniuersalia esse, quemadmodum in demonstrationibus est: quod quidem si ita est, nihil erit separatum, ne substantia quidem. Sed constat, quod quodammodo quidem scientia vniuersalis est, quodammodo verò minime.

A ἐπὶ δὲ αὐτῷ ὅτι ἐστὶν ἐν ἑκάστῳ τήθεασιν. ἐστὶ δὲ αὖ
 συλλαβαί, οὕτω καὶ ὅζων εἰσιν. ὅτι ἐστὶ αὖ
 ρα πλείω ἀλφά ενός. ὅτι δὲ τῶν ἄλλων στοιχείων
 οὐτὲν χτ' ἔν αὐτὸν λόγον, ὅτι τῶν ὅτι δὲ τῶν
 συλλαβῶν ἢ αὐτὴ ἄλλη ἔστι δὴ. ἀλλὰ μὲν εἰ
 τῶν, ὅτι ἐστὶ αὖ τῶν στοιχείων ἕτερα ὄντα,
 ἀλλὰ μόνον τὰ στοιχεῖα. ἐπὶ οὐδὲ ὅτι τῶν
 στοιχεῖα. οὐ γὰρ καθόλου. ἢ δὲ ὅτι τῶν
 καθόλου. δὴλον δὲ ὅτι τῶν ἀποδείξεων ἔστι τῶν
 B ὀρισμῶν. οὐ γὰρ γὰρ συλλογισμὸς, ὅτι τὸ δεῦ
 τρίγωνον δύο ὀρθαῖς, εἰ μὴ πᾶν δύο ὀρθαῖ
 οὐδὲ ὅτι ὁ δὲ ὁ ἀδερφὸς ζῶον, εἰ μὴ πᾶς ἀ
 δερφὸς ζῶον. ἀλλὰ μὲν εἰ γὰρ καθόλου
 αἱ ἀρχαί, ἢ καὶ αἱ ἐκ τούτων οὐσίαι αἱ καθό
 λου, ἔστι μὴ οὐσία πρὸς τὴν οὐσίαν. τὸ μὲν
 γὰρ καθόλου, ὅτι οὐσία. τὸ δὲ στοιχεῖον ἔστι ἢ
 ἀρχὴ καθόλου. πρὸς τὴν οὐσίαν δὲ τὸ στοιχεῖον ἔστι ἢ
 ἀρχὴ, ὡς ἀρχὴ ἔστι στοιχεῖον ὅτι. ταῦτα τε
 δὴ πᾶν συμβαίνει διλόγως, ὅτι ἐκ
 C στοιχείων τε ποῖσιν τὰς ιδέας, ἔστι τῶν τὰς τὸ
 αὐτῷ εἶδος ἐχούσας ιδέας καὶ οὐσίας, ἐν πᾶσι
 σιν εἰ καὶ χωρισμένον. εἰ δὲ μὴ τὴν κωλύει
 ὡς τῶν ὅτι τῶν τῆς φωνῆς στοιχείων, πολλὰ εἰ
 τὰ ἀλφά καὶ τὰ βήτα, ἔστι μὴ τῶν τῶν
 πολλὰ αὐτῶν ἀλφά, καὶ αὐτῶν βήτα, ἔστι ἔστι
 καὶ γὰρ τούτου ἀπειροὶ αἱ ὁμοίαι συλλαβαί. τὸ
 δὲ τῶν ὅτι τῶν καθόλου πᾶσιν, ὡς τῶν
 αἰάτ' ἔστι καὶ τῶν ὄντων ἀρχαί καθόλου
 εἰ, ἔστι μὴ οὐσίας χωρισμένας, ἔχει μᾶ
 λιστ' ἀποδείξει τῶν λεγόντων. οὐ μὲν ἀλλὰ,
 D ἔστι μὲν ὡς ἀληθὲς τὸ λεγόμενον, ἔστι δὲ ὡς
 ὅτι ἀληθὲς. ἢ γὰρ ὅτι τῶν, ὡς τῶν καὶ τὸ
 ὅτι τῶν, διττὸν ὡς τῶν δυνάμεις, τὸ δὲ
 ἐνέργεια. ἢ μὲν οὕτω δυνάμεις, ὡς ὅτι
 τῶν καθόλου οὐσα ἔστι ἀόριστος, τῶν καθόλου καὶ
 ἀόριστου ὅτι. ἢ δὲ ἐνέργεια ὡρισμένη, ἔστι ὡς
 εἰσμένου τὸ δὲ τὸ οὐ τῶν τῶν. ἀλλὰ καὶ
 συμβεβηκὸς ἢ ὅτι τῶν καθόλου χρώμα ὅτι,
 εἰ τὸ δὲ τῶν χρώμα ὅτι ὅτι, χρώμα ὅτι καὶ ὅ
 E κωρεῖ ὅτι γραμματικὸς, τὸ δὲ τὸ ἀλφά, ἀλφά
 ἐπὶ εἰ αἰάτ' ἔστι ἀρχαί καθόλου εἰ, αἰάτ'
 καὶ τῶν ἐκ τούτων καθόλου, ὡς τῶν ὅτι τῶν
 ἀποδείξεων. εἰ δὲ τῶν, ὅτι ἐστὶ χωριστὸν οὐ
 γὰρ, ὅτι οὐσία. ἀλλὰ δὴλον ὅτι ὅτι μὲν ὡς
 ὅτι τῶν καθόλου, ἔστι δὲ ὡς οὐ.

Legendum forte ad idem ut indicat series & ordo contextus.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ
ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΩΝ, Β' Λ'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Ὅτι ὁμοίαν τῶν ἐκδητῶν κρείως ἀρχὴν
πρώτων.

ΕΠΙ μὲν οὖν τῆς οὐσίας τῶν
 τῆς, εἰρησάτα ἴσαυτα. πρώτες
 δὲ ποιοῦσι τὰς ἀρχαίς ἐκδητίας,
 ὡς ἂν ἐν τοῖς φυσικοῖς· καὶ ὡς
 τὰς ἀκινήτους οὐσίας ὁμοίως. εἰ δὲ τῆς τῶν
 πρώτων ἀρχῆς μὴ ἐκδέχεσθαι πρότερον ἢ
 εἰ, ἀδυνάτων αὐτῶν εἶναι πῶς ἀρχὴν ἕτερον πῶς
 οὐσῶν, εἰ ἀρχὴν· οἷον εἰ ἢς λέγειν λευκὸν
 ἀρχὴν εἰ, οὐχ ἢ ἕτερον, ἀλλ' ἢ λευκόν. εἰ
 μὲν ἴσως καθ' ἑποικειμῆν, καὶ ἕτερον ἢ ὄν,
 λευκὸν εἰ. ἐκείνο γὰρ πρότερον ἔσται. ἀλλὰ
 μὲν γίνεσθαι πρῶτα δὲ ἐκδητῶν ὡς ἑποικει-
 μῆν ἢ ὄν. ἀνάγκη ἄρα μάλιστα ἐν τοῖς ἐκ-
 δητῶν τῶν ἑποικειμῆν. αἰεὶ ἄρα ἢ πρῶτα τὰ
 ἐκδητία καθ' ἑποικειμῆν, ἔστι οὐδὲν χωριστὸν.
 ἀλλ' ὡς ἂν καὶ φαίνεσθαι, οὐδὲν οὐσία ἐκδητῶν,
 ἔστι ὁ λόγος μὲν τῶν. οὐδὲν ἄρα τῶν ἐκδητῶν
 κρείως ἀρχὴν πρώτων, ἀλλ' ἕτερον. οἱ δὲ ὅτι
 ἕτερον τῶν ἐκδητῶν ποιοῦσιν ἕτερον, οἱ μὲν τὰ
 ἐνὶ τῶν ἑποικειμῆν, ὡς τῶν πῶς τῶν πλήθους
 οὐσῶν φύσιν· οἱ δὲ τὰ ἐνὶ τῶν πῶς. ἡμεῖς
 γὰρ οἱ ἀριθμοὶ πῶς μὲν ἐκ τῆς τῶν αἰσῶν
 δυάδος τῶν μεγάλου καὶ μικροῦ, τὰ δὲ ἐκ τῶν
 πῶς, ἑποικειμῆν τῶν ἐνὸς δὲ οὐσίας ἀμφοῖν.
 καὶ γὰρ ὁ τῶν αἰσῶν καὶ ἐν λέγων τὰ φοι-
 χεῖα, τὰ δὲ αἰσῶν ἐκ μεγάλου καὶ μικροῦ
 δυάδα, ὡς ἐν ὄντα, τῶν αἰσῶν καὶ τῶν μέγα
 καὶ τῶν μικρὸν λέγει, καὶ οὐ διερίξει ὅτι
 λέγων, ἀριθμῶν δὲ οὐ. ἀλλὰ μὲν καὶ τὰς
 ἀρχαίς αἰσῶν δηλοῦσιν, οὐ καλῶς ἀπο-
 διδῶσιν· οἱ μὲν τῶν μέγα ἔστι τῶν μικρὸν λέ-
 γοντες μὲν τῶν ἐνὸς, τῶν τῶν φοιχεῖα τῶν
 ἀριθμῶν, τὰ μὲν δύο, ἕτερον, τὸ δὲ ἐν, πῶς
 μορφῶν· οἱ δὲ τῶν πῶς ἔστι ὀλίγον, ὅτι τῶν μέγα
 καὶ τῶν μικρὸν, μεγέθους οἰκισίοντα πῶς φύσιν.
 οἱ δὲ τῶν καθόλου μάλιστα ἐπὶ τῶν τῶν ἑ-
 ποικειμῆν ἔστι τῶν ἑποικειμῆν. ἀφ' ἑποικειμῆν
 πῶς οὐδὲν, ὡς εἰπεῖν, πῶς ἐνὶ τῶν συμ-
 βασιόντων, ἀλλὰ πῶς τὰς λογικῶν μόνον

ARISTOTELIS STAGIRITÆ
METAPHYSICORVM

LIBER XII.

CAPVT I.

Arguit veteres, qui in immobilibus & mathe-
maticis substantiis, principia adstrue-
bant contraria, ut in Physicis.

DE hac itaque substantia tot
 dicta sunt. Omnes verò, quem-
 admodum in naturalibus, si-
 militer etiam circa immobi-
 les substantias, principia con-
 traria faciunt. Si autem nullis principis
 possit prius aliquid esse, impossibile erit
 profectò principium aliquid aliud existens,
 principium esse. Veluti si quis dicat al-
 bum esse principium, non pro ut aliud, sed
 pro ut album, esse tamen de subiecto, &
 aliquid aliud existens album esse, illud fa-
 nè prius erit. At verò cuncta ex contra-
 riiis fiunt, tanquam cuiusdam subie-
 cti. Necessè ergo est, maximè hoc
 contrariis inesse. Semper igitur cun-
 cta contraria de subiecto sunt, & nul-
 lum est separabile. Cæterum, quem-
 admodum apparet, ratioque testatur,
 nihil substantiæ contrarium est: nul-
 lum ergo contrariorum omnium pro-
 priè principium est, sed alterum.
 Quidam verò alterum contrariorum ma-
 teriam faciunt. Quidam, vni scilicet
 æquali inæquale, quasi hoc natura
 multitudinis sit. Quidam, vni mul-
 titudinem. Generantur enim numeri à
 quibusdam ex dualitate inæqualis, ma-
 gno ac paruo, à quodam ex multitu-
 dine: ambobus tamen ab substantia v-
 nius. Etenim qui inæquale & vnum di-
 cit elementa, inæquale verò ex magno
 & paruo dualitatem, tanquam vnum
 sint, inæquale & magnum & par-
 uum dicit, nec determinat quòd
 ratione, numero verò minimè. At
 verò principia etiam, quæ elemen-
 ta vocant, non bene assignant.
 Cùm autem quidam magnum & par-
 uum pariter cum vno, hæc tria nume-
 rorum elementa dicunt, duo quidem
 materiam, vnum verò formam. Quidam
 verò multum & paucum: quia magnum
 & paruum magnitudini magis secun-
 dùm naturam peculiaris sunt. Alii au-
 tem, quod magis vniuersale in his, exce-
 dens & excessum. At nullum istorum ali-
 quid differt (ut ita dicam) quo ad quæ-
 dam, quæ accidunt, nisi ad logicas tantum

difficultates, à quibus cauent, propterea quod alii quoque logicas afferunt demonstrationes. Eiusdem tamen rationis est excedens & excessum, ac non magnum & paruum, principia esse, ac numerum dualitate priorem ex elementis ponere: ambo namque magis vniuersalia sunt. At illud quidem dicunt, hoc verò minimè. Quidam verò alterum, & aliud, ad vnum opponunt: alii autem multitudinem & vnum. Si igitur entia, (vt volunt,) ex contrariis sunt, vni verò, aut nihil contrarium, aut si est, multitudo est, & inæquali æquali, & alterum eidem: etiam aliud, eidem. Maximè quidem qui vnum opponunt multitudini, aliqua opinione nituntur: nec hi tamen sufficienter. Vnum etenim erit paucum, quandoquidem multitudo paucitati, multum verò paucis opponitur. Vnum verò, quod mensuram significet, manifestum est. Ac in cunctis est aliquid aliud suppositum, veluti in harmonia, diebus: in magnitudine, digitus, aut pes, aut aliquid simile: & in rhythmis, gradus, aut syllaba: similiter in gravitate, pondus aliquod determinatum est, ac eodem modo de omnibus: in qualitatibus, quale quid: in quantitativibus, quantum quid. Mensura enim indiuisibile, quædam secundum speciem, quædam secundum sensum, tanquam vnum non sit aliqua per se substantia. Et hoc rationabiliter: vnum namque significat, quod mensura cuiusdam multitudinis est: ac numerus, multitudo mensurata, & multitudo mensurarum. Quare rationabiliter vnum non est numerus: neque enim mensura, mensuræ. Verum tam mensura quam vnum principium est. Oportet autem vt mensura semper idem cum omnibus sit: veluti si equus mensura, equis: & si homo, hominibus. Quod si homo, & equus, ac Deus, & animal, numerus quoque eorum fortassis animalia erit. Si autem homo, & album, ac ambulans, minimè quidem horum numerus est, eo quod eidem vniue secundum numerum omnia insunt: attamen numerus horum generum erit, aut alicuius alterius similis appellationis. Qui verò inæquale vt vnum quid, dualitatem autem indeterminatam ex magno paruoque faciunt, vehementer longè tum ab apparentibus tum à possibilibus dicunt. Passiones namque magis hæc, & accidentia, quam subiecta numeris & magnitudinibus sunt. Multum namque & paucum numeri, ac magnum & paruum magnitudinis, sicuti par & impar, læue & asperum, rectum & curuum.

Tom. IV.

A δις χειρίας ἀς φυλάττονται, ἀφ' ὧν τὸ ἐ αὐτοὶ λογικῶς φέρεται τὰς ἀποδείξεις. πλὴν τοῦ αὐτοῦ γελοῦ ἔστι, τὸ ὑπερέχον ἔχει ὑπερέχον μόνον εἶναι ἀρχάς, ἀλλὰ μὴ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, ἔχει τὸν ἀριθμὸν ὑπερέχον τῆς δυάδος, ἐκ τῆς στοιχείων. καθόλου γὰρ ἀμφοτέρω μᾶλλον ἔστι. καὶ δὲ τὸ μὲν λέγουσι, τὸ δὲ οὐ λέγουσι. οἱ δὲ τὸ ἕτερον ἔχει τὸ ἄλλο ὑπερέχον τὸ ἐν ἀντιθέταισιν, οἱ δὲ τὸ πλῆθος ἔχει τὸ ἐν. εἰ δὲ ἔστιν (ὡς ἄρ' βούλονται) τὰ ὄντα ἕξ ἐναντιῶν, τὰ δὲ ἐν ἡ οὐθέν ἐναντίον, ἢ εἴ ἄρ' ἄρα μέλλει, τὸ πλῆθος. τὸ δὲ αἰετὸν, ἴσως καὶ τὸ ἕτερον, τὰ ταῦτα, καὶ τὸ ἄλλο ταῦτα, μάλιστα μὲν οἱ τὸ ἐν τὰ πλῆθει ἀντιθέτες, ἔχοντά τινος δόξης. οὐ μὲν οὐδὲ οὐτοὶ ἰσχυρῶς. ἔστι γὰρ τὸ ἐν ὀλίγον. πλῆθος μὲν γὰρ ὀλιγότητι, τὸ δὲ πολὺ ἢ ὀλίγον ἀπὲ κεῖται. τὸ δὲ ἐν, ὅτι μέτρον σημαίνει, φανερόν. ἔχει ἄρ' ἔστι τι ἕτερον ὑποκειμένου.

C οἱ ἐν ἀρμονία διεσσι, ἐν δὲ μεγέθει δακτυλῶς, ἢ ποδῶς, ἢ τι ποιοῦν. ἐν δὲ ριθμοῖς βάσις, ἢ συλλαβή. ὁμοίως δὲ ἔχει ἐν βαρέει, σαθρῶς ἢ εἰσιμένος ἔστι. ἔχει κατὰ πρῶτον δὲ τὸν αὐτὸν ἔχον, ἐν μὲν τῶς ποιοῖς ποιοῦν ἢ. ἐν δὲ τῶς ποσοῖς, ποσοῦν ἢ ἀφαίρετον. τὸ γὰρ μέτρον, τὸ μὲν κατὰ τὸ εἶδος, τὸ δὲ ὑπερέχον πλὴν ἀφαιρῶν, ὡς οἷον ὄντος ἢ κατὰ εἰδὸς οὐσίας. ἔχει τὸ κατὰ λόγον. σημαίνει γὰρ τὸ ἐν, ὅτι μέτρον πλῆθος πρῶτος.

D ἢ ὁ ἀριθμὸς, ὅτι πλῆθος μεμετρημένον, καὶ πλῆθος μέτρων. εἴθ' ἔχει ὁμοίως οἷον ἔστι τὸ ἐν ἀριθμῶς. ὅθεν γὰρ τὸ μέτρον μέτρα, ἀλλ' ἀρχὴ ἔχει τὸ μέτρον, ἔχει τὸ ἐν. δεῖ δὲ αἰετὸν αὐτὸ πρῶτον ἀρχὴν πᾶσι, τὸ μέτρον. οἱ εἰ ἵππος τὸ μέτρον, ἵπποις. ἔχει εἰ ἀνθρώπος, ἀνθρώποις. εἰ δὲ ἀνθρώπος, ἔχει ἵππος, ἔχει θεός, ἔχει ζῶον, ἴσως καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ἔστι ζῶα. εἰ δὲ ἀνθρώπος καὶ λευκός, ἔχει βαδίζων, ἢ κίσα μὲν ἀριθμὸς τούτων, εἴθ' ἔχει τὰ ταῦτα πρῶτον ἀρχὴν ἔχει ἐν τῶν ἀριθμῶν.

E ὁμοίως δὲ σημαίνει ὁ ἀριθμὸς ὁ τούτων, ἢ πρὸς γὰρ ἀίσει ἄλλης ποιότητος ὑποσημείωσις. οἱ δὲ τὸ ἀίσει ὡς ἐν πῆ, πλὴν δυάδα δὲ ἀίσει ποιούσας μεγάλου ἔχει μικροῦ, πρῶτον λίαν τῆς δοξασιῶν καὶ δυνατῶν λέγουσι. πάθη τε γὰρ ταῦτα ἔχει συμβεβηκότα μάλιστα, ἢ ὑποκειμένα τῶς ἀριθμοῖς καὶ τῶς μεγέθεσιν ἔστι. τὸ γὰρ πολὺ καὶ ὀλίγον, ἀριθμῶς. ἔχει μέγα ἔχει μικρόν, μεγέθεσις, ὡς ἄρ' ἀρῶν ἔχει ὑπερέχον, ἔχει λεῖον ἔχει τραχύ, ἔχει ὀρθόν, ἔχει καμπύλον.

ἐν δὲ πρὸς τῷ τῆ ἀμφοτέρω, καὶ πρὸς ἑ
 αὐτῆς εἶ) τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν, ἔ' ὅσα
 τοιαῦτα. τὸ δὲ πρὸς ἑ, πρῶτον ἠκιστα φύσις
 τίς ἢ οὐσία τῆ κατασκευῆς ἐστὶ καὶ ὑπερῶς τῆ
 ποιού, καὶ τοῦ ποσοῦ, ἔ' πάθος ἢ τῆ ποσοῦ ὁ
 πρὸς ἑ ὡς παρελέγη, ἀλλ' οὐχ ὕλη ἢ πῖ
 ἔτερον. καὶ τὰ ὅλως κινῶ πρὸς ἑ, ἔ' τῶς
 μέγεσι αὐτῶ καὶ εἶδεσιν. οὐτὲν γὰρ ἐστὶν, οὐτε
 μέγα οὐτε μικρὸν, οὐτε πολὺ οὐτε ὀλίγον,
 οὐτε ὅλως πρὸς ἑ, ὁ οὐχ ἔτερον πῖ ὄν, πολὺ
 ἢ ὀλίγον, ἢ μέγα ἢ μικρὸν, ἢ πρὸς ἑ ἐστὶ. ση-
 μειον δ', ὅτι ἠκιστα οὐσία ἢς καὶ ὄν πῖ τὸ πρὸς
 ἑ, τὸ μόνον μὴ εἶ) ἡμέσιν αὐτῶ, μηδὲ φθο-
 ρῶν, μηδὲ κινήσιν, ὡς ἄρ' κατὰ ποσὸν ἀ-
 ξησις ἔ' φήσις, κατὰ τὸ ποσὸν ἀλλοίωσις,
 κατὰ τόπον φθορῶ, κατὰ πῶ οὐσίας ἢ ἀ-
 πλάς ἡμέσις ἔ' φθορῶ, ἀλλ' οὐχ ἔ' τὸ πρὸς
 πῖ. ἀπὸ γὰρ τῆ κινήσιν, ὁ τὲ μὲν μείζον,
 ὁ τὲ δὲ ἐλάσσον ἢ ἴσον ἔ'σται γατέρου κινήσιντος
 καὶ τὸ ποσὸν. ἀνάγκη τε ἐκάστου ὕλην εἶναι,
 τὸ δυνάμει τοιοῦτον ὡς τε ἔ' οὐσίας. τὸ δὲ
 πρὸς πῖ, οὐτε δυνάμει οὐσία, οὐτε ἐνερ-
 γεία. ἀρπὸν οὖν, μᾶλλον δὲ ἀδυνάτην, ὁ
 οὐσίας μὴ οὐσίαν ποιεῖν σοιχείον καὶ πρὸς τε-
 ρον. ὑπερῶν γὰρ πᾶσαι αἱ κατηγορίαι. ἐπὶ δὲ
 τὰ σοιχεία, οὐ κατηγορεῖται κατ' ὄν σοιχεία.
 τὸ δὲ πολὺ καὶ ὀλίγον, ἔ' χωρὶς ἔ' ἀμα κατη-
 γορεῖται τῆ ἀριθμοῦ. ἔ' τὸ μακρὸν καὶ βρα-
 χύ γραμμῆς. ἔ' ὅτι πεδὸν ἐστὶ ἔ' πλατυ ἔ'
 στερόν. εἰ δὲ δὴ καὶ ἐστὶ πῖ πλήθος, ὡν τὸ μὲν
 αἰεὶ ὀλίγον, οἷ) ἢ δυάς. εἰ γὰρ πολὺ, τὸ ἐν αὐ-
 ὀλίγον εἶη. καὶ πολὺ ἀπλάς εἶη, οἷ) ἢ δε-
 χάς πολὺ. ἔ' εἰ τῶ τῆς μὴ ἐστὶ πλείον ἢ τὰ
 * μεία, πᾶς οὖν ἔ'σται ὅτι ὁ ὀλίγου καὶ πολ-
 λῶ ὁ ἀριθμῶς; ἢ γὰρ ἀμφοτέρω κατηγορεῖ-
 σθαι, ἢ μηδέτερον. νῦν δὲ ἔτερον μόνον κατη-
 γορεῖται.

μεία

Κ Ε Φ Α Λ . β ' .

Ὅτι τὰ αἰδέα ἐκ σοιχείων συγκεῖσθαι
 ἀδυνάτη.

Α Γ Λ Ω Σ δὲ δεῖ σκοπεῖν, ἄρα ἐστὶ δυ-
 νατὸν τὰ αἰδέα ἐκ σοιχείων συγκεῖσθαι.
 ὕλη γὰρ ἔξει. σιῶ δὲ τὸν γὰρ πᾶν τὸ ἐκ σοιχείων.
 εἰ τῶν ἀνάγκη δὲ οὐ ἐστὶν (εἰ καὶ αἰεὶ ἐστὶ ἔ' εἰ
 ἐχέτω) ἐκ τούτου γίνεσθαι. γίνεσθαι δὲ πᾶν
 ἐκ τοῦ δυνάμει ὄντος τοῦτο ὁ γίνεσθαι. (οὐ
 γὰρ αὐτὸ ἐγένετο ἐκ τῆ ἀδυνάτου, ὅσα ἢ ἢ)

A Præterea, ad hunc quoque errorem, etiam
 necesse est, magnum & paruum, & quæ-
 cunque similia ab aliquo esse. Ad aliquid
 verò, minimè prædicamentorum omnium
 natura quædam aut substantia est: ac po-
 sterior tum quali, tum quanto, & quædam
 quanti passio, (ut dictum est,) sed non ma-
 teria, aut aliquid aliud, quàm omnino com-
 mune ad aliquid, partibusque eius & spe-
 ciebus. Nihil enim est, nec magnum, nec
 paruum, nec multum, nec paucum, nec
 omnino ad aliquid, quod non aliquid aliud
 existens, multum aut paucum, aut magnum
 aut paruum, aut quod ad aliquid est. Quòd
 autem ad aliquid, minimè aliqua substan-
 tia, aut ens aliquod sit, signum est, quòd
 eius solùm non est generatio: neque corru-
 ptio, neque motus, quemadmodum secun-
 dùm quantum augmentatio, & diminutio,
 secundùm quale, alteratio, secundùm lo-
 cum latio, secundùm substantiam simplex
 generatio & corruptio. At secundùm ad
 aliquid, minimè. Absque enim quod mo-
 ueatur, quandoque maius, quandoque mi-
 nus, aut æquale erit, altero secundùm
 quantum moto. Necesse item est cuiusque
 materiam esse, quod potentia tale est: qua-
 re etiam substantiæ est. Ad aliquid verò,
 neque potentia, neque actu substantia est.
 Inconueniens itaque est, imò impossibile,
 substantiæ elementum facere non substan-
 tiam, ac prius. Posteriora namque, omnia
 prædicamenta sunt. Item, elementa non
 prædicantur de iis quorum elementa sunt.
 Multum verò & paucum, seorsum & simul,
 prædicatur de numero, ac longum & breue,
 de linea, planumque latum & strictum est.
 Quòd si qua multitudo est, cuius semper
 ipsum paucum sit, ut dualitas, (nam si eius
 multum sit, vnum profectò paucum erit,)
 & si multum simpliciter, nimirum erit ve-
 luti denarius multum, & (si hoc pacto non
 est,) plus quàm dena millia. Quo igitur mo-
 do ita ex paucò multoque numerus erit?
 Aut enim ambo prædicari oportebat, aut
 neutrum: nunc verò alterum tantùm prædi-
 carur.

CAPVT II.

Quod æterna ex elementis nequeant
 esse composita.

Considerandum autem est simpliciter,
 vtrum possibile sit, æterna ex elemen-
 tis componi: materiam namque habe-
 bunt. Omne namque, quod ex elemen-
 tis est, compositum est. Si itaque necesse
 sit, ex quo quid est, (siue semper sit, siue
 factum sit,) ex eo fieri, omne verò fiat ex
 eo, quod potentia est id quod sit, nec enim
 ex impossibili factura fuisset, nec esset.)

quod verò possibile est, contingit vt & A quis agat, & non numerum quoque, (& si quàm maximè semper sit, aut quodcunque aliud materiam habens, contingat profectò non esse: haud secus & quod vnum diem habet, & quod annos quocunque: si verò sic, & tempus cum tantum sit, vt cuius non est terminus, non erunt ergo æterna. Siquidem quod contingit non esse, non est æternum, quemadmodum in aliis tractatum est. Quòd si verum vniuersaliter est, quod nunc dicitur, nullam substantiam æternam esse, si non sit actu, elementa verò materia substantiæ sint, nullius profectò æternæ substantiæ elementa erunt, ex quibus inexistentibus fit. Sunt autem quidam, qui dualitatem quidem indeterminatam vnà cum vno faciunt elementum: inæquale verò haud ab re spernunt, propter impossibilia, quæ accidunt, à quibus tot solum de difficultatibus ademptæ sunt, quocunque necesse est illis accidere, qui inæquale & ad aliquid faciunt elementum. Quocunque verò præter hanc opinionem sunt, has illis quoque necesse est accidere, siue idealem numerum siue mathematicum ex eis faciant. Multæ igitur causæ sunt, quare in has causas lapsi sunt: maximè verò ea quæ ob antiquitatem dubitatio est. Videbatur namque eis omnia entia fore vnum, scilicet ipsum ens: nisi quis soluat, consentaneè etiam Parmenidis rationi incedat, oportet: nunquam enim hoc, vllò modo, esse non ens. Verùm necesse esse ostendere, quòd non ens sit. Hoc namque modo ex ente & aliquo alio entia fore, si multa sunt: profectò in primis quidem si ens multipliciter dicatur, quoddam enim, quia substantiam significat; quoddam, quia quale, quoddam, quia quantum: & reliqua quoque prædicamenta. Quale igitur vnum omnia entia erunt, si non erit non ens? vtrum substantiæ, an passionis, & alia quoque similiter, an cuncta? & erit vnum hoc, & tale, & tantum, & alia quæcumque vnum quid significant? At inconueniens est: imo vero impossibile, vnàm aliquam naturam factam causam; & huius entis, & eiusdem entis fit quoddam hoc, quoddam tale, quoddam tantum, quoddam vbi. Deinde ex quali non ente ac ente entia? Multipliciter enim, & quod non ens, sicuti etiam ens. Etenim quod non hominem significat, non esse hoc: quod non rectum autem, non esse tale: quod non tricubitum vero, non esse tantum. Ex quali igitur ente, & non ente, multa erunt? Vult itaque falsum, & hanc naturam non ens dicere, ex quo & ente multa entia;

τὸ δὲ δυνατὸν εἰδέσθαι καὶ ἐνεργεῖν ἔμνη, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα αἰεὶ ἔστιν ὁ ἀριθμὸς, ἢ ὁμοιωμὸν ἀλλοῦ ἢ ἑαυτοῦ ἔχον, οὐδέχεται δὲ μὴ εἶναι, ὡς ἄρα τὸ μίαν ἢ μέραν ἔχον, καὶ τὸ ὁποσαοῦν ἔτη. εἰ δὲ οὕτω, ἔτι ἄρα καὶ χρόνον οὐ μὴ ἔστι πέρας. ὅρα δὲ τίνων εἶναι αἰδέσθαι, εἰ ἄρα μὴ αἰδέσθαι τὸ ἀνεχόμενον μὴ εἶναι, κατὰ τὸ ἐν ἄλλοις λόγοις συκέβη πρᾶγμα τευθῶσαι. εἰ δὲ ἔστι τὸ λεγόμενον καὶ ἀληθὲς κατὰ λόγον, ὅτι ἑσόμενία ἔστιν αἰδέσθαι οὐσία, ἐὰν μὴ ἢ ἐνεργεία, τὰ δὲ σοιχρᾶ ἔλη τῆς οὐσίας, ἑσόμενίας αὐτῆς εἶναι αἰδέσθαι οὐσίας σοιχρᾶ δὲ ὡς ἔστιν ἐνεργεῖν χρόνων. εἰσὶ δὲ τινες, εἰ δυνάδα μὲν ἀόριστον ποιοῦσι τὸ μετατῆ ἐνός σοιχείου, τὸ δὲ αἰεὶ δισχεραίνουσιν διλόγως, ἀλλὰ τὰ συμβαίοντα ἀδιώατα οἷς ἑσαυτὰ μόνον ἀφῆρηται τῆν δισχεραίν, ὅσα ἀλλὰ τὸ ποιεῖν τὸ αἰεὶ ἔστι τὸ πρὸς τὴν σοιχρᾶν, ἀναγκᾶ συμβαίνοσι τοῖς λέγουσιν. ὅσα δὲ χρεῖς ταύτης τῆς δόξης, ταῦτα καὶ κείνοις ὑπερῆχειν ἀναγκᾶν, ἐὰν τε τὸν εἰδικὸν ἀριθμὸν δὲ αὐτῆν ποιοῦσιν, ἐὰν τε τὸν μαθηματικόν· πολλὰ μὲν οὕτω αἴτια τῆς ἐπιταύτας τῆς αἰτίας ἐκ τῆς ἐπιταύτας, μάλιστα δὲ τὸ ἀπορησα ἀρχαίως. ἔδοξε γὰρ αὐτοῖς πρῶτ' ἐσεσθαι ἐν ταῖς ὄντα, αὐτὸ τὸ ὄν. εἰ μὴ τις λύσει, ἔτι ὁμοίως βαδειῖται τὰ Γαρμυρίδου λόγῳ. οὐ γὰρ μὴ ποτε τῆς οὐδαμῆ * μὴ εἶναι· ἀλλὰ ἀνάγκη εἶναι τὸ μὴ ὄν δεῖξαι ὅτι ἔστιν. οὕτω γὰρ ἐκ τῆς ὄντος ἔτι ἄλλου πρὸς, τὰ ὄντα ἐσεσθαι, εἰ πολλὰ ἔστι· καίρι πρᾶγμα μὲν, εἰ τὸ ὄν πολλοῦ. τὸ μὲν γὰρ ὅτι οὐσία σημαίνει, τὸ δὲ ὅτι ποιόν, ὅτι ὅτι ποσόν, ἔτι ἄλλας δὲ κατηγορίας. ποιόν οὕτω ὄντα πρῶτα εἶναι, εἰ μὴ τὸ μὴ ὄν ἐστίν; πότερον αἰουσία, ἢ τὰ πάθη; ἔτι ἄλλας δὲ ὁμοίως, ἐπὶ ἀπορῆτα καὶ ἐστίν ἐν τῷ τῷ δὲ ἔτι ὄντος, καὶ ὄντος δὲ, ἔτι ἄλλας ὅσα ἐν τῷ σημαίνει. ἀλλ' ἀπορῆτα μάλιστα δὲ ἀδιώατον, τὸ μίαν φύσιν τινὰ γενόμενῳ αἰδέσθαι, * ἔτι ἑσόμενίας ὄντος εἶναι αὐτῶν ὄντος, τὸ μὲν γὰρ εἶναι, τὸ δὲ τῷ ὄντος, τὸ δὲ ποσόνδε, τὸ δὲ ποσόνδε. ἐπειτα ἐκ τοῦ μὴ ὄντος καὶ ὄντος τὰ ὄντα; πολλοῦ γὰρ ἔτι τὸ μὴ ὄν, ὅτι ἔτι τὸ ὄν. καὶ τὸ μὲν ἀόριστον, σημαίνει τὸ μὴ εἶναι ποσόνδε. τὸ δὲ μὴ εἶναι, τὸ μὴ εἶναι τῷ ὄντος. τὸ δὲ μὴ πείρηχον, τὸ μὴ εἶναι ὄντος. ἐκ τοῦ ὄντος ὡς ὄντος, ἔτι μὴ ὄντος, πολλὰ τὰ ὄντα; βούλεται μὲν δὲ τὸ ψευδὸς ἔτι ἑσόμενίας τῶν φύσιν λέγειν τὸ ὄντος ὄν, δὲ οὐ, ἔτι ὄντος, πολλὰ τὰ ὄντα.

Verba sunt Parmenidis: sed quæ menda non carent.

Best. ε πύπου τῷ ὄντος, ἔτι αὐτῶν ὄντος, τὸ μὴ τ. γρ. μὴ εἶναι

δὲ καὶ ἐλέγχετο. ὅτι δὲ ψευδὴς ἡ ὑποθέσασθαι, ὡς ἄν τις οἰ γινώμεται, τὸ, πολλαίαι εἶ) πάλιν μὴ πολλαίαι. ἀδιώατον δὲ τῶν οὐτως ἐ-
 χεῖν. οὐτε γὰρ οἱ γινώμεται ψευδὴς οὐδὲν ὑπο-
 τίθειν (οὐ γὰρ ἐν τῷ συλλογισμῷ ἢ ἀπόδειξι-
 σι) οὐτε τῶν οὐτως μὴ ὄντων τὰ ὄντα γὰρ, ὡς δὲ
 φησὶν. ἀλλ' ὅτι τὸ μὴ καὶ τὰς ἀπώσεως
 μὴ ὄν, ἰσαχῶς τῆς κατηγορίας λέγεται, πα-
 ρὰ τῶν δὲ τῶν, ὡς ψευδὴς λέγεται τὸ μὴ ὄν,
 καὶ, τὸ καὶ διωάμειν, ἐκ φύτου ἢ ἡμέσεως ὄντιν,
 ἐκ τῶν μὴ ἀνθρώπου, διωάμει δὲ ἀνθρώ-
 που, ἀνθρώπος καὶ ἐκ τῶν μὴ λυκοῦ, δυ-
 ναμει δὲ λυκοῦ, λυκόν. ὁμοίως εἰ) τε ἐν
 γίγνεσθαι, εἰ) τε πολλαί. φησὶν δὲ ἐξ ἡτή-
 σις, ὡς πολλαί τῶν, τὸ καὶ τὰς οὐσίας λε-
 γόμενον. ἀριθμοὶ γὰρ καὶ μήκη καὶ ὄματα
 τὰ ἡνωμένα ὄντιν. ἀποκρίνεται δὲ τὸ ὅπως μὴ
 πολλαί τῶν ὄντων ἢ ὅτι ζητεῖται, ὡς δὲ, ἢ ποιὰ,
 ἢ ποσὰ, μή. οὐ γὰρ δὲ ἢ δυὰς ἢ ἀόριστος αἰ-
 τία, ὡς δὲ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, τῶν δύο λυ-
 καὶ ἢ πολλαί εἶ) χρώματα, ἢ χυμοὶ, ἢ
 γήματα. ἀριθμοὶ γὰρ ἀπὸ τῶν ἡσῶν καὶ
 μονάδες. ἀλλὰ μὴ εἶ) γε τῶν ἐπὶ ἡλθον,
 εἶδον ἀπὸ τῶν αἰθῶν καὶ τὸ ἐν ἐκείνοις. τὸ γὰρ αὐτὸ
 τὸ αἰάλογον αἴτιον. αὐτὴ γὰρ ἢ πρὸς βασις
 αἴτια ἐ τῶν ἀντικείμενον ζητηῖται, ὡς
 ὄντι καὶ ὡς ἐνὶ, ὅτι οὐ ἐ φύτων τὰ ὄν-
 τα, τὸ πρὸς τι, καὶ τὸ ἀμίσον ὑποθεῖναι, ὅ
 οὐτε ἐνδύον, οὐτ' ἀπόφασις ἐκείνων, μία
 τε φύσις τῶν ὄντων, ὡς ἄν τις τῶν, καὶ τὸ ποιόν.
 καὶ ζητεῖν ἐδ εἶ) καὶ τῶν πρὸς πολλαί τῶν
 πρὸς τι, ἀλλ' οὐχ ἐν. νῦν δὲ ὡς μὴ πολ-
 λαί μονάδες πρὸς τὸ πρὸς τι ἐν, ζητεῖται.
 πρὸς δὲ πολλαί αἴτια πρὸς τὸ ἀμίσον, ὡς
 εἶ) π. καίτοι χρώσασθαι καὶ λέγουσι μέγα, μικρόν
 πολὺ, ὀλίγον, ὅτι ὡν οἱ ἀριθμοὶ μακρόν,
 βραχύ, ὅτι ὡν τὸ μήκος· πλατὺ, στενόν, ὅτι
 ὡν τὸ ἐπίπεδον· βαθύ, ταπεινόν, ὅτι ὡν οἱ
 ὄγκοι ἐ εἶ) π. εἶ) εἶδη πλείω λέγουσι τῶν
 πρὸς τι. τούτοις δὲ ἢ αἴτιον τῶν πολλαί εἶ-
 ναι; αἰάγκη μὴ ὄν (ὡς ἄν λέγουσιν) ὑπο-
 θεῖναι τὸ διωάμει ὄν ἐκάς. τῶν τῶν πρὸς τι
 πεφύατο ὁ τῶν λέγων, τί τὸ διωάμει ὄν,
 τῶν ἐ καί, μὴ ὄν τῶν καὶ αὐτὸ, ὅτι τῶν πρὸς τι.
 ὡς ἄν εἰ εἶ) π. τὸ ποιόν, ὅ οὐτε διωάμει ὄν τὸ ἐν,
 ἢ τὸ ὄν, οὐτε ἀπόφασις τῶν ἐνός, οὐτε τῶν ὄντων,
 ἀλλ' ἐν τῶν ὄντων πολὺ τε μάλλον (ὡς ἄν
 ἐλέγχει) εἰ ἐζητεῖ πρὸς πολλαί τὰ ὄντα, μὴ τῶν
 ὡς τῶν αὐτῆς κατηγορίας ζητεῖν, πρὸς πολλαί ὄ-
 σια, ἢ πολλαί ποιὰ, ἀπὸ πρὸς πολλαί τὰ ὄντα.

A qua de re dicebat, quod oportebat ali-
 quod falsum supponere: quemadmodum
 geometrae pedalem esse, quae non sit pe-
 dalis. At impossibile est, haec ita se habe-
 re. Non enim geometrae vllum suppo-
 nunt falsum. Non enim id in syllogismo
 propositio est: neque entia fiunt ex ita non
 ente, neque corrumpuntur: verum quo-
 niam non ens, quod secundum casus di-
 citur, aequè ac praedicamenta dicitur, pre-
 ter haec autem non ens dicitur, quod ut
 falsum, ac id quod secundum potentiam,
 ex hoc generatio est, ex non homine, po-
 tentia verò homine, homo; & ex non al-
 bo, potentia verò albo, album. Simili-
 ter, siue vnum quid, siue multa fiant.
 Videtur autem quaestio, quomodo ens,
 quod secundum substantias dicitur, mul-
 ta sit, cum profectò numeri, longitudi-
 nes, & corpora, ea sint, quae generantur.
 Inconueniens itaque est, quomodo qui-
 dem ens, quod quid est, multa sit, qua-
 rere, non autem quomodo, aut qualia,
 aut quanta. Non enim indeterminata
 dualitas, nec magnum & paruum, cau-
 sa est ut duo alba, aut multi colores, aut
 sapes, aut figurae sint. Numeri nam-
 que haec etiam erunt, ac vnitates. At ve-
 rò si haec considerassent, vidissent profe-
 ctò, quid etiam in eis causae est: eadem
 enim proportionalis causa est. Ipsa enim
 transcensio, causa: & id, quod quae-
 rant, enti & vni oppositum, & ex quo
 & his entia facerent, causa fuit, ut ad ali-
 quid & inaequale supponerent, quod neque
 contrarium, neque negatio illorum est, sed
 vna natura entium, quemadmodum quid,
 & quale. Oportebat igitur hoc etiam qua-
 rere, quonam modo ad aliquid multa esset,
 & non vnum. Nunc vero quo quidem mo-
 do multae vnitates praeter primum vnum,
 quaeritur: quomodo vero multa inaequa-
 lia, minimè. Quamuis vtuntur, & di-
 cunt magnum, paruum, multum, pau-
 cum, ex quibus numeri: longum, breue,
 ex quibus longitudo: latum, strictum, ex
 quibus planum: profundum, humile, ex
 quibus moles: etiam adhuc plures species
 eius dicunt, quod ad aliquid est. Quid
 igitur his causae est ut multa sint? Necessè
 itaque est (quemadmodum dicimus) vni-
 cuique supponere potentia ens. Nam & il-
 le, qui haec dixerat, hoc quoque common-
 strauit, quod aliquid potentia sit ens, hoc-
 que substantia: non ens autem per se ipsum,
 videlicet quia ad aliquid. Ac si diceret, tale
 quod neque potentia est vnum aut ens, ne-
 que vnus, aut entis negatio est, verum
 vnum quid entium est. At multo magis,
 (ut dictum est,) si quaerisset, quonam
 modo entia multa sunt, non quae in eodem
 praedicamento, quomodo multae substantiae,

aut multa qualia quærendo, verùm quomodo multa entia. Quædam namque substantiæ, quædam passiones, quædam ad aliquid sunt. In aliis igitur prædicamentis habet aliam etiam quandam considerationem, quonam modo multa sint. Etenim propterea quòd non sunt separabilia, eo quòd subiectum multa fit, & est, qualia quoque multa sunt, & quanta: & quamuis oportet vnicuique generi aliquam esse materiam, separabilem tamen à substantiis impossibile est. In iis autem, quæ quod quid sunt, habet quandam rationem quomodo multa ipsum, quid sunt, si non quid erunt, & quod quid, & quædam talis natura. Hæc verò dubitatio illine magis est, quomodo multæ actu substantiæ, & non vna. At verò si non idem sit hoc & quantum, non dicitur quomodo, & cur entia multa sunt, sed quomodo, & quare multa quanta. Omnis namque numerus quantum quid significat. Et vnitatis non est nisi mensura: quia ea est, quæ secundùm quantum indiuisibilis est. Si igitur quantum, & quod quid est, alterum, non dicitur, quod quid est, ex quo, neque quomodo multa. Si autem idem, multas sustinet contradictiones, qui hæc dicit. Suggestere autem quispiam de numeris etiam considerationem possit, vndenam sit accipienda fides, quòd sint. Apud eum namque qui ponit ideas, præbent quandam entibus causam: siquidem vnusquisque numerorum idea quædam est: idea sane cæteris vt sint, quomodocumque causa est. Sit enim hoc eis suppositum. Illi verò qui hoc quidem modo non putet propterea quòd videat difficultates, quæ circa ideas existunt, ita vt propter hæc, eas non faciat numeros, faciat verò numerum mathematicum, vnde credendum est quòd talis numerus sit, ac quòd quicquam cæteris utilis? Nullius namque nec ille ait, qui dicit eum esse, verùm vt quandam ipsam per se existentem naturam esse dicit, nec apparet eum causam esse, quando quidem omnia arithmeticoꝝ theoremata etiam de sensibilibus (vt dictum est) erunt.

CAPVT III.

Aduersus Pythagoreos, qui è numeris omnia constabant: diuersis tamen modis, vt qui in sectas tres essent diuisi.

Qui igitur ponunt ideas esse, ac numeros eas esse, dicere tentant quomodo, & qua de causa sint, eo quòd secundùm expositionem cuiusque vnum quid præter multa accipiunt vnumquodque. At verò quoniam hæc neque necessaria, neque possibilis sunt, neque numerum propter hæc esse asserendum est.

A Ταῦ μὲν γὰρ οὐσίαι, τὰ δὲ πάθη, τὰ δὲ αἰσθησι-
 ῶν ἐπιπέδου ὡς τῶν ἄλλων κατηγοριῶν, ἔχει ἕ-
 ναν ἐκ τῶν ἄλλων ὅτι τὰς πᾶσι πολλαῖ. ἀλλὰ γὰρ
 τὸ μὴ χωριστὰ εἶναι, τὰς τὸ ὑποκείμενον πολ-
 λαῖ γίνεσθαι (εἶναι), ποιά τε πολλαῖ εἶναι
 ποσά. καὶ οὐδεὶς γὰρ ἕνα εἶναι ὑπὸ ἑκάστου γέ-
 νει, πλὴν χωριστῶν ἀδιυάτοι τῶν οὐσιῶν.
 ἀλλ' ὅτι τῶν τούτων, ἔχει ἕνα λόγον, πᾶσι
 πολλαῖ τὸ τούτων, εἰ μὴ τί ἕνα, καὶ τούτων
 καὶ φύσις τίς τοιαύτη. αὐτὴ δὲ ὅτιν ἐκείθεν
 μάλλον ἢ ἀπορία, πᾶσι πολλαῖ ἐργασί-
 α οὐσίαι, ἀλλ' οὐ μία. ἀλλὰ μὴ καὶ εἰ μὴ
 ταῦτ' ὅτι, τὸ τούτων καὶ τὸ ποσόν, οὐ λέγεται
 πᾶσι, καὶ ἀλλὰ ἕνα πολλαῖ ταῖ ὄντα, ἀλλὰ πᾶσι
 εἰ ἀλλὰ τί ποσά πολλαῖ. ὁ γὰρ ἀριθμὸς
 πᾶσι, ποσόν τι σημαίνει. εἰ μὴ μόνος, εἰ μὴ
 μέγας, ὅτι τὸ καὶ τὸ ποσόν ἀλλὰ ἕνα. εἰ
 μὲν οὖν ἕτερον τὸ ποσόν, εἰ μὴ ὅτι, ὅτι οὐ
 λέγεται τὸ ἕνα ἕνα ἕνα, ὅτι πᾶσι πολλαῖ.
 εἰ δὲ ταῦτα, πολλαῖς ὑποκρίνεται ὁ λέγων
 ἐναπῶστος. ὅτι τῶν δὲ αἰσθησιῶν
 καὶ αἰσθησιῶν ἀριθμῶν, πόθεν δεῖ λαβεῖν πᾶσι
 πᾶσι ὡς εἶσι. τὰ μὲν γὰρ ἰδέας πᾶσι
 πᾶσι ἔχονται ἕνα αἰσθησιῶν οὐσίαι, εἰ μὴ ἕνα
 τῶν ἀριθμῶν ἰδέας πᾶσι. ἕνα δὲ ἰδέας τοῖς ἄλ-
 λοις αἰσθησιῶν τῶν ὄντων δὴ ποτε ἔσονται. ἔσονται γὰρ
 αὐτοῖς ὑποκείμενον τῶν. τὰ δὲ τῶν μὲν
 τῶν ἔσονται οὐκ οἰομῶν, ἀλλὰ τῶν οὐσίαι
 δευτερίας οὐσίαι πᾶσι ταῖς ἰδέαις, ὡς τε δεῖ
 γὰρ ταῦτα μὴ ποιεῖν ἀριθμοῖς. ποιῶντι δὲ
 ἀριθμὸν τὸν μαθηματικόν, πόθεν τε χρὴ πε-
 ρεῖσθαι ὡς εἶσι τοιοῦτος ἀριθμὸς, εἰ τί τῶν
 ἄλλοις χρῆσιμος; οὐ γὰρ γὰρ οὐτε φησὶν ὁ
 λέγων αὐτὸν εἶναι, ἀλλ' αὐτῶν ἕνα λέγει καὶ
 αὐτῶν φύσιν οὐσίαι, οὐτε φαίνεται ὡν αἰσθησιῶν.
 τὰ γὰρ θεωρήματα τῶν ἀριθμητικῶν πᾶσι
 καὶ καὶ τῶν αἰσθησιῶν ὑποκρίνεται, κατὰ τῶν
 ἐλέγχων.

E ΚΕΦΑΛ. γ'.

Καὶ τῶν Πυθαγορείων, ὡς τῶν
 ἀριθμῶν.

Οἱ μὲν οὖν πᾶσι πᾶσι ταῖς ἰδέαις εἶναι, εἰ ἀριθ-
 μοῖς αὐτῶν εἶναι πᾶσι πᾶσι, καὶ πᾶσι ἕνα
 ἕνα ἕνα, ὡς τῶν πολλαῖ λαμβάνειν, τὸ ἕνα
 ἕνα πᾶσι λέγειν, πᾶσι, εἰ ἀλλὰ τί ὅτιν. οὐ
 μὴν, ἀλλ' ἐπεὶ ἔτε ἀναγκαῖα, ἔτε διωκτὰ
 ταῦτα, ὅτι τῶν ἀριθμῶν δεῖ γὰρ ταῦτα εἶναι λεκτέον.

οι δε Πυθαγόρειοι ἀφ' ὅθεν πολλὰ τῶν
 ἀριθμῶν πᾶσι ὑπαρχόντα τοῖς αἰσθητοῖς
 ἑσθλασιν, εἶ) μὲν ἀριθμοῖς ἐπὶ οὐρανῶν
 οὐ χωριστοὺς δέ; ἀλλ' ὅθεν ἀριθμῶν τὰ ὄν-
 τα. ἀφ' ἧ δέ, ὅτι τὰ πᾶσι τῶν ἀριθ-
 μῶν ἐν ἀρμονίᾳ ὑπαρχει, καὶ ἐν ταῖς οὐ-
 ρανῶν, ἔν τε πολλοῖς ἀλλοῖς. τοῖς δέ τοι μα-
 θηματικὸν μόνον λέγουσιν εἶ) ἀριθμὸν, οὐδὲν
 τοιοῦτον ἐνδέχεται λέγειν καὶ τὰς ὑποθέσεις.
 ἀλλ' ὅθεν οὐκ ἐστὶν αὐτῶν ἀβυσσῶν, ἐλέ-
 γασθαι. ἡμεῖς δὲ φαμὲν εἶ), καθάπερ εἶπομεν
 καὶ παρ' ἄλλοις. καὶ δὴλον ὅτι οὐ κεχωριστὰ τὰ
 μαθηματικά. οὐ γὰρ ἀπὸ κεχωρισμένων τὰ
 πᾶσι ὑπαρχόντων ἐν τοῖς ἑσθλασιν. οἱ μὲν οὖν
 Πυθαγόρειοι, καὶ μὲν τὸ τοιοῦτον οὐκ ἐνοχοῖ
 εἶσι. καὶ μὲν τοῖς ποιεῖν ὅθεν ἀριθμῶν τὰ φυ-
 σικὰ σώματα, οὐκ μὴ ἔχοντων βάρους μηδὲ
 χυφότητα, ἔχοντα κουφότητα καὶ βάρους,
 εἰκόσασιν παρ' ἄλλου οὐρανοῦ λέγειν καὶ σω-
 μάτων, ἀλλ' οὐ τῶν αἰσθητῶν. οἱ δὲ χωριστὸν
 ποιοῦντες, ὅθεν ὅτι τῶν αἰσθητῶν οὐκ ἔσται τὰ
 ἀξιώματα, ἀληθῆ δὲ τὰ λεγόμενα, καὶ
 σαίνει πῶς ψυχῶν, εἶ) τε ὑπολαμβάνουσι,
 καὶ χωριστὰ εἶ). ὁμοίως δὲ ἔτα μεγέθη τῶν
 μαθηματικῶν. καὶ δὴλον οὖν ὅτι καὶ ὁ ἐνα-
 λιοῦ μῦθος λόγος, τὰ ἐναλίου ἐρεῖ. ἔο' ἀρῶν
 ἡπορήθη, λύσει τοῖς οὐτω λέγουσι, ἀφ' ἧ οὐ-
 δαμῶς ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ὑπαρχόντων, τὰ
 πᾶσι ὑπαρχει αὐτῶν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς. εἰσὶ
 δὲ ἕως οἱ ἐὰν τὰ πέρατα εἶ) καὶ ἔσχατα, πῶς
 μὲν ἐπιπέδου γραμμῆς, τῶν τε δὲ ὅτι πε-
 δου, τῶν τε δὲ τῆς σφαιρῆς, οἰόντα εἶ) ἀνάγκη
 τριακῶν φύσεως εἶ). δεῖ δὲ ἔτι τῶν ὅθεν τὸν
 λόγον, μὴ λίσσῃ ἢ μαλακῆς. οὐτε γὰρ οὐσία
 εἰσὶ τὰ ἔσχατα, ἀλλὰ μᾶλλον ταῦτα πᾶσι
 πέρατα, ἐπεὶ ἔτι βαδίσσεως, ἔο' ὅπως κινήσεως
 ὅθεν ἡ πέρατος. ταῦτ' οὖν ὅθεν τὸδε καὶ οὐσία τίς.
 ἀλλ' ἀρῶν. οὐ μὲν ἀλλὰ εἰ ἔτι εἰσὶ, τῶν δὲ
 τῶν αἰσθητῶν ἔσονται πᾶσι. ὅθεν τούτων γὰρ
 ὁ λόγος εἴρηκε. ἀφ' ἧ οὖν χωριστὰ ἔσται; ἐπὶ
 δὲ ὅθεν ζητήσεν ἀπὸ τίς μὴ λίσσῃ βίχρησ ὦν.
 παρ' ἧ μὲν οὖν τῶν ἀριθμῶν πᾶσι καὶ τῶν μα-
 θηματικῶν, τὸ μῆτεν συμβάλλεσθαι ἀλλήλοις
 τὰ παρ' ἄλλοις τοῖς ὑπερῶν. μὴ ὄντος γὰρ τῶν ἀ-
 ριθμῶν, οὐδὲν ἦτον τὰ μεγέθη ἔσται τοῖς μα-
 θηματικῶν μόνον εἶ) φαμῶν. ἔτι τούτων μὴ
 ὄντων, ἡ ψυχὴ καὶ τὰ ἑσθλα τὰ αἰσθητῶν.
 οὐκ εἰκόσασιν ἡ φύσις ἐπισυδιώδης οὐσα οὐκ
 τῶν φαινομένων, ὡς παρ' ἄλλοις τραγωδία.
 τοῖς ὅθεν τῶν ἀριθμῶν πᾶσι, τῶν μὲν οὐκ ἐφ' ἧ.

A Pythagorici verò eo quòd multas nu-
 merorum passiones sensibilibus inesse cor-
 poribus videbant, numeros quidem
 esse entia fecerunt, non tamen sepa-
 ratos, verum ex numeris entia. Cur
 autem? quoniam numerorum passiones
 in harmonia sunt, & in cælo, cæ-
 terisque multis. Illis verò, qui mathe-
 maticum solum numerum esse dicunt,
 nihil tale secundum suppositiones dice-
 re contingit, verum quòd non erunt
 de eis scientiæ, dicebatur. Nos autem
 dicimus esse, quemadmodum diximus
 prius. Et patet, quòd mathematica
 non sunt separata. Si enim separata es-
 sent, non inessent corporibus passiones
 eorum. Pythagorici verò secundum ta-
 le, nullius culpabiles existunt. At se-
 cundum quòd naturalia corpora ex nu-
 meris faciunt, ex non habentibus gra-
 uitatem vel leuitatem, grauitatem & le-
 uitatem habentia, videntur de alio cæ-
 lo, corporibusque aliis, non autem de
 sensibilibus, dicere. Qui verò faciunt
 separatim, eo quòd dignitates non sunt in
 sensibilibus, quodque vera sunt, quæ
 dicuntur, & animæ adblandiuntur, &
 esse existimant, & separata esse: simi-
 liter quoque & magnitudines mathe-
 maticas. At dilucidum est, quòd ora-
 tio quoque contraria, dicet contraria:
 & quòd iam dubitatum est, solui-
 tur ab illis hoc pacto seiscitantibus,
 quam ob causam, si nullatenus ea
 sensibilibus insint, passiones eorum
 in ipsis sensibilibus sint? Sunt autem
 quidam, qui ex hoc, quòd termini
 extremaque sunt, punctum lineæ, hæc
 superficiæ, ista solidi, putant de-
 bere tales naturas ex necessitate esse.
 Oportet igitur & hanc rationem con-
 siderare, nonne nimium debilis sit.
 Nec enim substantiæ sunt extrema, imò
 omnia hæc termini. Cùm & ambula-
 tionis, & omnino motus aliquis ter-
 minus sit: isne igitur est quòd quid,
 & substantia quædam? At absurdum est.
 At verò etsi sunt, sensibilia sanè om-
 nia erunt: in his namque esse, ratio
 dixit. Cur igitur separata erunt? Item,
 inquit quispiam, qui non admodum fa-
 cilis sit ad credendum, de omni qui-
 dem numero, & mathematicis, hoc ip-
 sum, quòd nihil conferant inuicem
 priora posterioribus. Nam & numero
 non existente; nihil minùs magnitudines
 erunt illis qui mathematica solum esse
 aiunt: & his non existentibus, ani-
 ma, & corpora sensibilia. Ex iis verò quæ
 apparent, non videtur natura inconnexa,
 quemadmodum vitiosa tragœdia. Qui
 verò ponunt ideas, hoc quidem eos fugit.
 Ex ma-

Ex materia namque & numero faciunt magnitudines : ex binario quidem , longitudo : ex ternario verò fortassis , plana . Ex quaternario , solida , aut ex aliis numeris : nihil enim interest . Sed utrùm hæc erunt ideæ ? aut quis modus earum est , quidue conferunt entibus ? Nihil profectò , quemadmodum neque mathematica , nec istæ conferunt . At verò nec vllum theorema de eis est , nisi quis velit mathematica motum efficere , ac proprias quasdam opiniones facere . Non est autem difficile , eos qui quascunque suppositiones sumunt , prolixum quippiam facere , atque connectere . hi quidem hoc modo mathematica ideis annectentes peccant . Primi autem duos numeros facientes , tum idealem , tum mathematicum , nullo modo dixerunt , nec dicere habeant , quomodo vel ex quo mathematicus erit : faciunt enim cum medium inter idealem & sensibilem . Si enim ex magno , & paruo , idem erit ille qui idearum est . Verum ex alio quodam magno , & paruo , magnitudines sanè facit . Si autem aliud quoddam dicet , plura elementa dicet . Et si principium vtriusque vnum quid est , commune quid in his , id vnum erit . At querendum est quomodo hæc multa vnum sint . Et simul secundum eum , aliter quàm ex vno & indeterminata dualitate , numerum fieri impossibile est . Hæc itaque omnia irrationabilia sunt , ac ipsa sibi ipsis , & bene ratione vtentibus compugnant . Videtur in eis esse longus Simonidis sermo . Fit namque longus sermo , quemadmodum is , qui seruorum est , cum nihil sanum dicant . Ipsa quoque elementa magnum & paruum videntur conqueri , quod extrahuntur : non possunt enim vlllo modo generare numerum , nisi eum , qui ab vno duplicatur . Inconueniens etiam est , imò impossibile , generationem quoque eorum facere , cum perpetui sint . Utrùm autem Pythagorici faciant , an non faciant generationem , nihil dubitandum est . Manifestè namque dicunt , quod vno constituto siue ex planis , siue ex colore , siue ex semine , siue ex quibus egent dicere , confestim infinito propinquissimum trahebatur , terminabaturque à termino . Verùm quoniam de Mundi factura , ac naturaliter hæc dicere volunt , decens erat aliquid eos de natura inuestigare , à præsentī verò via discedere . Querimus namque principia , quæ in immobilibus sunt . Quare talium numerorum generationem considerare oportet .

A ποιοῦσι γὰρ τὰ μεγέθη ἐκ τῆς ὕλης ἔστι θριθμοῦ . ἐκ μὲν τῆς δυάδος τὰ μήκη , ἐκ τετράδος δὲ ἴσως τὰ ὀπίπεδα , ἐκ δὲ τῆς τετράδος τὰ στερεά , ἢ καὶ ἄλλων ἀριθμῶν . ἀμφότεροι γὰρ οὐθέν . ἀλλὰ ταῦτα γὰρ πρότερον ιδέα ἐσόντων ; ἢ τίς ὁ τόπος αὐτῶν , καὶ ἡ συμβαλλόντων τοῖς οὖσιν ; οὐθέν γὰρ , ὡς περὶ ὁσδε τα μαθηματικά , ὁσδε ταῦτα συμβάλλονται . ἀλλὰ μὴ οὐδὲ ἡ ἀρχὴ γὰρ οὕτως οὐθέν τε ὡς ρημα , ἐὰν μὴ τις βούληται κινεῖν τὰ μαθηματικά , καὶ ποιῆν ἰδέας ἡν ἄς δόξας . ἔστι δὲ οὐ χαλεπὸν ὁποιασπιῶν ἡ ποσότης λαμβάνοντάς μακροποιεῖν ἢ σιμείρειν . οὗτοι μὲν οὖν ταῦτα τῆσ γλιχρόμνοι τῆσ ιδέας τὰ μαθηματικά , ἀμφὸς τῶσιν οἱ δὲ περὶ δύο τῆσ ἀριθμοῖσ ποιήσμετες , τὸν τε τῆσ εἰδῶν , καὶ τὸν μαθηματικόν , ἄλλον οὐδαμῶσ , οὐτ' εἰρήκασιν , οὐτ' ἔχοιεν ἀπὲ εἰπεῖν , πῶσ καὶ ἐκ ἴνος ἔσαι ὁ μαθηματικός . ποιοῦσι γὰρ αὐτὸν μεταξὺ τῶ εἰδικῶ ἢ τῶ ἀσθητῶ . εἰ μὲν γὰρ ἐκ τῶ μεγάλου ἢ τῶ μικροῦ , ὁ αὐτὸς ἐκείνω ἔσαι τῶ τῆσ ιδεῶν , ἄλλου δὲ ἴνος μικροῦ ἢ μεγάλου . τὰ γὰρ μεγέθη ποιεῖ . εἰ δ' ἔτερον πῆρει , πλείω τὰ στοιχεῖα ἔρει . ἢ εἰ ἐν ἡ ἐκατέρου ἢ ἀρχῆ , κοινόν τι ὀπί τούτων ἔσαι τὸ ἐν . ζητητέον πῶσ ἢ ταῦτα πολλα τῶ ἐν , ἢ ἄμα τὸν ἀριθμὸν γίνεσται ἄλλως , ἢ ἄλλῶ ἐνὸσ καὶ δυάδος ἀσείσου , ἀδιώατον κατ' ἐκείνων . πῶτα δὲ ταῦτα ἀλῶσα . καὶ μάχεται καὶ αὐτὰ ἐαυτοῖσ , ἢ τοῖσ διλόγοισ . ἢ εἰσθεν ἐν αὐτοῖσ εἶσαι ὁ Σιμωνίδου μακρὸσ λόγος . γὰρ γὰρ ὁ μακρὸσ λόγος , ὡσ περὶ ὁ τῆσ δούλων , ὅταν μὴ τὸν ὕγιῶ λέγασιν . φαίνεται δὲ ἢ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν βοῶν ὡσ ἐλκόμμετα . οὐ διώαται γὰρ οὐδαμῶσ γνηῖσται τὸν ἀριθμὸν , ἀλλ' ἢ τὸν ἀφ' ἐνὸσ διπλασιαζόμενον . ἄτπον δὲ ἢ γῆσιν ποιεῖν ἀιδῶν ὄντων , μάλλον δὲ ἐν ἡ τῆσ ἀδιωάτων . οἱ μὲν οὖν Πυθαγόρειαι , πρότερον οὐ ποιοῦσιν ἢ ποιοῦσι γῆσιν , ὁσδὲν δεῖ διαζεῖν . φανερώσ γὰρ λέγουσιν ὡσ τῶ ἐνὸσ συσταθένσ , εἴτ' ἄλλῶ ὀπίπεδων , εἴτ' ἐκ χροιάσ , εἴτ' ἐκ ἀπέρματος , εἴτ' ἄλλῶ ὡν ἀποροῦσιν εἴπεῖν , ὅτῶσ τὸ ἐγγιστα τῶ ἀπείρου , ὅτῶ εἰλκετο ἢ ἐπεραίνετο ἡπὸ τῶ πέρας . ἀλλ' ὀπίκοσμοποιοῦσι ἢ φροικῶσ βούλονται λέγειν , δίχασιν αὐτοῖσ ἀξεταζεῖν τὸ περὶ φύσεωσ , ἐκ δὲ τῆσ νῦν ἀφείναι μὴ ὀδοῦ . ταῖ γὰρ ἐν τοῖσ ἀκινήτοισ ζητῶμεν ἀρχαῖ . ὡσ τε ἢ τῆσ ἀριθμῶν τῆσ ποιοῦτων ὀπισκεπτεῖον τῶ γῆσιν .

τῆ μὲν οὖν πρῶτου ἡμέσιν, οὐ φασι, ὡς δὴ -
 λον ὅτι τῆ δευτέρου οὐσης ἡμέσεως· πὸν δὲ δευ-
 τερῶν, πρῶτον δὲ δύοισιν ἕνεκα κατασκευάζουσι
 τῆ μεγάλου καὶ μικροῦ ἰσαδέντων. ἀνάγκη
 οὖν πρῶτον ὑπαρῆκεν πῶ ἀριστότατα
 αὐτοῖς τῆ ἰσαδέντων. εἰ δὲ αἰεὶ ἡσθμ ἰσα-
 μῆα, οὐκ αἰεὶ ἡσθμ αἴσα πρῶτον. τῆ γὰρ
 αἰεὶ οὐκ ἐστὶ πρῶτον οὐδέν. ὥστε φασὲν
 ὅτι οὐ τῆ θεωρησῶν ἕνεκα ποιούσι πῶ ἡμέσιν
 τῆ δευτέρου.

Κ Ε Φ Α Λ. Δ.

B

CAPVT IV.

Περὶ τῆς τῆ ἀριθμῶν ἡμέσεως. καὶ ἀμφότεροι
 ἀπορία ἐκ τῆς τῆ Πυθαγορείων
 δόξης συμβαίνουσα.

*Bonum & pulchrum primo principio conuenire
 errasse Pythagoreos, & multum
 absurdis urgeri.*

ΕΧΕΙ δὲ ἀπορία καὶ ὑπορήσασθαι
 ὀπιπίμησιν, πῶς ἔχει πρὸς ἀγαθὸν
 καὶ τὸ καλόν, τὰ σοιχεῖα καὶ αἱ δευτέραι. ἀπο-
 ρία μὲν αὐτίκω, πότερον ὅτι τι ἐκείνων, οἷον
 βουλόμθα λέγειν αὐτὸ τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ δευτερον,
 ἢ οὐ, ἀλλ' ὑπερῆρη. πρῶτα μὲν τῆς θεολό-
 γων ἔοικεν ὁμολογησῶν τῆ νῦν ἡσθμ, οἱ οὐ
 φασι, ἀλλὰ πρῶτον οὐσης τῆς τῆ ὄντων
 φύσεως, καὶ τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ καλὸν ἐμφανί-
 σθαι. τῆ δὲ ποιούσι βλαβεροὶ ἀληθι-
 νῶν διεχέριαι, ἢ συμβαίνει τοῖς λέγουσιν,
 ὡς πρῶτον ἐστὶ τὸ ἐν, δευτέρου. ἐστὶ δὲ ἢ διεχέριαι,
 οὐ ἀφ' ὅτι τῆ δευτέρου τὸ ἢ ἀποδιδόναι ὡς ὑ-
 πέρχον, ἀλλὰ ἀφ' ὅτι τὸ ἐν δευτέρου, ἢ δευ-
 τερῶν ὡς σοιχεῖον, ἢ τὸν ἀριθμὸν ἐκ τῆ ἐνός.
 οἱ δὲ ποιηταὶ οἱ δευτεροὶ αὐτῆ ὁμοίως ἢ βα-
 σιλύειν καὶ δευτερον φασίν, οὐ τοῖς πρῶτοις,
 οἷον νύκτα, ἢ οὐρανόν, ἢ χάος, ἢ καὶ Ὠκεανόν,
 ἀλλὰ τὸν Δία. οὐ μὲν ἀλλὰ τούτοις μὲν
 ἀφ' ὅτι μεταβάλλειν τοῖς δευτεροῖς συμβαίνει
 πρῶτα λέγειν. ἐπεὶ οἱ γὰρ μεμιγμένοι αὐτῆ,
 καὶ τὸ μὴ μυθικῶς αὐτὰ λέγειν, οἷον Φερεκύ-
 δης καὶ ἕτεροι ἕνεκα, τὸ ἡμῶσθμ πρῶτον ἀρι-
 στον ἡδέασι, καὶ οἱ μάγοι. καὶ τῆ ὑτέρων δὲ
 σοφῶν, οἷον Ἐμπεδοκλῆς, τε καὶ Ἀναξαγό-
 ρας, ὁ μὲν πῶ Φιλίας, σοιχεῖον, ὁ δὲ τὸν
 νοῦν ἀρχῶν ποιήσας. τῆ δὲ τῆ ἀκινήτων οὐ-
 σίας λεγόντων, οἱ μὲν φασι αὐτὸ τὸ ἐν, τὸ ἀ-
 γαθὸν αὐτὸ τῆ. οὐσίαι μὲν τοῖς τὸ ἐν αὐτῆ ὄντων
 εἶ) μάλιστ' ἢ ἡ οὖν οὖν ἀπορία αὐτῆ, πότερως
 δεῖ λέγειν. θαυμαστοὶ δὲ εἰ τῶ πρῶτον ἢ αἰ-
 διῶ ἢ ἀνταρκεσάτω τῆ τ' αὐτὸ πρῶτον, οὐχ
 ὡς ἀγαθὸν ὑπέρχει τὸ ἀνταρκεσ καὶ ἢ σωτήρεια.

Η Abet dubitationem, & à bene dubi-
 tante reprehensionem, quonam mo-
 do ad bonum atque pulchrum elementa
 principiaque se habent. Dubitationem
 quidem hanc, utrum aliquod istorum tale
 sit, quale volumus ipsum ideale bonum, &
 optimum dicere, an non, sed posteriùs ge-
 nita sint. A quibusdam enim recentiori-
 bus theologis concessum esse videtur, qui
 non aiunt, nisi quòd entium natura proce-
 dente, bonum quoque ac pulchrum appa-
 ret. Hoc autem faciunt, veram veriti dif-
 ficultatem, quæ accidit dicentibus, quem-
 admodum quidam ipsum vnum, princi-
 pium. Difficultas autem est, non quo-
 niam principio bonum tanquam insitum
 attribuerunt, verum propterea quòd ip-
 sum posuerunt principium, & principium
 vt elementum, numerum quoque ex vno.
 Poëtæ verò antiqui similiter quo modo
 regnare, eò & principia esse aiunt. Non
 enim primos, veluti noctem, & cælum,
 aut chaos, aut etiam Oceanum, sed Io-
 uem. At verò his quidem, eò quòd mu-
 tant entium principes, talia dicere acci-
 dit: quia ii quidem eorum, qui misti fue-
 runt, nec omnia fabulosè dicunt, (vt
 Pherecydes, & alii quidam,) primum ge-
 nerans optimum ponunt, ac etiam Magi,
 & posteriorum quoque sapientum, vt Em-
 pedocles, & Anaxagoras, cum hic quidem
 amicitiam, elementum; ille verò intellectus
 principium fecerit: eorum verò qui immo-
 biles substancias dicunt, quidam ipsum v-
 num, ipsum bonum esse aiunt: substanciam
 tamen eius ipsum vnum maximè puta-
 bant esse. Dubitatio quidem hæc est,
 utro modo dicendum est. Mirabile autem
 est si primo, & perpetuo, ac sibi ipsi suffi-
 cientissimo, hoc ipsum primum, per se suffi-
 cientia, & salus, non sit tanquam bonum.

Enimvero propter nihil aliud incorruptibile, vel sibi sufficiens est, nisi quoniam bene se habet. Quare dicere quidem principium tale esse, rationi consentaneum est verum esse: hoc verò esse, ipsum vnum. Aut si non hoc, elementum, & numerorum elementum esse impossibile est. Accidit enim multa difficultas, quam cum quidam fugerent, qui vnum quidem fatebantur primum principium esse, ac elementum, ipsius tamen mathematici numeri, abnegarunt. Cunctæ namque vnitates re vera fiunt aliquod bonum: & magna bonorum erit abundantia. Item, si species numeri, omnes species ipsum bonum aliquod. At verò cuiuscumque velit, ponat quis ideas esse: si quidem bonorum solùm ideæ, non erunt substantiæ. Quòd si etiam substantiarum, cuncta animalia, & plantæ bona sunt, & etiam participantia. Hæc itaque inconuenientia accidunt. Et ad hæc contrarium elementum (siue multitudo, inæquale, & magnum, & paruum sit) ipsum malum erit. Quare quidam fugiebat bonum vni copulare, tanquam necesse sit, cum generatio sit ex contrariis, naturam multitudinis malum esse: quidam inæquale, mali naturam dicunt. Accidit igitur, omnia entia, præter vnum quod est ipsum vnum, malo participare, & numeros eo magis puro participare, quàm magnitudines: & malum, locum esse boni, ac participare, & appetere corruptium. Contrarium namque corruptium contrarii est. At, si quemadmodum dicebamus, quod materia est id quod potentia vnumquodque, veluti ipsius actu ignis, quod est potentia ignis, malum erit, ipsum potentia bonum. Hæc igitur omnia accidunt, quoddam quidem, quia omne principium faciunt elementum: quoddam, quia contraria principia: quoddam, quia ipsum vnum principium: quoddam, quia numeros primas substantias, separabiles, ac species.

CAPVT V.

Errasse Pythagoreos qui bonum principiis non attribuunt, & numeros faciunt re-
rum causas.

SI igitur tum non ponere bonum inter principia, tum ita ponere impossibile est, constat quòd non rectè assignantur principia, neque primæ substantiæ. At etiam nec is rectè putat, qui vniuersi principia, animalium plantarumque principio assimilat: quia ex indeterminatis ac imperfectis semper perfectiora: & ideo etiam in
Tom. IV.

A ἀλλὰ μὴ οὐδ' ἀλλοῦ ἢ ἀφ' ἑαυτοῦ, ἡ δὲ δὴ ἔχει, οὐδ' αὐτοῦ. ὥστε τὸ μὴ φάσαι τὴν ἀρχὴν τριαύτιον εἶναι, ἀλλοῦ ἀληθὲς εἶναι. τὸ μὴ τοὺς αὐτοὺς εἶναι, ἢ εἰ μὴ τὸ, σοιχείον τε ἔσονται σοιχείον ἀριθμοῦ, ἀδιώατον. συμβαίνει γὰρ πολλὴν διαχέρεια, ὡς ἐνίοι φέροντες ἀπειρήκασιν, οἱ τὸ ἐν μὴ ὁμολογεῖν τὸ ἀρχὴν εἶναι πρῶτον ἔσονται, τὸ ἀριθμὸν δὲ τὸ μαθηματικόν. ἀπασα γὰρ αἱ μονάδες γίνονται ὅπως ἀγαθόν ἢ, ἔσονται ἢ ἀπορία ἀγαθῶν. εἴ μὴ εἴ τὰ εἶδη ἀριθμοῦ, τὰ εἶδη πᾶν ὅπως ἀγαθόν ἢ. ἀλλὰ μὴ ὅπου βούλεται ἡγεῖται πῶς εἶναι ἰδέας. εἰ μὴ γὰρ τῶν ἀγαθῶν μόνον, οὐκ ἔσονται αἱ οὐσίαι ἰδέαι. εἰ δὲ ἔσονται οὐσίαν, πᾶν τὰ ζῶα ἔσονται φῦλα ἀγαθὰ, ἔσονται μετέχοντα. ταῦτα δὲ συμβαίνει ἄρκα, ἔσονται ἐναίτιον σοιχείον, εἴτε πλῆθος ὄν, εἴτε τὸ αἰετὸν, καὶ μέγα ἔσονται μικρόν, τὸ κακὸν αὐτὸ. εἴ μὴ ἔσονται ἀγαθόν πρῶτον ὅπως εἶναι, ὡς ἐναίτιον ὄν, ὅπως ἔσονται ἐναίτιον ἢ ἡμέσεις, τὸ κακὸν πᾶν τὸ πλῆθος φύσιν εἶναι. οἱ δὲ λέγουσι τὸ αἰετὸν τὸ κακὸν φύσιν. συμβαίνει δὲ πᾶν τὰ ὄντα μετέχειν τὸ κακὸν ἔξω ἐνὸς αὐτῶν τὸ ἐνὸς, ἔσονται μᾶλλον ἀκέραιον μετέχειν τοὺς ἀριθμοὺς, ἢ τὰ μεγάλα, καὶ τὸ κακὸν, τὸ ἀγαθὸν χωρὶς εἶναι, καὶ μετέχειν καὶ ὀρέγεσθαι τὸ φθαρτικόν. φθαρτικὸν γὰρ τὸ ἐναίτιον, τὸ ἐναίτιον. ἔσονται ὡς ἔσονται ἐλέγμενον, ὅτι ἢ ὕλη ὅτι τὸ δυνάμει ἔσονται, ὅτι πρὸς τὸ ἐνεργεῖν τὸ δυνάμει πῦρ, τὸ κακὸν ἔσονται αὐτὸ τὸ δυνάμει ἀγαθόν. ταῦτα δὲ πᾶν συμβαίνει, τὸ μὴ ὅτι ἀρχὴν πᾶσιν σοιχείον ποιούσι, τὸ δ' ὅτι τὸ πᾶν ἀρχαί, τὸ δ' ὅτι τὸ ἐν ἀρχὴν, τὸ δ' ὅτι τοὺς ἀριθμοὺς τὰς πρῶτας οὐσίας, ἔσονται χωριστὰ καὶ εἶδη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

E Οὐκ ὁ ἀριθμὸς οὐκ αἴτιος τῶν πρῶτων.

E I ὅτι τὸ μὴ πῆλαι τὸ ἀγαθὸν εἶναι τῶν ἀρχαί, ἔσονται ἡγεῖται οὕτως ἀδιώατον, δὴλον ὅτι αἱ ἀρχαί οὐκ ὀρθῶς ἀποδίδονται, ὅτι αἱ πρῶται οὐσίαι. οὐκ ὀρθῶς δ' ἔσονται λαμβάνεται, οὐδ' εἴ πῶς πρὸς τὰς τῶν ὄλου ἀρχαί τῆ τῶν ζῶων ἔσονται φυτῶν. ὅτι ὅτι ἀόριστων δὲ, αἰετὸν τὰ τελειότερα. εἴ μὴ ἔσονται τῶν

Lib. 2. Physic. cap. 2. scribe. 2. de 2. hoc est, locus autem quid sit, non explicare, absurdum. Repetendum enim a- pi.

πρωτων ουτως εχειν φασι, ωστε μηδε ον τι εστι το εν αυτω. εισι δε και οστω τελειαι αι αρχαι δε ων αυτα. ανθρωπος * γδ ανθρωπον ημια, ε οκ εστι το σπέρμα ποσων. αποπον δε ε τον τον αμα τοις φρεσιν τοις μαθηματικοις ποιησαι. ο μιν γδ τοπος, τιν και εκασον ιδιαι. εδ χωριστα εστω, τα δε μαθηματικα, ου ποδ. ε ρειπειν μιν, οτι ποδ εσαι, * η δε εστιν ο τοπος, μη αποπον. εδει δε τοις λεγοντας εκ χωριων εστι τα οντα, ε τιν οντων τα ποστω τοις αριθμοις, διελομενοις πως αλλο δε αλλου εστιν, ουτω λεγειν, τινα εσπον ο αριθμος εστι εκ τιν αρχων, ποτερον μιξει. αλλ ουτε πομ μικτοι, το, τε γινόμενον, ετερον οκ εσαι χωριστον εν, ουδ ετερον φύσις. εσδε βουλονται. αλλα σιυτες, ως αν συλλαβαν. αλλα τεισιν τε αναγκη αναρχειν, και χωρις ο νοων νοησε ε εν ε πληθος. τειτ εσαι οτω αριθμος μονας ε πληθος, η το εν και αιισον. και επει το εκ υνωτων εστι, εστι μιν ως ενυπάρχοντων, εστι δε ως ου, ποτερος ο αριθμος; ουτω γδ ως ενυπάρχοντων οκ εστιν, αλλ η αν χωρις εστιν, αλλ ως απο σπέρματος. αλλ ουχοι τε τει αναρχειν τι απληθιν. αλλ ως εκ τει ανατιου μη αναμεικτου. αλλ οσα ουτως εστι, και δε αλλου υνωτος εστιν αναμεικτου. επει τειρω το εν, ο μιν τα πληθει ως ανατιον τεισιν, ο δε τα αιισα, ως ισω τα ενι χωριος, ως δε ενυπάρχοντων αν ειη ο αριθμος. εστι αν ετερον, δε ου αναμεικτου, και τα τερον, εστι λε γινεται. ετι τι δη ποτε, τα μιν αλλ οσα δε ανατιω, η οκ εστι ανατια, φθειρεται, και εκ πομ τοις η, ο δε αριθμος ου; και τειρω γδ ουδεν λεγεσθαι καιτοι και ενυπάρχον, ε μη ενυπάρχον, φθειρει το ανατιον. οτι το νεικος, ε μιγμα. καιτοι οκ εδει, ου γδ εκεινο γε ανατιον. ουτεν δε διωρισται, εσδε οποτερος οι αριθμοι αιμοι τιν ουσιων και τει εστι, ποτερον ως ορεσι, οτι σιγμα τει μεγατων και ως ευρυτος εταπεις, αριθμος πινος, οτι, οδ μιν ανθρωπου, οδ δε ιππου. ως αν οι τοις αριθμοις αρχοντες εις τα γηματα τειγωνον και τετραγωνον, ουτως αφομοιωσθαι ψηφοις τα αφορμας τει φυτων. λε οδ ο λογος, λε συμφωνια αριθμων, ομοιος δε και ανθρωπος ε τει αλλω εκασον; τα δε δη παθη, πως αι εθμοις το λυκον και γλυκν ε θερμον; οδ δε ουχοι αριθμοι ουσιαι, εσδε τεις μερφης αι ζαι, δηλοι ο γδ λογος, εσια οδ αι εθμοις, ελη

A primis ita se habere aiunt, vt nec ens aliquod sit ipsum vnum. Verum etiam hic perfecta principia sunt, ex quibus hec sunt. Homo enim hominem generat, nec sperma primum est. Absurdum item est, locum cum solidis mathematicis facere. Locus namque singularium proprius: quare loco separabilia sunt. Mathematica vero non sunt alicubi. At insuper dicere quidem, quod alicubi erunt, quid vero locus sit, non absurdum est. Decebat vero eos, qui entia dicebant esse ex elementis, primaque entium numeros, diuidere qualiter aliud ex alio sit: & ita dicere, quonam modo numerus ex principiis sit: vtrum mixtione? At non est omne miscibile, quod & fit: alterum non erit separabile, vnum ipsum, nec altera natura: neque volunt. At compositione, dicent, vt syllabam? Sed fitum necesse est esse: & qui intelligit, seorsum intelliget vnum & multitudinem. Hoc igitur numerus erit, vnitas, & multitudo, aut vnum, & inaequale. Et cum id quod est ex aliquibus esse, est quidem vt ex iis quae infunt: est vero vt non, vtrumam modo numerus est? Sic enim vt ex iis quae infunt, non sunt, nisi ea quorum generatio est, sed tanquam a spermate erit. At non possibile ab indiuisibili aliquid abire. Verum fortassis tanquam vt ex contratio non permanente. At quaecumque ita sunt, ex alio quoque quodam permanentie sunt. Cum autem vnum quidam quidem vt contrarium multitudini, quidam vero inaequali ponat, vno vt aequali vtens, tanquam ex contrariis erit numerus profecto. Est igitur quippiam aliud, ex quo permanente, & altero, est aut factus est. Praeterea, cur cetera quidem, quaecumque ex contrariis sunt, aut ea, quibus contraria sunt, corrumpuntur; numerus vero, & si ex omni sit, minime? De hoc enim nihil dicitur, quamuis contrarium tam quod inest, quam quod non inest, corrumpat, vt contentio misturam: attamen non oportebat: non enim est illi contraria. Nihil autem determinatum est, qualiter numeri substantiarum, & existentiae, cause sunt: vtrum vt termini, velut puncta magnitudinum, & vt Eurytus ordinabat hec, numerus huius: puta, hic quidem hominis, hic vero equi: quemadmodum illi, qui numeros ad figuras, triangulum, & quadratum reducunt, ita plantarum formas supputationum calculis affimilant. An quoniam ratio, & symphonia numero- rum, similiter etiam homo, & aliorum vnumquodque? At passiones qualiter sunt numeri, album, dulce, & calidum. Quod vero numeri non sint substantiae, neque cause formae, patet. Substantia namque ratio est, numerus vero materiae

veluti carnis, aut ossis numerus substan-
tia), sic tria ipsius ignis, terræ verò duo: &
semper numerus quicumque fuerit, ali-
quorum est vel igneus, vel terrenus, vel
monadicus: verùm substantia tantum ad
tantum esse secundùm mistionem; hoc
sanè non est numerus, sed ratio mistio-
nis numerorum corporalium, aut quo-
rumcumque. Nec igitur eo quòd faciat,
causa numerus est, nec omnino numerus
monadicus, aut materia, aut ratio, & spe-
cies rerum est: sed nec quidem ut id quod
cuius causa.

A οἷς ἀριθμὸς ἢ ὅσοι ἀριθμοὶ, ἢ οὐσία οὕτω τρία
πυρρὸς, γῆς δὲ δύο· καὶ αἰεὶ ὁ ἀριθμὸς ὅς ἐστι
τῶν ἐστίν, ἢ πῦρ, ἢ γῆ, ἢ μοναδικός.
ἀλλ' ἢ οὐσία ὅσον ἐστὶ πῦρ πρὸς τὸ πῦρ, δε-
κτικὴ μίξις. τὸ δὲ ὅσον ἐστὶ ἀριθμὸς, ἀλ-
λα λόγος μίξεως ἀριθμῶν σωματικῶν, ἢ
ὀπιοῦ. οὔτε οὖν τὰ ποιῆσαι ἀριθμὸς ὁ ἀ-
ριθμὸς, οὔτε ὅλως ἀριθμὸς, οὔτε ὁ μονα-
δικός, οὔτε λίβη, οὔτε λόγος, καὶ εἶδος τῶν
πραγμάτων, ἀλλὰ μὲν, οὐδὲ ὡς τὸ οὐ
ἐνέκε.

CAPVT VI.

ΚΕΦΑΛ. 5.

*Bonitatem, vires, essentiasque rerum non de-
bere ad numeros referri ut ad causas. Entia
mathematica non esse à sensibilibus separata,
nec principia rerum.*

Ἀπορία, ἢ ὅσον ἐστὶ τὸ ἀπὸ τῶν ἀριθμῶν.
καὶ τριαὺτ' ἀπὸ ζητημάτων
ἀλλὰ.

D Vbitauerit autem aliquis, quidnam
sic illud bene, quod à numeris, si
mistio in numero rationali, aut impari
sit. Nunc etenim nihil salubrius per ter-
tria si melicratum sit mistum: sed ma-
gis proderit fortassis, si in nulla propor-
tione sit, & aquosum, aut si in nume-
ro sit purum. Item rationes mistionum
in additione numerorum, non in nu-
meris sunt: veluti tria ad duo, non ter
duo: idem enim genus esse oportet in
multiplicationibus. Quare ipso a men-
surare oportet ordinem in quo a b g. &
ipso d, cum, in quo d e z. quare co-
dem omnia. Erit igitur ipsius ignis b e
g z, & aquæ numerus bis tria. Si autem
necesse est omnia numero participare,
necesse est multa eadem accidere, &
numerum eundem huic, & alii esse.
Vtrum igitur hæc est causa, & pro-
pter hoc res est, an id immanifestum,
veluti est quidam Solis ac rursus Lunæ
lationum numerus, & vitæ atque ætatis
vniuscuiusque animalium. Quid igitur pro-
hibet, quosdam eorum quadratos esse,
quosdam cubos, & æquales, alios du-
plos? Nihil enim prohibet: sed ne-
cessè est in hos conuerti, si omnia
numero participabant, & quæ diffe-
runt, contingebat sub eodem nume-
ro cadere. Quare si quibusdam idem
numerus acciderit, eadem inuicem
illa erunt, eandem habentia nume-
ri speciem, puta, Sol, & Luna,
eadem. Sed propter quid causæ ex-
dem? Septem quidem vocales, septem
autem chordæ, aut harmoniæ, septem
verò pleiades, in septem autem quædam
emittunt dentes, quædam verò non:

A ΠΟΡΗΣΕΙΕ δ' αὖτις ἐπὶ τὸ ὅ-
σον ἐστὶ, ὅσον ἀπὸ τῶν ἀριθμῶν, τὸ ἐν ἀριθ-
μῶν ἐστὶ πῦρ μίξις, ἢ ἐν διλογίᾳ, ἢ ἐν πε-
ριπέᾳ. πῦρ γὰρ οὐδὲν ὑμεινότερον, τρεῖς τρία,
δὲ ἢ τὸ μελίκερον κεκελευμένον ἀλλὰ μάλ-
λον ὠφελήσεν ἀπὸ τῶν ἐν λόγῳ ὄν. ὑδαρὲς δὲ,
ἢ ἐν ἀριθμῶ ἀκερατονόν. ἐν οἱ λόγοι ἐν πῦρ-
ρῆσει ἀριθμῶν εἰσιν, οἱ τῶν μίξεων, ὅσον ἐν τοῖς
ἀριθμοῖς οἷς, τρία πρὸς δύο, ἀλλ' οὐ τρεῖς
δύο. τὸ γὰρ αὐτὸ δεῖ γῆς ἐστὶ ἐν τῆς πολλα-
πλασιάσει. ὡς τε δεῖ μετρεῖσθαι τὰ τε α β
γχοῖον, ἐφ' οὗ α β γ, καὶ δ ε ζ ἧ δ ε ζ. ὡς τε
αὐτὰ πῦρ. οὐκοῦν ἔσται πρὸς β γ ζ, καὶ
ὑδαρὲς ἀριθμὸς δις τρία. εἰ δὲ ἀνάγκη
πῦρ ἀριθμοῦ κρινεῖν, ἀνάγκη πολλα-
πλασιάζειν τὰ αὐτὰ. ἐπὶ ἀριθμὸν τὸν αὐτὸν ὅ-
σον, καὶ ἄλλω. ἀπ' οὗ τῶν αἰτίων, ἐπὶ τῶν
ὅσον τὸ πρᾶγμα; ἢ ἀδελφόν, οἷς ὅσον τῶν ἡλίου
φορῶν ἀριθμὸς, καὶ πάλιν τῶν τῆς σελήνης,
καὶ τῶν ζώων γε ἐκάστου τῶ βίου καὶ ἡλικίας; τί
οὖν κωλύει ἐπίοις μὲν τούτων τετραγώνους εἶ-
ναι, ἐπίοις δὲ κύβοις ἐπίοις, πῦρ δὲ διπλα-
σίους; οὐδὲν γὰρ κωλύει. ἀλλὰ ἀνάγκη ἐπὶ τού-
τοις ἐρέσθαι. εἰ ἀριθμῶν πῦρ ἐκκοι-
νῶναι, ἐπεὶ δὲ χεῖρ' ἐπὶ τῶν ἀφ' ἐφ' ὅσον τὸν
αὐτὸν ἀριθμὸν πίπτειν. ὡς τ'. εἰ πῦρ ὁ αὐτὸς
ἀριθμὸς σὺν βεβήκει, ταῦτα δὲ ἢ ἄλλῃ-
λοις ἐκείνα, τὸ αὐτὸ εἶδος ἀριθμῶν ἐχόντα οἷς,
ἢ ἡλίου καὶ σελήνης, τὰ αὐτὰ. ἀλλὰ ἀφ' ἐπὶ
αἷμα * ταῦτα; ἐπὶ τὰ μὲν φωνήματα, ἐπὶ τὰ δὲ γε. ταῦτα;
χορδαὶ ἢ ἀρμονίαι, ἐπὶ τὰ δὲ αἰ πλειάδες, ἐπὶ
ἐπὶ τὰ δὲ ὀδόντας βαλλεῖ ἕνα γο, ἕνα δὲ οὐ.

ἐπὶ δὲ οἱ ἐπὶ Θήβας. ἄρ' οὖν οὐ τοῖσδε ὁ
 αἰθμός πεφυκε, ἀλλ' ἄρα τῷτο, ἢ ἄλλοις ἐγγύον-
 τος ἐπὶ, ἢ ἢ πλείους ἐπὶ ἀτέρων ἔστιν; ἢ οἱ
 μὲν ἀλλ' ἄρα πύλας, ἢ ἄλλω πινὰ ἀΐδιον;
 εἰ δὲ ἡμεῖς οὕτως ἀριθμοῦμεν, ἢ ἢ ἀρκούν γε
 δώδεκα, οἱ δὲ πλείους, ἐπεὶ ἐξ ἑξήκοντα, συμ-
 φωνίας φαίνονται, ἐξ οὗ ἄλλοι τρεῖς, ἐξ οὗ
 γρ. ἢ ἢ μ. τὰ τρία. ὅτι δὲ μυρία δὲ εἶναι τοιαῦτα, * οὐδὲν
 μέλει. τὸ γὰρ γ ἐρ, εἶναι δὲ ἐν σιμείον. εἰ δ'
 ὅτι διπλασιον τῶν ἄλλων ἕκαστον, ἄλλο δ' οὐ
 ἀΐδιον δ', ὅτι τριών ὄντων τῶπων, ἐν ἑφ' ἕκα-
 στου ἔπιφύεται * ἢ σίγμα. ἀλλ' ἄρα τῷτο τρία
 μέτρον ἔστιν, ἀλλ' οὐχ ὅτι αἱ συμφωνίαι τρεῖς.
 ἐπεὶ πλείους γε αἱ συμφωνίαι. ἐν γὰρ δ' οὐ-
 χέτι δώδεκα. ὁμοιοὶ δὲ ἐξ οὗ τοῖς ἀρχαῖοις
 Ομηρικῶν, οἱ μικρὰς ὁμοιότητας ὀραοῖσι, με-
 γάλους δὲ παρῶσι. λέγουσι δὲ ἕναι ὅτι πολ-
 λα πινὰ, οἱ αἱ τὴν μέσση, ἢ μὲν ἐνέα, ἢ ἢ
 ὀκτώ. ἐπὶ ἑπὶ δεκάεπτα, ἰσάριθμον τοῦτο.
 βαίνεσθαι δὲ ἐν μὲν τῶν ἑξήκοντα ἐνέα συλλα-
 βῶν. ἐν δὲ τῶν ἀειτέρων, ὀκτώ. ἐπὶ ἴσον τὸ
 ἀΐδιον, ἐν τῶν γράμμασιν ἀπὸ τῶν α
 πρὸς τὸ ω, ἐπὶ τῶν βόμβουκος ὅτι τῶν ὀ-
 ξυτάτων νεάτων ἐν ἀύλοις, ἢς ὁ ἀριθμός
 ἰσότης τῆ ὀλομελία τῶν οὐρανῶν. ὅρα δὲ δεῖ
 μὴ τοιαῦτα (οὐδέ γὰρ δὲ ἀπορήσειεν) οὐτε
 λέγειν οὐδ' ἐπίσκειν ἐν τοῖς ἀΐδιοις. ἐπεὶ ἐ
 ἀποῖσι φθαρτοῖς. ἀλλ' αἱ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς φύ-
 σεις αἱ ἐπαμνούμεναι, καὶ τὰ τούτοις ἐναΐα,
 καὶ ὅλως τὰ ἐν τοῖς μαθημασιν, ὡς μὲν λέ-
 γουσι πινες, καὶ αἱ τὰ ποιοῦσι τῆς φύσεως, ἐοι-
 κεν οὕτως ἢ ἢ σκεπυκῶν ἀλλ' ἀλλοῖν. κατ'
 ὅσον γὰρ ἔστι τῶν διωρισμένων πρὸς τῶν
 ἀρχῶν, οὐδὲν αὐτῶν ἀΐδιον ἔστιν. ὡς μὲν ποι-
 ποιοῦσι φασκεῖν ὅτι τὸ δὲ ἄρχη, καὶ τῆς
 συστοιχίας ἔστι τῆς τῶν κελῶν, τὸ πρὸς τὸν, τὸ
 βῆθ, τὸ ἴσον, αἱ δὲ ἀμείβονται ἐν ἑαυτοῖς ἀΐ-
 μα γὰρ ὅρα ἐπὶ ἀριθμῶν τοῖσδε ἐπὶ ἄλλα δὲ
 ὅσα σκεπυκῶν ἐκ τῶν μαθηματικῶν θεωρη-
 ματων, πρῶτα τῶν τῶν ἔχει τῶν δὲ ἀμεί-
 βῶ καὶ ἑοικε συμπώμασιν. ἐπὶ γὰρ συμβεβη-
 κῶτα μὲν, ἀλλ' οἰκεία ἀλλήλοισι πρῶτα, ἐν δὲ
 τὸ ἀλλοῖν. ἐν ἑκάστῃ γὰρ τῶν ὄντων κατηγο-
 ρία, ἐπὶ τῶν ἀλλοῖν, ὡς βῆθ ἐν μήκει, οὕτως
 ἐν πλάτει τὸ ὀμαλόν. ἴσως ἐν ἀριθμῶν τὸ πε-
 ριῶν, ἐν δὲ χεῖρα τὸ λευκόν. ἐπὶ οὐχ οἱ
 ἐν τοῖς εἶδεσιν ἀριθμοῖ ἀΐδιοι τῶν ἀριθ-
 μῶν καὶ τῶν τοιούτων. ἀλλ' ἀλλοῖσι γὰρ
 ἐκείνοι ἀλλήλων, οἱ ἴσοι εἶδεται. καὶ γὰρ αἱ
 μείαδες. ὡς τὸ ἀλλ' ἢ τὰ πάντα, εἶδη ἢ ποιητέον.

septem etiam, qui ad Thebas. Vtrum
 igitur quoniam talis quidam numerus sua-
 pte natura aptus est, ideo aut illi fuerunt
 septem, aut pleias septenarum stellarum
 est? an hi quidem propter portas Theba-
 rum aut aliam quandam causam? Illam ve-
 rō nos ita numeramus: vrsam autem duo-
 decim, quidam autem plures: nam ἑξήκοντα sym-
 phonias aiunt esse. Et quoniam illæ tres,
 hæc quoque tria: quod autem mille talia
 sint, nemo curat. Ipsum enim γ &, esse
 possit vnum signum. Si autem quoniam
 duplum aliorum vnumquodque, aliud ve-
 rō minimè, causa quidem est, quia cum
 tria loca sint, vnum in vnoquoque infer-
 tur ipsi, propterea tria tantum sunt, sed
 non quoniam consonantiæ tres: nam plu-
 res consonantiæ sunt, hic verò non amplius
 possunt. Similes verò hi quoque sunt anti-
 quis Homericis, qui paruas similitudines
 vident, magnas verò non vident. Dicunt
 autem quidam, quod multa talia sunt, ve-
 luti ipsæ mediæ, quædam nouem, quæ-
 dam octo: & carmen, decem & septem his
 esse æquale numero. Ascendit autem in
 dextro quidem nouem syllabis, in sinistro
 verò octo: & quod æqualis distantia tam
 in litteris ab α ad ω, quàm in tibiis à grauissi-
 mo bombo ad acutissimam netem, cuius
 numerus æqualitas est omnimodæ cæli me-
 lodix. Videri autem non decet talia; (nam
 nullus dubitaret;) nequè dicere nec inue-
 nire in perpetuis, quoniam & in corrupti-
 bilibus: verum quæ in numeris naturæ lau-
 data, & quæ his contraria, ac omnino quæ
 in mathematicis, vt quidam dicunt, &
 causas naturæ faciunt, videntur hoc modo
 considerantes fugere. Secundum nullum
 enim modum eorum qui circa princi-
 pia determinati sunt, vlla eorum
 causa est. Vt tamen manifestum fa-
 ciunt, quod ipsum bene est, & quod de
 coordinatione ipsius boni est impar, re-
 ctum, æquale, quæ quorundam numero-
 rum sunt potentix, (simul namque an-
 ni tempora, & talis numerus,) & cæ-
 tera quæcunque colligunt ex theorema-
 tibus mathematicis, hanc potentiam
 omnia habent. Quare assimilantur ca-
 sualibus accidentibus. Sunt enim acci-
 dentia quidem, sed conuenientia in-
 uicem omnia: vnum autem, quod propor-
 tionale est. In vnaquaque enim entis præ-
 dicatione est, quod proportionale est,
 vt rectum in longitudine, ita in la-
 titudine æquale, in numero verò for-
 tassim impar, in colore autem album. Præ-
 terea, harmonicorum atque similibus non
 sunt causa numeri, qui in speciebus sunt.
 Illi namque æquales, ab inuicem specie dif-
 ferunt: etenim ipsæ quoque vnitates: quare
 propter hæc, non sunt faciendæ species.

Quæ igitur accidunt, hæc & alia etiam his plura, si colligerentur, videtur id indicio esse multis male affici circa generationem eorum, & nullo modo posse connecti, eo quod mathematica non sint à sensibilibus (ut quidam dicunt) separata, nec ipsa quidem sint principia.

Α τὰ μὲν οὖν συμβαίνοιντα, αὐτὰ τε, καὶ ἐν πλείω σιωπῶσιν. ἔοικε δὲ τεκμήριον εἶναι τὸ πολλὰ κακῶς παθεῖν ὡς ἐν πλείω χρόνοι ἀνθρώπων, ὅτι μὴδὲνα ἔχον διατάσσει σιωπεῖσαι, τὰ μὴ χωριστὰ εἶναι τὰ μαθηματικὰ τῶν αἰσθητῶν, ὡς ἐνίοι λέγουσι, μηδὲ αὐτὰς εἶναι ἀρχάς.

ARISTOTELIS STAGIRITÆ METAPHYSICORVM

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ

LIBER XIII.

B

μὲν τὰ φυσικά, δ μ'.

CAPVT I.

ΚΕΦΑΛ. α'.

Repetit Sapientiam esse scientiam circa principia. Retexit quæstiones varias ex lib. 3.

Περὶ σοφίας ἀπορίας.

Qvod itaque sapientia scientia quædam circa principia est, patet ex primis, in quibus ad ea quæ ab aliis de principis dicta fuerunt, dubitatum est. Ambigat autem quispiam, vtrum ipsam sapientiam par sit vnam esse scientiam, an plures. Si enim vnam, vna certè semper contrariorum est. At principia contraria non sunt. Quod si non vnam, quales has ponere oportet? Item demonstratiua principia speculari, vtrum vnus est, an plurium? Nam si vnus, cur huius magis quàm cuiuscumque? Quod si plurium, quales has ponere oportet? Præterea, vtrum omnium substantiarum, an non? Nam si non omnium, difficile erit qualiumnam sit, reddere. Si autem omnium vna, incertum est, quonam modo contingit plurium eandem scientiam esse. Præterea, vtrum circa substantias solùm, an etiam circa accidentia? Si enim circa accidentia demonstratio est, circa substantias non est. Quod si altera, quænam vtraque & vtra sapientia sit? demonstratiua quidem sapientia, quæ circa accidentia est, an verò, quæ circa ipsa prima, quæ substantiarum est? At nec circa causas, quæ in naturalibus dictæ sunt, quam quærimus, scientia ponenda est: neque enim circa ipsum cuius causa. Tale enim est bonum. Hoc verò in agendis, & iis quæ sunt in motu, existit. Et hoc primum mouet. Tale namque finis est. In immobilibus verò, primum mouens non est. Et omnino dubitationem habet, vtrum circa sensibiles substantias est, quæ nunc quæritur, scientia, an non, sed circa alias quasdam. Etenim si circa alias, aut circa species erit profectò, aut circa mathematica. Quod autem species non sint, manifestum est.

ΤΙ μὲν ἡ σοφία ὡς ἀρχάς ἐπισημητὴς ἐστὶ, δηλον ἐκ τῶν προτέρων, ἐν οἷς διηπόρηται ὡς πρὸς τὰ ὑποτῶν ἄλλων εἰρημύρια ὡς τῶν ἀρχῶν. ἀπορήσθη δ' αὖτις, πότερον μίαν ὑπολαβεῖν εἶναι τὴν σοφίαν ἐπισημητὴν, ἢ πολλὰς. εἰ μὲν γὰρ μίαν, μία ἐστὶν αἰεὶ τῶν ἐπιστημῶν. αἱ δὲ ἀρχαὶ οὐκ ἐπιστῆται. εἰ δὲ μὴ μία, ποίας δεῖ γίνεσθαι αὐτὰς; ἐν ταῖς ἀποδεικτικαῖς ἀρχαῖς θεωρήσασθαι, μίας ἢ πλειόνων. εἰ μὲν γὰρ μίας, ἢ μάλ-

C

λον αὐτῆς, ἢ ὁποιασοῦν; εἰ δὲ πλειόνων, ποίας δεῖ αὐτὰς γίνεσθαι; ἐν πότερον πασῶν τῶν οὐσιῶν, ἢ οὐ. εἰ μὲν γὰρ μὴ πασῶν, ποίων χαλεπὸν ἀποδιδῶναι. εἰ δὲ πασῶν μία, ἀ-

Repetit quædam ex cap. 2. & 3. lib. 3. metaph.

D

δηλον πᾶσι ἐνδέχεται πλειόνων πλεὺν αὐτῶν ἐπισημητὴν εἶναι. ἐν πότερον ὡς ταῖς οὐσίαις μόνον, ἢ ὡς συμβεβηκότα. εἰ γὰρ ὡς τὰ συμβεβηκότα ἀποδεικτικὴς ἐστὶν, ὡς ταῖς οὐσίαις οὐκ ἐστὶν. εἰ δὲ ἕτερα, τίς ἐκατέρω, ὅτι πότερον σοφία; ἢ μὲν γὰρ ἀποδεικτικὴ σοφία, ἢ ὡς τὰ συμβεβηκότα. ἢ δὲ ὡς τὰ ὡσαύτως, ἢ τῶν οὐσιῶν. ἀλλ' οὐδὲ ὡς ταῖς ἐν τοῖς φυσικοῖς εἰρημύριας αἰτίας πλεὺν ἐπισημητῶν ὅτι ἐπισημητὴς ἴσθαι. οὐτε γὰρ ὡς τὸ οὐ ἔτεκεν τοῦτο γὰρ τὸ ἀγαθόν τῆτο δὲ ἐν τοῖς φυσικοῖς ὡσαύτως, ὡς τῶν οὐσιῶν ἐν κινήσει. καὶ τῆτο ὡσαύτως κινεῖ, τοιοῦτον γὰρ τὸ τέλος. τὸ δὲ ὡσαύτως κινήσασθαι οὐκ ἐστὶν ἐν τοῖς ἀκινήτοις.

γρ. ὡς τῶν φυσικῶν

E

ὅλως δὲ ἀπορίας ἔχει, πότερον ποτε περὶ ταῖς αἰσθητὰς οὐσίας ἐστὶν ἢ ζῴου μὴ νῶν ἐπισημητὴς, ἢ οὐ, ὡς δὲ πῶς ἕτερας. εἰ γὰρ ὡς ἀρχαί, ἢ ὡς τὰ εἶδη εἶναι αὐτὰ, ἢ ὡς τὰ μαθηματικὰ. τὰ μὲν γὰρ εἶδη ὅτι οὐκ ἐστὶ, δηλον.

ὁμοίως δὲ ἀπορίας ἔχει, καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς, ἡ δὲ
 ἀπορία ἢ ποτ' οὐχ ὡς ἀπορία ἐπὶ τῆς μαθηματι-
 κῆς, οὐτως ἔχει ἔτι ἐπὶ τῆς ἄλλων ὧν ἔστιν εἶδη.
 λέγω δὲ ὅτι τὰ μαθηματικὰ καὶ μετὰ τὸ τε
 τῶν εἰδῶν πηλασι, καὶ τῶν ἀσθητῶν, οἷον τρεῖς πα-
 τινὰ, καὶ τὰ εἶδη τε καὶ τὰ δόξα, τρεῖς
 δὲ ἀνθρώπων οὐκ ἔστιν, οὐδὲ ἵππου πρὸς αὐ-
 τὸν τε καὶ τρεῖς καὶ ἕκαστα. εἰ δὲ αὐτὸ μὴ ἔστιν, ὡς
 λέγουσι, καὶ ποῖα θετέον παραματεύεσθαι
 τὸν μαθηματικόν; οὐ γὰρ δὴ καὶ τὰ δόξα. τού-
 των γὰρ οὐθέν ἐστιν, οἷον αἱ μαθηματικαὶ ζητήσεις
 τῶν ἐπισημῶν, οὐδὲ μὲν καὶ τὰ μαθηματικὰ
 ἢ ζητουμένων ἔστιν ἐπισημῶν. χειρὸν γὰρ
 αὐτῶν οὐθέν. ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἀσθητῶν οὐσιῶν.
 Φθαρταὶ γὰρ. ὅλως δὲ ἀπορήσειε τις αὐτῶν, ποῖας
 ἔστιν ἐπισημῶν τῶν ἀπορήσασα καὶ τῆς τῶν
 μαθηματικῶν ὕλης. οὐτε γὰρ τῆς φυσικῆς, ἀπο-
 τὸ καὶ τὰ ἔχοντα ἐν αὐτῆς ἀρχῶν κινήσεως
 ἔστι καὶ τῶν φυσικῶν πᾶσιν ἐπὶ παρα-
 ματείδω. οὐτε μὲν τῆς σκοπούσης καὶ ἀπο-
 δεῖξεώς τε καὶ ἐπισημῶν. καὶ γὰρ αὐτὸ τὸ ὅτι
 γένος πᾶν ζήτησι ποιεῖται. λείπεται γὰρ ἵκνῳ
 προκειμένω φιλοσοφίας καὶ αὐτῶν τῶν σκέψιν
 ποιεῖσθαι. ἀπορήσειε δὲ αὐτῶν, εἰ δεῖ θεῖσθαι
 πᾶν ζητουμένω ἐπισημῶν καὶ τῶν ἀρχῶν
 τῶν καλούμενα ἔσθαι πινων σοιχεῖα. ταῦτα δὲ
 πρῶτες ἐνυπάρχοντα τοῖς σιωπέτοις πηλασι.
 μᾶλλον δὲ αὐτὸ δόξειε τῶν καλούμενων εἶναι πᾶν
 ζητουμένω ἐπισημῶν. πᾶς γὰρ λόγος, καὶ πᾶ-
 σα ἐπισημῶν τῶν καλούμενων, καὶ οὐ τῶν ἐσχα-
 των ὡς τ' εἶη ἀπὸ οὐτῶν τῶν ἁπλοῦτων γένων. ταῦ-
 τα δὲ γίγνεται ἀπὸ τοῦ ὄντος καὶ τῶν ἐν. ταῦτα γὰρ
 μάλιστα ἀπὸ ἀποληφθείη καὶ εἰσφέρειν τὰ ὄντα
 πρῶτα, ἔτι μάλιστα ἀρχαῖς εἰσφέρειν, ἀπὸ τῶν
 καὶ τῆ φύσιν. φθαρμένων γὰρ αὐτῶν σιωσα-
 ναίρειται καὶ τὰ λοιπὰ. πρῶτον γὰρ ὄν ἐστίν. ἢ δὲ
 τῶν ἀπορήσασα αὐτῶν ἀνάγκη μετέχειν, εἰ δὲ
 σίμῳ αὐτῶν γένος. ἀπορήσει δὲ εἰσφέρειν τῶν
 γένους μετέχει. ταῦτα δὲ οὐκ αὐτὸ δόξειε δεῖν
 αὐτὰ πηλασι γένος, οὐδὲ ἀρχαῖς. ἐπὶ δὲ εἰ μάλ-
 λον ἀρχὴ τὸ ἀπλούτερον τῶν ἡπὸν τοιούτου. τὰ
 δὲ ἐσχατὰ τῶν οὐκ τῶν γένους ἀπλούτερον τῶν
 γένων ἀπὸ ματῶν γὰρ τὰ γένος δ' εἰς εἶδη πλείω
 καὶ ἀπορήσειε ἀσθητῶν. μᾶλλον αὐτὸ ἀρχὴ
 δόξειε εἶναι τὰ εἶδη τῶν γένων. ἢ δὲ σιωσαίρειται
 τοῖς γένεσι τὰ εἶδη, τὰ γένος τῶν ἀρχαῖς εἰσφέρειν
 μᾶλλον. ἀρχὴ γὰρ τῶν σιωσαίρειται. τὰ μὲν
 αὐτῶν πᾶν ἀπορίας ἔχοντα, ταῦτα καὶ τῶν αὐτῶν
 εἶναι.

A Attamen etiam si quis eas ponat esse, dubi-
 tationem habet cur non ita se habet de cæ-
 teris, quorum species sunt, quemadmodum
 de mathematicis. Dico autem, quod ma-
 thematica quidem media ponunt specie-
 rum & sensibilibium esse, quasi tertia quæ-
 dam præter species, & ea, quæ hic sunt: at
 tertius homo non est, nec equus, præter
 ipsum, & particulares. Quod si, ut aiunt,
 non sunt, circa qualia ponendum est, quod
 mathematicus tractet? non enim circa ea
B quæ hic sunt. Nihil enim horum tale est,
 quale mathematicæ scientiæ quaerunt. At
 verò nec circa mathematica est, quæ nunc
 quaeritur scientia: nihil enim horum separa-
 tum est. Verùm nec sensibilibium substantia-
 rum: corruptibiles namque sunt. Et omni-
 no dubitare aliquis possit qualisnam scien-
 tiæ sit, de mathematicorum materia dubi-
 tare. Nec enim naturalis, eo quòd circa ea
 quæ in se principium motus & quietis ha-
 bent, omnis naturalis intentio est. Nec il-
 lius quæ de demonstratione & scientia tra-
 ctat: circa namque id ipsum genus, confi-
 derationem facit. Restat itaque, philoso-
C phiam propositam, de hisce rebus tracta-
 re. Dubitauerit autem quispiam profe-
 ctò, si hæc, quæ quaeritur, scientia, ponen-
 da sit circa principia, quæ à quibusdam ele-
 menta vocantur: hæc autem omnes inesse
 compositis ponunt. At magis videatur,
 vniuersalium eam oportere esse, quæ qua-
 ritur scientia. Omnis enim ratio, & omnis
 scientia, vniuersalium, non vltimorum est:
 quare sic erit utique, primorum generum.
 Hæc autem sanè fuerint ens, & vnum. Hæc
 enim maximè putabuntur cuncta entia
D continere, & maximè principiis assimilari,
 eo quòd natura prima sint. Corruptis nam-
 que eis, simul cætera quoque pereunt:
 omne enim ens & vnum. Quatenus au-
 tem necesse est, ut differentia participent
 his, si quis hæc genera ponat, nulla verò
 differentia participat genere, hoc pacto non
 videatur ea genera ponere, neque princi-
 pia. Item, si magis principium est, quod
 simpliciùs quàm quod minus tale sit, vlti-
 ma verò eorum, quæ ex genere sunt, simpli-
 ciora quàm genera sint. (hæc enim indivi-
E dua sunt, genera verò, in plures species &
 differentes diuiduntur,) magis species
 quàm genera videantur principium esse:
 quatenus verò species simul cum generi-
 bus pereunt, genera magis assimilantur
 principiis. Principium namque est, quod
 cointerimit. Hæc utique, & huiuscemodi
 alia sunt, quæ dubitationem habent.

ἀπορία
 ἀπορία
 ἀπορία
 ἀπορία

S

S

S

ἀπορία ἀπορία ἀπορία ἀπορία ἀπορία
 ἀπορία ἀπορία ἀπορία ἀπορία ἀπορία

A

CAPVT II.

ΚΕΦΑΛ. Β΄.

*Proposit quæstiones de substantiis,
& principiis.*

Εἰς ἀπορίαν.

Item vtrum ponendum est quicquam præter particularia, an non, sed horum est, quæ quæritur, scientia. At hæc infinita sunt. Quæ verò præter singularia sunt, aut genera, aut species sunt: neutrius autem horum, quæ quæritur, scientia est. Cur enim hoc impossibile sit, dictum est. Etenim omnino hæsitacionem habet, vtrum arbitrandum sit, aliquam separatam substantiam præter sensibiles substantias, & has, quæ hic sunt, an non, sed illa esse entia, & circa illa sapientiam versari. Quætere namque videtur aliam quamdam, & hoc est nobis propositum. Dico autem videre si quid per se separabile sit, & in nullo sensibilium existens. Item, si præter sensibiles substantias est aliqua alia substantia, præter quales sensibiles ea ponenda esset. Cur enim magis præter homines, quàm præter equos, aut alia animalia, aut omnino etiam inanimata ponenda sit? At his sensibilibus & corruptibilibus substantiis alias sempiternas æquales ponere, profectò extra rationem cadere videretur. Quòd si id quod nunc quæritur principium, non est à corporibus separabile, quod aliud magis quàm materiam quis ponet? At hæc, actu quidem non est, potentia verò est. Magis itaque ac principalius ea videatur esse principium, species & forma. Verùm hæc quoque corruptibilis est. Quare omnino non est perpetua substantia, & per se separabilis. Sed hoc, inconueniens est. Videretur namque esse, ac ab ipsis maximè gratia præditis quæritur, tanquam sit tale principium, ac talis substantia. Quo namque pacto ordo erit, non existente aliquo perpetuo, separato, ac permanente? Item, si est aliqua substantia, & principium naturalis, quale nunc quærimus, & hoc omnibus vnum, & idem, perpetuis, atque corruptibilibus, dubitationem habet, cur cum idem principium sit, quædam, quæ sub illo principio sunt, eterna sunt, quædam non. Et hoc enim inconueniens est, si aliud quidem corruptibilium principium, aliud eternorum est. Si etiam corruptibilium æternum est, similiter dubitabimus: cur enim principio æterno existente, non sint eterna, quæ sub æterno sunt? corruptibili verò existente, aliud quoddam huius principium sit, & illius aliud, & hoc in infinitum procedet.

ΕΤΙ πότερον δεῖ ζῆναι τὸ πρῶτον καὶ τὰ καθ' ἕκαστα, ἢ οὐ, ἀλλὰ τούτων ἡ ζητούμενη νῦν ἐπιτήμη. ἀλλὰ ταῦτα ἀπειρα. πάγε μὲν πρῶτον καὶ καθ' ἕκαστα, γῆν ἢ εἶδη ὅτιν. ἀλλ' οὐδέτερον τούτων ἡ ζητούμενη ἐπιτήμη. δὲ πρῶτον ἀδιώκον τῆσθ, εἶρησαι. ἔ γ' ὅλως ἀπορία εἶχει, πότερον δεῖ πᾶσι ἀπολαβεῖν οὐσίαν εἶ) χωριστῶς πρῶτον καὶ ἀσθηταῖς οὐσίας καὶ τῶν δούλων, ἢ οὐ. ἀλλὰ ταῦτ' εἶ) τὰ ὄντα, ἔ πρῶτον πᾶσι τῶν φθαρτῶν ἀρχαί. ζῆταιν μὲν γὰρ εἰσὶ καὶ ἀλλῶν ἵνα. καὶ τὸ πρῶτον ἀδιώκον τῆσθ ἔστιν ἡμῖν. λέγω δὲ τὸ ἰδίον, εἰ πᾶσι χωριστῶν καὶ αὐτῶν, καὶ μηδεὶ τῶν ἀσθητῶν ἀρχαί. εἰ δὲ εἰ πρῶτον καὶ ἀσθηταῖς οὐσίας εἶ) ἡσ ἑτέρας οὐσίας, πρῶτον ποίας τῶν ἀσθητῶν δεῖ ζῆναι (αὐτῶν εἶ). ἡ γ' μάλλον πρῶτον πρὸς ἀσθηταῖς ἢ πρὸς ἵππους, ἢ τῶν ἄλλων ζῶων θῆσθ ἡσ αὐτῶν εἶ), ἢ ἔ τῶν ἀψύχων ὅλως; τὸ γ' μὲν ἴσας τῶν ἀσθητῶν ἔ φθαρτῶν οὐσίας αἰδίους ἑτέρας κατασκευάζειν, ἐκ τῶν τῶν δὲ λόγων δοξοειν δὲ πᾶσι. εἰ δὲ μὴ χωριστῶν τῶν φθαρτῶν ἡ ζητούμενη νῦν ὅτιν ἀρχή, ἵνα ἀπὸς ἀλλῶν ζῆναι μάλλον τῆσθ ὅλως; αὐτῶν γ' μὲν ἐνεργεία μὲν οὐκ ἔστι, διωάμει δὲ εἶ). μάλλον τ' δὲ ἀρχή κυριώτερον αὐτῆσθ δοξοειν εἶ) τὸ εἶδος ἔ ἡ μορφή. τῆσθ δὲ φθαρτῶν. ὡσθ ὅλως οὐκ ἔστιν αἰδῆσθ οὐσία χωριστῶν καὶ κατ' αὐτῶν. ἀλλ' ἀποπον. εἰσὶ γὰρ, καὶ ζῆταιν ἀσθητῶν ἀσθητῶν τῶν φθαρτῶν, ὡσθ οὐκ ἔστι πᾶσι ἀρχή ἔ οὐσία πᾶσι. πᾶσι γὰρ ἔσθαι πᾶσι, μὴ ἵνα οὐκ αἰδῆσθ ἔ χωριστῶν ἔ μὲν οὐκ ἔστι, εἰ δὲ εἰσὶ πᾶσι οὐσία καὶ ἀρχή πᾶσι πᾶσι φύσιν οἶσθ νῦν ζῆταιν, καὶ αὐτῶν μία πᾶσι, ἔ ἡ αὐτῶν τῶν αἰδῆσθ τῶν φθαρτῶν, ἀπειρῶν εἶχει, ἀσθ πᾶσι τῆσθ αὐτῶν ἀρχῆσθ οὐσίσθ, τῶν μὲν ὅτιν αἰδῆσθ τῶν ἀσθητῶν πᾶσι ἀρχῆσθ, τὰ δὲ οὐκ αἰδῆσθ. * τῶν γ' τὸ ἀποπον. εἰ δὲ ἄλλη μὲν ὅτιν ἀρχή τῶν φθαρτῶν, ἄλλη δὲ τῶν αἰδῆσθ, εἰ μὲν αἰδῆσθ ἔ ἡ τῶν φθαρτῶν, ὁμοίως ἀσθητῶν. ἀσθ πᾶσι γὰρ οὐκ αἰδῆσθ τῆσθ ἀρχῆσθ οὐσίσθ, καὶ τῶν ἀσθητῶν πᾶσι ἀρχῆσθ αἰδῆσθ; φθαρτῶν δὲ οὐσίσθ, ἄλλη ἡσ ἀρχή γῆταιν αὐτῆσθ, καὶ κείνης ἑτέρας. καὶ τῆσθ εἰς ἀπειρῶν ἀσθητῶν.

ness. aliter distinguuntur

Εἰ δὲ αὐτὸς τὰς δοκούσας μάλιστα ἀρχὰς ἀκινήτους εἶναι, τὸ τε ὄν καὶ τὸ ἐν θήσῃ, ὡς ἔστιν ἡμῶν εἰ μὴ πῶς καὶ οὐσίαν ἑκάτερον αὐτῶν σημαίνει, πῶς ἔσονται χωριστὰ καὶ καθ' αὐτάς; τοιαύτας δὲ ζητήσῃ μὲν τὰς αἰδίους τε καὶ ὡς ἀρχάς. εἰ γὰρ μὴ τὸ δὲ ἡ καὶ οὐσίαν ἑκάτερον αὐτῶν δηλοῖ, πῶς ἔστιν οὐσία καὶ ὄντα, κατὰ πῶς τῶν γὰρ τὸ ὄν κατηγορεῖται, κατ' εἰδῶν δὲ τὸ ἐν οὐσίαν δὲ εἶναι πῶς τὰ ὄντα, ψευδός. ἐπὶ δὲ τοῖς πῶς ὡς ἀρχὴν ὅ ἐν λέγεισι, καὶ τῶν οὐσίαν, ἐκ δὲ τῶ ἐνός καὶ τῆς ὕλης τὸν ἀριθμὸν ἡμεῖς ὡς ἔστιν, καὶ τούτων οὐσίαν φάσκειν εἶναι, πῶς ἐκδέχεται ὅ λεγόμενον ἀληθές εἶναι; πῶς γὰρ δυάδα, καὶ τῶ λοιπῶν ἑκάτερον ἀριθμὸν τῶ σιμῶν πῶς ἐν εἶναι νοῦσαι; ὡς τούτου γὰρ οὔτε λέγεισιν οὐδὲν, οὔτε ῥάδην εἰπεῖν. εἰ γὰρ μὴ γραμμίας, ἡ τὰ κῦτων ἐχόμενα, (λέγω δὲ ἐπιφανείας τὰς ὡς ἀρχάς,) θήσῃ τῆς ἀρχάς, ταῦτα δὲ ὅσα εἶσιν οὐσίαν χωριστὰ, ποιεῖ δὲ καὶ ἀφαιρέσεως, αἱ μὲν ὅπιφανείων, αἱ δὲ σωμάτων, αἱ δὲ σιμῶν γραμμῶν. ἐπὶ δὲ πέρατα τῶ αὐτῶν κῦτων πῶς τὰ δὲ ταῦτα ἐν ἄλλοις ὡς ἀρχαί, καὶ χωριστὸν ὅσῃν εἶναι. ἐπὶ πῶς οὐσίαν ὡς ἀφαιρέσειν εἶναι δὲ τῶ ἐνός καὶ σιμῶν; οὐσίαν μὲν γὰρ πάσης ἡμεῖς εἶναι σιμῶν δὲ ὅσα εἶναι ἀφαιρέσεις γὰρ ἡ σιμῶν μῆ. πῶς εἶναι δὲ ἀποείδου καὶ τὸ, πῶς μὲν ὅπισημῶν εἶναι τῶ κατόλου, καὶ τῶ τοιούδου, πῶς δὲ οὐσίαν, μὴ τῶ κατόλου εἶναι, μᾶλλον δὲ τῶ πῶς καὶ χωριστὸν. ὡς εἶναι ὡς τὰς ἀρχάς εἶναι ὅπισημη, πῶς δὲ τῶ ἀρχὴν ὡς ἀφαιρέσειν οὐσίαν εἶναι; ἐπὶ πῶς πῶς εἶναι ἡ καὶ τὸ σιμῶν, ἡ αὐτῶν; λέγω ὅτι ὕλη, ὅ τὸ μὲν ταύτης. εἰ μὲν γὰρ μὴ, πῶς ἐν ὕλη φάσκειν πῶς τὰ. εἰ δὲ εἶναι ἡ, ὅ εἶδος αὐτῆς, καὶ ἡ μορφή. τῶ δὲ οὐ ὅτι πῶς εἶναι, ὅ ὅτι πῶς οὐ, χαλεπὸν ἀφορεῖται. ἐπὶ εἰδῶν γὰρ δηλοῦν ὅσα ὄν χωριστὸν τὸ εἶδος, ὅ οἰκίας. ἐπὶ πῶς τῶν αἱ ἀρχαί εἶναι δὲ ἡ ἀριθμῶν αἱ αὐτῶν; εἰ γὰρ ἀριθμῶν ἐν, πῶς εἶναι ταῦτα.

κ. ε. π. ε.

A Quod si quis rursus (quæ maximè videntur immobilia principia esse) ens & vnum ponat, primò quidem nisi quod quid & substantiam vtrumque eorum significet, quomodo separabilia, & per se ipsa erunt: talia namque prima & æterna principia querimus. Quod si substantiam, & quod quid, vtrumque eorum significet, omnia entia substantiæ sunt, cum de omnibus ens prædicetur: de quibusdam verò etiam vnum: cuncta verò entia substantiam esse, falsum est. Item illis, qui primum principium ipsum vnum aiunt, & hoc substantiam esse, ex vno verò, & materia, primò numerum generant, & hunc substantiam esse dicunt, quomodo contingit verum esse, quod dicitur: dualitatem namque, & cæterorum compositorum numerorum vnumquemque, quonam modo vnum intelligere oportet? De hoc enim nec dicunt aliquid, nec ut dicant, facile est. Si quis verò lineas, aut quæ has sequuntur, (dico autem primas superficies,) principia esse ponat, hæc non sunt substantiæ separabiles, verum decisiones & diuisiones, illæ quidem superficialium, hæc verò corporum: puncta verò linearum sunt, & etiam ipsarum earundem termini: hæc autem omnia in aliis sunt, & nihil separabile est. Item, quonam modo arbitrandum sit, vnius & puncti substantiam esse? Omnis namque substantiæ, generatio est: puncti verò, minime. Punctum enim diuisio est. Præbet autem dubitationem hoc etiam, quod omnis quidem scientia vniuersalium est, & eius quod tale est: substantiam verò non esse vniuersalium, sed magis ipsum quod quid, & separabile. Quare si scientia circa principia est, quonam modo arbitrandum sit, principium substantiam esse? Item, vtrum est aliquid præter cunctum: dico autem materiam, & quod cum ea est, an non? Nam si non est, quæ in materia sunt, omnia corruptibilia sunt. Quod si est aliquid, species, & forma profectò fuerit. Hoc itaque, in quibus est, in quibusve non est, difficile determinare est. In quibusdam enim manifestum est non esse speciem separabilem, ut puta domo. Item, principia, vtrum specie, an numero eadem sint. Si enim numero vnum, omnia erunt eadem.

B

C

D

E

A

CAPVT III.

ΚΕΦΑΛ. γ'

Quomodo multorum & specie diuersorum
vna sit scientia

Ab hoc capite ad nonum vsque, repetit multa
ex 4. & 6. lib. Metaph.

Γὰρ ἔστι πολλὰ καὶ διαφορῶν ὄντων
τὰ ἄρχει.

CVM autem philosophi scientia sit en-
tis, prout ens, vniuersaliter, & non
secundum partem; ens verò multipliciter,
& non secundum vnum modum dicatur, si
æquiuocè, & non secundum aliquid com-
mune dicitur, non est sub vna scientia. Ta-
lium enim non est vnum genus. Quòd si se-
cundum aliquod commune, erit vtiq; sub
vna scientia. Videtur autem prædicto mo-
do dici, quemadmodum medicatiuum, &
salubre. Etenim vtrumque horum multi-
pliciter dicitur. Dicitur namque hoc modo
vnumquodque eorum, eo quòd hoc qui-
dem ad medicandi scientiam quodam mo-
do referatur, hoc verò ad sanitatem, hoc
verò aliter, vnumquodque verò ad idem.
Medicatiuus namque sermo, & cultellus,
dicitur, eo quòd ille quidem à medicandi
scientia, hic verò ei utilis. Similiter & sa-
lubre: hoc enim, quia sanitatis significa-
tiuum: hoc verò, quoniam factiuum. Idem
autem modus, & de cæteris est. Eodem
autem modo, & omne ens dicitur. Eo
namque, quòd entis prout ens est, passio,
aut habitus, aut dispositio, aut motus, aut
aliquid huiuscemodi sit, dicitur ens vnum-
quodque eorum. Cùm autem omnis entis
ad vnum quid & commune reductio fiat,
contrarietatum quoque singulæ ad primas
differentias & contrarietates entis reduc-
tur, siue multitudo, & vnum, siue simili-
tudo & dissimilitudo primæ sunt entis dif-
ferentiæ, siue aliquæ aliæ: sint autem hæc
speculatione perceptæ. Nihil autem inter-
est, ad ens, vel ad vnum, entis reductio-
nem fieri. Etenim si non idem, sed aliud sit,
atramen conuertitur. Et ipsum enim v-
num, quodam modo ens, & ipsum ens, v-
num est. Cùm autem vnus & eiusdem
scientiæ sit cuncta contraria speculari, v-
numquodque autem horum secundum pri-
uationem dicatur, (licet de quibusdam,
quorum aliquid intermedium est, quemad-
modum iusti, & iniusti, dubitaret quispiam
quonam modo secundum priuationem di-
cantur,) circa hæc omnia sanè priuatio po-
nenda non est rationis, sed vltimæ spe-
ciei: vti puta si iustus est, est secundum habi-
tum quemdam legibus obtemperans, iniu-
stus non erit omnino tota ratione priuatus.
Circum verò obedientiam legum deficientes, ali-
quo pacto, & ob hoc ei priuatio inerit. Eodẽ
autem modo & de alijs. Quemadmodum
mathematicus circa abstracta speculatur,

EΠΕΙ δὲ ἔστιν ἡ τῶν φιλοσόφου ὀπίστημι
τῶν ὄντων ἢ ὄν, καθόλου, καὶ οὐ κατ' ἐμέ-
ρος. τὸ δὲ ὄν πολλαχῶς, καὶ οὐ καθ' ἓνα λέ-
γεται ἔσθαι. εἰ μὲν ὁμοιότητος, καὶ δὲ κοι-
νὸν μὴ δὲν, ὅσα ἔστιν ὑπὸ μίᾳ ὀπίστημι. οὐ
γὰρ αὐτὸ ἐστὶν ἄρχει. εἰ δὲ καθ' ἓν ἄρχει
κοινόν, εἴη αὐτὸ ὑπὸ μίᾳ ὀπίστημι. εἴη δὲ τὸν
εἰρημῶρον λέγεσθαι ἔσθαι, καθάπερ τὸ, τε ἰα-
τρικόν καὶ τὸ ὑγεινόν. καὶ γὰρ τούτων ἕκαστον
πολλαχῶς λεγόμενον. λέγεται δὲ τῶν τὸν
ἔσθαι ἕκαστον, ὡς τὸ μὲν πρὸς ἰατρικὴν ἀνά-
γασθαι πῶς, τὸ δὲ πρὸς ὑγίειαν, τὸ δὲ ἄλ-
λως, πρὸς αὐτὸ δὲ ἕκαστον. ἰατρικὸς γὰρ λό-
γος καὶ μαχαιρίων λέγεται, τὰ τὸ μὲν ἀπὸ τῆς
ἰατρικῆς ὀπίστημι εἶη, τὸ δὲ αὐτῆς χρησίμων.
ὁμοίως δὲ καὶ ὑγεινόν. τὸ μὲν γὰρ ὅτι σημασι-
κὸν ὑγείας, τὸ δὲ ὅτι ποιητικόν. ὁ δὲ αὐτὸς ἔσ-
πος ἔστι τῶν λαιπῶν. τὸν αὐτὸν δὲ ἔσθαι ἔ-
στιν ἀπὸ λέγεσθαι. τὰ γὰρ τῶν ὄντων ἢ ὄν, πά-
θος ἢ ἕξις, ἢ διαφοραί, ἢ κινήσεις, ἢ τῶν ἄλ-
λων ἢ τῶν τοιούτων εἶη, λέγεται ἕκαστον αὐτῶν
ὄν. ἐπεὶ δὲ πᾶσι τῶν ὄντων πρὸς ἓν ἔστι κοι-
νόν, ἢ ἀναγωγὴ γίνεσθαι καὶ τῶν ἐναντιώσεων
ἕκαστη πρὸς αἰα πρὸς αἰα διαφορῶν, καὶ τῶν
ἐναντιώσεων αἰα πρὸς αἰα τῶν ὄντων, εἴτε πλήθος
καὶ ἓν. εἴη ὁμοιότητος καὶ ὁμοιότητος, αἰ πρὸς αἰ
τῶν ὄντων εἰσὶ διαφοραί, εἴτ' ἄλλαι τινές. ἔσω-
σθαι γὰρ αὐτῶν θεωρηθῆναι. διαφορῶν δὲ ἕ-
δὲν πᾶσι τῶν ὄντων ἀναγωγῆς πρὸς τὸ ὄν, ἢ
πρὸς τὸ ἓν γίνεσθαι. ἔστι δὲ εἰ μὴ αὐτὸν, ἄλ-
λο δὲ ὅτι, ἀντιπρὸς φει γέ. τὸ, τε γὰρ ἓν ἔστι ὄν
πῶς. ἔστι δὲ ὄν, ἓν. ἐπεὶ δὲ ἐστὶ τὰ ἐναντία πᾶσι
πρὸς αὐτῆς ἔστι μίᾳ ὀπίστημι θεωρηθῆναι, κα-
τὰ δὲ ἕκαστον αὐτῶν καὶ φέρησιν. καὶ τὰ γ' ἓν ἓν,
ἀπορήσθαι ἓν δὲ, πῶς λέγει καὶ φέρησιν, ὡς ὅτι
αἰα μέσον ἔστι, καθάπερ ἀδίκου καὶ δικαίου. ὡς γὰρ ἀδίκη-
πᾶσι δὲ τὰ τοιαῦτα ἔστι φέρησιν δὲ πρὸς αἰα, μὴ ἔ-
στ' ὅλα λόγος, ἔστι τελευτήσθαι ἢ εἶδος. ὅτι εἴ ἔστι ὁ δὲ-
κατος καθ' ἓν ἓν ἀναπαραχικὸς τοῖς νόμοις, καὶ
πᾶσι πῶς ὁ ἀδίκος ἔστι ἔσθαι ὅλα φέρησιν ἓν λόγος.
ὡς δὲ τὸ πρὸς τοῖς νόμοις ἐκλείπει πῆ, ἔ-
παύτη ἢ φέρησιν ὑπὸ τῶν αὐτῶν. τὸ αὐτὸν ἢ ἔσθαι
ἔστι τῶν ἄλλων. καθάπερ δὲ ὁ μαθηματικὸς
ὡς τὸ δὲ ἀφαρέσεως πᾶσι θεωρίας ποιείσθαι.

αειελών γδ πρῶτα τὰ αἰσθητὰ, θεωρεῖ δὲ
 βάρος ἔ κρυφότητα, ἔ σκληρότητα, ἔ
 τωμάσιον ἐπὶ δὲ καὶ θερμότητα, ἔ ψυχρό-
 τητα, ἔ τὰς ἄλλας αἰσθητὰς ἐνασπώσης·
 μόνον δὲ καταλείπει τὸ πρῶτον ἔ συνεχές,
 τῷ μὲν ἐφ' ἐν, τῷ δὲ ἐπὶ δύο, τῷ δὲ ἐπὶ
 τρία, ἔ τὰ πάθη τὰ τούτων ἢ ποσά ἔστι
 ἔ σίυνεχῃ, ἔ οὐ κατ' ἐπερὸν τι θεωρεῖ. ἔ
 τῷ μὲν τὰς πρὸς ἀλλήλα φύσεως ἔ θέσεις
 σκοπεῖ, ἔ τὰ τούτοις ἔπαρχοντα, τῷ δὲ
 τὰς συμμετείας καὶ ἀσύμμετείας, τῷ δὲ
 τὰς λόγους. ἀλλ' ὅμως μίαν πρῶτων ἔ τιῶ
 αὐτῶν τίτην δὲ ἐπισημῶν τιῶ γεωμετρι-
 κῶν· τὸν αὐτὸν ἔχον ἔχει ἔ πρὸς τὸ ὄν. τὰ
 γδ τούτω συμβεβηκότα, κατ' ὅσον ἔστιν ὄν,
 καὶ τὰς ἐνδεδωκυίας αὐτῆ ἢ ὄν, ἔκ ἀλλης ἐπι-
 σημησῆς ἢ φιλοσοφίας θεωρησάμ. τῆ φυσικῆ μὲν
 γδ οὐχ ἢ ὄντα, μάλλον δὲ ἢ κινήσεως μετέ-
 χει, τιῶ θεωρεῖται ἢς ἀποδείμειεν αὐ. ἢ γε
 μῶν ἀφλεκτικῆ ἔ ἢ σοφιστικῆ, τῷ συμ-
 βεβηκότων μὲν εἰσιν τῆς οὐσιν, οὐχ ἢ δ' ὄν-
 τα, ἔπὶ δὲ πρὸς τὸ ὄν αὐτῶ, κατ' ὅσον ὄν ἔστιν.
 ὥστε λείπεται τὸν φιλόσοφον κατ' ὅσον ὄντα
 ἔστιν, ἔπὶ δὲ τὰ λεγόμενα θεωρητικόν. ἐπεὶ
 δὲ τὸ, τὸ ὄν ἀπὸμ κατ' ἐν ἢ ἔ κοινὸν λέγεσθαι
 πολλαχῶς λεγόμενοι, ἔ τὰ ἐνασπῶ τὸν
 αὐτὸν ἔχον, (εἰς τὰς πρὸς τὰς ἐνασπῶ-
 σεις ἔ ἀφορμὰς τῶ ὄντος ἀνάμειν,) τὰ δὲ
 τῶ αὐτῶ διωκτὸν ἔπὶ μίαν ἐπισημῶν ἔπὶ),
 ἀφελύοιτ' αὐ ἢ κατ' ἀρχὰς ἀποδείμειεν λε-
 γείσθαι. λέγω δ' ἐν ἢ διηπορεῖτο, πῶς ἔστιν
 πολλὰν ἔ ἀφορμῶν ὄντων τῶ γῆρει, μίαν τῆς
 ἐπισημῶν.

A (tollendo namque omnia sensibilia , ita
 speculatur : utputa gravitatem & leuita-
 tem, duritiem, & contrarium : item autem
 caliditatem , & frigiditatem , & cæteras
 sensibiles contrarietates ,) solum verò di-
 mittit , quantum & continuum , horum
 quidem ad vnum , horum verò ad duo , ho-
 rum autem ad tria, & passiones eorum provt
 quanta & continua sunt , non provt aliquid
 aliud speculatur : & horum quidem naturæ
 ac situs ad inuicem considerat, & ea, quæ eis
 B insunt , horum verò commensurationes,
 & incommensurationes, horum autem ra-
 tiones : attamen in vnam omnium & can-
 dem scientiam ponimus geometriam : co-
 dem modo etiam circa ens se habet. Quæ
 enim ei, provt ens est , accidunt , & eius,
 provt ens , contrarietates, non est alterius
 scientiæ quàm philosophiæ speculati. Phy-
 sicæ namque speculationem de eis , non
 provt entia , sed provt motu participant,
 attribuere queat quispiam. Dialectica ve-
 rò, & sophisticæ, de iis quæ accidunt qu-
 dam entibus, sunt, verum non provt entia
 sunt , nec circa ipsum ens provt ens est.
 C Vnde restat philosophum esse circa prædi-
 cta speculatum, provt entia sunt. Cùm
 verò & omne ens secundum vnum quid,
 & commune dicatur multiplieiter dictum,
 contraria quoque eodem modo; (ad pri-
 mas namque contrarietates & differentias
 entis reducuntur;) huiuscemodi verò pos-
 sibile sit sub vna scientia esse, soluetur pro-
 fectò dubitatio à principio dicta. Dico au-
 tem in qua dubitatur , quonam modo mul-
 torum & genere differentium vna quædam
 scientia erit.

Κ Ε Φ Α Λ. Δ΄.

CAPVT IV.

Οπ τὰς τῷ μαθηματικῷ ἀρχὰς θεω-
 ρῆσαι, πρῶτης ἔστι τῆς φι-
 λσοφίας.

*Prima esse philosophia docet , principia rerum
 mathematicarum considerare.*

ΕΓΓΕΙ δὲ ὁ μαθηματικὸς χρῆσθαι τῆς
 κοινῶς ἰδίως, ἔ τὰς τούτων ἀρχὰς αὐ
 εἶη θεωρησάμ τῆς πρῶτης φιλοσοφίας. ὅτι
 γὰρ ἀπὸ τῶ ἴσων ἀφαρεθέντων ἴσα τὰ λει-
 πόμῶνα, κοινὸν μὲν ἔστιν ἔπὶ πρῶτων τῶ
 ποσῶν. ἢ μαθηματικῆ δ' ἀπολαβοῦσα πε-
 εἰ τι μέρος τῆς οἰκείας ἔλης, ποιεῖται τιῶ
 θεωρίας· εἶ πρὸς γραμμάς, ἢ γωνίας, ἢ
 ἀριθμοὺς, ἢ τῶ λοιπῶν ἢ ποσῶν· οὐχ ἢ
 δ' ὄντα, ἀλλ' ἢ συνεχές αὐτῶ ἔκαστον ἐφ' ἐν

E Q Voniam verò Mathematicus iis quæ
 communia sunt sibi accommodatis
 propriisque factis utitur ; horum quoque
 principia speculari , primæ philosophiæ
 profectò erit. Quòd enim ab æqualibus,
 demptis æqualibus , æqualia sunt , quæ
 restant , commune quidem in omnibus
 quantis est. Mathematica verò accipiens,
 circa quandam suæ materiæ partem spe-
 culatur , vt circa lineas , aut angulos , aut
 numeros , aut aliquid cæterorum quanto-
 rum : non tamen provt entia , sed provt
 vnumquodque horum ad vnum , vel duo
 vel

vel tria continuum est. Philosophia vero, de particularibus quidem, prout unicuique horum aliquid accidit, non considerat: circa vero ens prout ens, vnumquodque horum speculatur. Eodem autem modo circa etiam naturalem scientiam se habet, quo mathematica. Physica namque, accidentia, & principia entium, prout mouentur, & non prout entia sunt, speculatur. Primam vero scientiam, horum diximus esse, prout ipsa subiecta entia sunt, & non prout aliquid aliud: Propter quod & illam, & mathematicam scientiam, sapientiae partes esse ponendum est.

A ἢ δύο, ἢ τρία. ἢ δὲ φιλοσοφία πᾶσι τῶν ἐν μέρει μὲν, ἢ πρῶτων ἐκείνων ἢ συμβέβηκεν, οὐ σχεπεῖ. πᾶσι τὸ ὄν δὲ ἢ ὄν, τῶν τριούτων ἕκαστον θεωρεῖ. τὸν αὐτὸν δὲ ἔχει ἔσπον καὶ περὶ τῶν φυσικῶν ὁπτισημῶν τῆ μαθηματικῆ. τὰ συμβέβηκεν γὰρ ἢ φυσικῆ καὶ τῆς ἀρχαῖς θεωρεῖ, τῆς τῶν ὄντων ἢ κινουμένων, καὶ οὐχ ἢ ὄντων. πῶς δὲ πρῶτων εἰρήκε μὲν ὁπτισημῶν πρῶτων εἶ), καθ' ὅσον ὄντα τῆ ἀποκειμένων ὄντων, ἀλλ' οὐχ ἢ ἑτέρωθεν. δὲ καὶ αὐτῶν καὶ τῶν μαθηματικῶν ὁπτισημῶν μέρη τῆς σοφίας εἶ) ἢ τέον.

Hoc quatum caput alii partem faciunt tertii.

CAPVT V.

Κ Ε Φ Α Λ. ε'.

Explicat principium primum & communissimum: docetque, Fieri non posse, ut res eadem eodem tempore sit & non sit.

Οὐδὲν οὐδὲν ἔσται τὸ αὐτὸ καθ' ἓνα ἔστω αὐτὸν χρόνον εἶ) τε ἔ μὴ εἶ).

Alii faciunt quartum caput, sed parū refert.

Est autem aliquod in entibus principium, circa quod dicere falsum non erit, sed necesse est semper contrarium facere: dico autem verum dicere: ut puta, quod non contingit idem secundum vnum, & idem tempus esse & non esse: & cetera eodem modo atque hæc, opposita. Et de his talibus, simpliciter quidem demonstratio non est, ad aliquem autem est. Non est enim ex certiore principio syllogismus ipsius eiusdem facere, quod esse oportet, si simpliciter demonstrare esset. Ad illum vero, qui dicit locutiones oppositas, accipiendum est ab eo qui monstrat hoc falsum esse, aliquid tale, quod idem erit quidem ei quod non contingit secundum vnum, & idem tempus idem esse, & non esse, non autem appareat idem esse. Sic enim solummodo demonstratur ad eum, qui dicat, oppositas locutiones de eodem verificari. Qui autem sermonem inuicem communicaturi sunt, oportet ut aliquatenus inuicem intelligant: hoc enim non facto, quomodo erit eis inuicem sermonis communicatio? Oportet igitur nomen vnumquodque notum esse, & aliquid significare, nec multa, sed vnum. Quod si plura significet, manifestare ad quod eorum nomen fert. Qui igitur dicit esse hoc, & non esse, hoc ipsum, quod omnino esse dicit, non dicit: quare id, quod nomen significat, id ipsum non significare dicit, hoc autem impossibile est. Unde si quidem significat aliquid, hoc scilicet esse hoc, impossibile est contradictionem de eodem verificari. Item, si nomen aliquid significat, & hoc verificatur, oportet hoc necessariò esse.

ΕΣΤΙ δὲ ἕως ἐν τοῖς οὖσιν ἀρχή, πᾶσι μὲν οὐκ ἔσται διεψεύδασθαι. τῶν αὐτῶν δὲ ἀναγκαῖον αἰεὶ ποιεῖν. λέγω δὲ ἀληθεύειν. οἷον οὐδὲν οὐδέ γε) * τὸ αὐτὸ καθ' ἓνα ἔστω αὐτὸν χρόνον εἶ) καὶ μὴ εἶ), καὶ ἀλλὰ τῆ τῶν αὐτῶν ἀντικείμενα τὸν ἔσπον. καὶ πᾶσι τῶν τριούτων, ἀπλῶς μὲν οὐκ ἔστιν ἀπόδειξις, πρὸς τὸνδε δὲ ὄντων. οὐ γὰρ ὄντων οὐκ πιστοτέρας ἀρχῆς αὐτῶν τούτου ποιήσασθαι τὸν συλλογισμόν. δεῖ δὲ γε, εἴωφ' ὄντων τὸ ἀπλῶς ἀποδείξασθαι. πρὸς δὲ τὸν λέγοντα τῆς ἀντικείμενας φάσεως, τῆς δεικνύουσα δὲ τὸ ψεύδους, λιπτόν τι τριούτων, ὃ αὐτὸ μὲν ἔσται πᾶς μὴ οὐδέ γεσθαι αὐτὸ εἶ), καὶ μὴ εἶναι καθ' ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον, μὴ * δόξει δὲ εἶναι αὐτὸν. οὕτω γὰρ μόνως αὐτὸ ἀποδείξειται πρὸς τὸν φάσκοντα οὐδέ γεσθαι τῆς ἀντικείμενας φάσεως ἀληθεύεσθαι κατὰ τὸ αὐτῶν. τοῖς δὲ μέλλοντες ἀλλήλοις λόγου κοινωνήσιν, δεῖ ἢ σινοῖεσθαι αὐτῶν. μὴ γνηρόου γὰρ τούτου, πᾶς ὄντων κοινωνία τοῖς πρὸς ἀλλήλους λόγου; δεῖ τῶν τῶν ὀνοματῶν ἕκαστον εἶναι γνώμεσθαι, καὶ δηλοῦν ἐν τι, καὶ μὴ πολλὰ, μόνον δὲ ἐν καὶ πλείονα σημαίη, φανερόν ποιεῖν ἐφ' ὃ φέρει τοῦ ὀνομα τούτων. ὃ δὲ λέγων εἶναι τῶν, καὶ μὴ εἶναι, τῶν ὅσως εἶναι φησιν, οὐ φησιν. ὡς ἢ ὃ σημαίνει τοῦ ὀνομα, τῶν οὐ φησι σημαίνει. τῶν δὲ ἀδυνάτων, ὡς εἴωφ' σημαίνει τί τὸ εἶναι τῶν, πῶς ἀπίφασιν ἀληθεύειν ἀδυνατόν καὶ τῶν αὐτῶν. εἶ δὲ εἶναι σημαίνει τοῦ ὀνομα, ἔστω δὲ ἀληθεύεσθαι, δεῖ καὶ τῶν ὄντων ἀνάγκης εἶ).

Cap. 3. lib. 4. metaph.

γρ. δόξει

ὅτι δὲ ἀνάγκη ὄν, ὅτι ἐνδέχεται ὅτε μὴ
 εἶ). Ἐὰν ἀπικειμένους ἀρα ὅτι ἐνδέχεται φα-
 σὺς καὶ ἀποφάσις ἀληθεύειν κατὰ τὴν αὐτὴν.
 ἔπειτα εἰ μὴ μᾶλλον ἢ φάσις ἢ ἀποφα-
 σὺς ἀληθεύεται, ὁ λέγων αἰθερον ἢ ὅτι αἰ-
 θερον, ὅσον μᾶλλον ἀληθεύει. δόξειε δὲ
 καὶ οὐχ ἵππων εἶ) φάσκων τὸν αἰθερον, ἢ
 μᾶλλον ἢ οὐχ ἢ πον ἀληθεύειν, ἢ ὅτι αἰ-
 θερον. ὥστε καὶ ἵππων φάσκων εἶ) τὸν αἰ-
 τον, ἀληθεύει. Ἐὰν γὰρ ἀπικειμένους ὁμοίως
 ἢ ἀληθεύειν. συμβαίνει τίνων τὸν αὐτὸν αἰ-
 θερον εἶ) καὶ ἵππων, ἢ τῶν ἄλλων ζώων.
 ἀποδείξις μὲν οὗτο ὁμοίως τούτων ὅτι ἀ-
 πλάως. πρὸς μὲν τὸν αἰθερον πρὸς τὸν αἰ-
 θερον. παρὰ τὸν ἑρώτησας τὸν ἑσπον, ἢ ἀνάγκη
 ὁμολογεῖν μηδέποτε Ἐὰν ἀπικειμένους φάσις
 διωατὸν εἶ) κατὰ τῆν αὐτὴν ἀληθεύεται.
 οὐδὲ οὐ σίωις εἰ αὐτὸν ἢ ποτε λέγει, τῶ-
 πτω ἔλαβε πῶ δόξαμ. ὅλως δὲ εἰ ὅ λε-
 γόμενος ἴσῳ αὐτὸ ὅτι ἀληθές, οὐδὲ αὐ-
 τὸ τὸ ἀληθές εἶη. λέγω δὲ ὅ ἐνδέχεται ὅ
 αὐτὸ καὶ εἶα καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον εἶ) τὴν καὶ μὴ
 εἶ). κατὰ τὸν γὰρ καὶ διηρημένους αὐτῆν ὅσον
 μᾶλλον ἢ κατὰ φάσις ἢ ἀποφάσις ἀληθεύ-
 εται τὸν αὐτὸν ἑσπον καὶ τὴν σωμαφοτέρου,
 καὶ τὴν συμπεπλεγμένου, κατὰ τὸν μᾶς ἴνως
 κατὰ φάσεως οὐσης, ὅσον μᾶλλον ἢ ἀποφα-
 σὺς, ἢ τὸ ὅλον ὅ κατὰ φάσις ἢ ἀποφάσις ἀληθές
 εἶται. εἶη δὲ εἰ μὴ δὲ ὅτι ἀληθές κατὰ φῆ-
 σαι καὶ αὐτὸ τὸ ἴσῳ εἶη, τὸ φάσαι μὴ
 διμῆαι ἀληθῆ κατὰ φάσις ἴσῳ ἀρχεῖν. εἰ δὲ
 ὅτι πῶ, λυοῖτ' αὐτὸ τὸ λεγόμενον ἴσῳ τῶν ἴσῳ
 τα εἰσαμένους, καὶ πῶ τελαῶς αἰαρογῶτων
 τὸ ἀφάλεγεσθαι. πῶ ἀπλήσοι δὲ τῶν εἰ-
 ρημένων ὅτι ὅ τὸ λεγόμενον ἴσῳ τῶν ἴσῳ
 ρου. καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἔφη πῶ τῶν εἶ) χρημα-
 τῶν μέτρον τὸν αἰθερον. ὅσον ἔτερον λέ-
 γων, ἢ ὅ δοκοῦν ἔκαστα, τῶν καὶ εἶ) παρῶς.
 τούτου δὲ γινόμενου, τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ
 εἶ) ὅ μὴ εἶ), καὶ κακόν, καὶ ἀγαθόν εἶ-
 ναι, καὶ τῶν ἄλλων τῶν καὶ τῶν ἀπικειμένων φά-
 σὺς λεγόμενα, ἀφ' ὅ τὸ πολλὰ τῶν τῶν δὲ μὴ
 φαίεσθαι τῶν εἶ) καλόν, τῶν δὲ τῶν δὲ
 πῶν μέτρον εἶ) τὸ φαιόμενον ἔκαστα.

A Quod verò necessario est, non con-
 tingit tunc non esse. Oppositas ergo
 non est possibile locutiones de eodem
 verificari. Item, si nihil magis affirma-
 tio quàm negatio verificatur: qui dicit
 hominem, vel non hominem, nihil ma-
 gis verum dicit. Attamen videri potest,
 quòd si hominem, non equum esse di-
 cat, aut magis aut non minùs verum di-
 cere, quàm si non hominem. Vnde e-
 tiam si eundem dicit equum esse, verum
 dicit: oppositas enim similiter erit veras
 esse. Accidit igitur, eundem, & ho-
 minem, & equum esse, aut cætero-
 rum animalium aliquod. Horum sanè
 nulla est simpliciter demonstratio: verum
 ad eum, qui hæc ponit, demonstratio
 est. Facile autem & ipsum Heraclitum
 quispiam hoc modo interrogans, conce-
 dere cogeret, nunquam possibile esse
 oppositas locutiones de eodem verificari.
 Nunc verò cum se ipsum, quidnam di-
 ceret, non intelligeret, hanc opinio-
 nem habuit. Simpliciter autem si hoc,
 quod ab eo dicitur, verum est, nec hoc
 ipsum verum erit: scilicet (inquam)
 quòd contingit idem secundum unum
 & idem tempus esse & non esse: quem-
 admodum enim & ipsis diuisis nihil
 magis affirmatio quàm negatio verifica-
 tur, eodem modo simul utroque, ac
 complexo, ac si vna quædam affirma-
 tio esset, nihil magis negatio quàm
 totum tanquam in affirmatione posi-
 tum verificabitur. Item, si nihil est
 verè asserere, id etiam ipsum falsum
 erit dicere, asseritionem nullam veram
 esse. Quòd si aliquid sit, soluetur pro-
 fectò quod ab illis dicitur, qui ad hu-
 iusmodi instant, & qui totaliter ip-
 sum disputare perimunt. Simile au-
 tem dictis est, & quod à Protagora di-
 ctum est: & ille namque omnium re-
 rum mensuram hominem aiebat esse, ni-
 hil aliud dicens, nisi quod id, quod uni-
 cuique apparet, hoc etiam indubita-
 tò esse. Hoc autem posito, idem ac-
 cidit esse & non esse, & malum &
 bonum esse, & cætera, quæ secun-
 dum oppositas locutiones dicuntur.
 E Propterea quòd plerumque his quidem
 hoc apparet, istis verò contrarium esse
 bonum: mensuram autem esse, quod v-
 nicuique appareat.

CAPVT VI.

Veterum alios negasse primum principium, ob imperitiam: alios, ob pertinaciam.

SOLUETUR autem hæc dubitatio, vi-
so vnde huius opinionis principium
venit. Videtur etenim quibusdam qui-
dem, ex physicorum opinione sum-
pisse principium: quibusdam verò ex
eo, quod non omnes eadem de eisdem
cognoscant, sed quibusdam hoc appa-
rere delectabile, quibusdam contrarium.
Nihil enim ex non ente fieri, omne verò
ex ente, ferè omnium physicorum est
dogma. Cum igitur non album ex per-
fectè albo fiat, & minimè ex non albo,
nunc verò factum non album, si fieret ex
non ente albo, quod fit, non album fie-
ret profectò ex non ente secundùm illos,
si non erat idem album & non album.
Non est autem difficile hanc dubitatio-
nem soluere. Dictum est enim in natu-
ralibus, quomodo ex non ente, &
quomodo ex ente fiant, quæ fiunt. At
similiter vtrisque opinionibus ac phanta-
siis eorum, qui sibi ex aduerso addubi-
tant, attendere, stolidum est. Mani-
festum est enim, quod alteros eorum
necesse est falsum dicere. Hoc etiam
ex illis patet, quæ secundùm sensum
fiunt: nunquam enim idem quibusdam
dulce, quibusdam contrarium apparet,
non corruptis & læsis alteris organo sen-
sus, & iudicatio prædictorum saporum.
Hoc autem ita se habente, alteros
quidem putandum mensuram esse, alte-
ros verò minimè. Similiter autem, & de
bono, & malo, honesto & turpi, & aliis
huiuscemodi, dico. Nam non ponere esse,
nisi ea quæ apparent, nihil differt ab iis
qui digitum visui supponentes, ex vno
duo apparere faciunt, ac duo esse pu-
tant: propterea quod tot apparent, &
rursus vnum: illis namque qui visum non
mouent, vnum apparet, quod vnum
est. Simpliciter autem inconueniens est
ex eo quod præsentia videntur mu-
tabilia, & nunquam in eisdem per-
manentia, ex hoc de veritate iudi-
care. Oportet etenim ex eis quæ sem-
per similiter se habent, nullamque muta-
tionem faciunt, veritatem venari. Ta-
lia verò sunt, quæ per mundum: hæc
enim non quandoque quidem talia, rur-
sus autem alia apparent, verùm semper
eadem, nullius mutationis participantia.

ΛΥΟΙΤΟ δὲ αὐτὴ ἡ ἀπορία,
θεωρήσασιν πότεν ἐλήλυθεν ἡ ἀρχὴ
τῆς ὑποληψέως ταύτης. ἔοικε γὰρ οἰοίσις
μὲν ἕκ τῆς τῆς φυσιολόγων δόξης γεννη-
θῆναι, τοῖς δὲ ἕκ τῆς μὴ ταῦτα εἶναι τῆς αὐ-
τῆς ἀπόψεως γινώσκουσιν, ἀλλὰ περὶ μὲν
ἡδὲ τοῦ φαίνεσθαι, τοῖς δὲ περὶ τοῦ εἶναι. Ἐ-
γὰρ μὴδὲν ἕκ μὴ ὄντος γίγνεται, πᾶν δὲ ὄν-
τος, σχεδὸν ἀπολύτως ὅτι κοινὸν δόγμα τῶν
φύσεως. ἐπεὶ οὖν ἡ λευκὴ γὰρ ἕκ λευκοῦ τε-
λείως ὄντος, καὶ οὐδαμῆ * μὴ λευκοῦ. τῷ δὲ γινώσκοντι
γεννηθῆναι μὴ λευκὴν γίγνεται αὐτὸ ἕκ μὴ ὄν-
τος λευκοῦ ὅ γινώσκοντι λευκὴν. ὥστε ἕκ
μὴ ὄντος γίγνεται αὐτὸ κατ' ἐκείνοισι, εἰ
μὴ ὑποῆρχε μὴ λευκὴν ἢ αὐτὸ καὶ λευκὸν.
οὐ χαλεπὸν δὲ διαλύειν τὴν ἀπορίαν
ταύτην. εἴρηται γὰρ ἕν τῆς φυσικῆς,
ὡς ἕκ τῆς μὴ ὄντος γίγνεται τὰ γινώσκου-
σα, καὶ πᾶς δὲ ὄντος. ὅτι μὲν ὁμοίως
προσέχειν ἀμφοτέροις ταῖς δόξαις καὶ ταῖς
φαιτασίαις τῆς πρὸς αὐτοῖς διαμφοστικ-
τικῶν, βήτης. δὴλον γὰρ ὅτι τοῖς ἑτέ-
ροις αὐτῆς αἰάγκη διεψεύσασθαι. φανερόν δὲ
τῆτ' ἕκ τῆς γινώσκοντων κατὰ τὴν αἰσθη-
σιν. οἷον ποτε γὰρ τὸ αὐτὸ φαίνεται τοῖς μὲν
γλυκὺ, τοῖς δὲ ποιωσπίον, μὴ ἐφθαρμέ-
νων καὶ λελωβηθῆναι τῆς ἑτέρων ὅ αἰσθη-
θῆναι καὶ κριθῆναι τῆς λεχθέντων χυμῶν.
τοῦτου δὲ ὄντος τοῦτου, τοῖς ἑτέροις μὲν
ὑποληψέον μέτρον εἶναι, τοῖς δὲ ἑτέ-
ροις οὐχ ὑποληψέον. ὁμοίως δὲ τῆτο λέ-
γω καὶ ὅτι ἀγαθὸν καὶ κακὸν, καὶ καλὸν
καὶ αἰσθητὸν, καὶ τῆς ἄλλων τῆς ποιούτων.
ὅσον γὰρ διαφέρει * τῆτ' ἀξιουῶ, *
ἢ τὰ φαινόμενα τοῖς ὑπο τῶν ὄψιν ὑ-

best. aliā
sequi le-
ctionem
videtur.
Sup. l. 4.
cap. 6.
Cap. 2.

ποιῶνται δὲ ἐστὶ τὰ ἐν κόσμῳ. ταῦτα γὰρ οὐχ ὅτι μὲν τοιαυτὰ, πάλιν δὲ ἀλλοῖα φαίνονται.
Tom. IV.

γρ. ἢ κτ. τ.

ἄει, καὶ μεταβολῆς ὁμοειδίας καὶ κινουμένων. ἔτι δὲ εἰ κινήσις ἔστι, ἔκινουμένων
 πρὸς κινήσει δὲ πρὸς ἕκαστος καὶ εἰς ἓ, δεῖ ἄρα
 τὸ κινουμένον εἶναι ἔτι ἐν αὐτῷ, καὶ εἰς τὸ κινεῖσθαι
 καὶ γίνεσθαι ἐν αὐτῷ. * Ἐπεὶ δὲ κατὰ πλεονάζουσαν
 ἀφαιρέσειν μὴ σὺν αληθείᾳ εἶναι κατ' αὐτοῖς.
 ἔτι κατὰ τὸ πᾶσι σὺν αὐτῷ τὰ δὲ ἄρα εἶναι
 καὶ κινεῖται. καὶ ἡς τὸ τῆς, καὶ τὸ ὅτι
 ἀληθές ἐν, ἀφ' ἧ κατὰ τὸ ποῖον οὐ κινεῖται;
 φαίνονται γὰρ οὐχ ἡκιστα κατὰ τὴν ἀφαιρέσειν
 αὐτῶν καὶ τῆς, ὅτι τὸ πᾶσι σὺν αὐτῷ
 φέρεται μὴ κινεῖσθαι τῶν σωμάτων, ἀφ' ἧ τὸ
 τετραπλήχυ τὸ αὐτῷ, καὶ ὅτι εἶναι. ἡ δὲ
 οὐσία κατὰ τὸ ποῖον. τὸ γὰρ τῆς ὁμοειδίας
 φύσεως. Ἐπεὶ δὲ πᾶσι, τῆς ἀφαιρέσειν. ἔτι ἀφ' ἧ
 πρὸς τὰ πᾶσι τῆς ἰατρῆς τὸ σιτίον πρὸς
 νέγκασθαι, πρὸς φέρεσθαι; τί γὰρ μάλλον
 τῆς ἀφ' ἧ εἶναι, ἢ ὅτι εἶναι; ὥστε ὁμοειδίας
 ἡς ἔχει φαγεῖν, ἢ μὴ φαγεῖν. νῦν δὲ ὡς
 ἀληθείᾳ ὅτι αὐτῷ, ἔστι τῆς πρὸς τὰ
 φέρεται σιτίου τῆς, πρὸς φέρεσθαι τῆς. καί
 τοι γὰρ ὅτι εἶναι μὴ ἀφαιρέσειν παγίως μὴ
 ὁμοειδίας φύσεως ἐν αὐτῷ ἀφαιρέσειν, ἀλλ' ἄει
 πᾶσι κινουμένων ἔστι φέρεσθαι. ἔτι δὲ εἰ κινεῖται
 ἀλλοιοῦντα ἄει, ἔστι μὴ ποτε ἀφαιρέσειν
 οἱ αὐτοῖς, πᾶσι μὴ εἶναι μὴ ποτε ἡμῖν τὰ αὐτῷ
 φαίνεσθαι, κατὰ τῆς αὐτῷ καὶ μὴ ποτε; καὶ γὰρ
 τῆς ἀφ' ἧ τὸ μὴ ὁμοειδίας ἀφαιρέσειν τῆς εἶναι.
 * Ἐπεὶ δὲ ὁμοειδίας, οὐχ ὁμοειδίας φαίνεσθαι τὰ κατὰ
 τῆς ἀφαιρέσειν αὐτῷ κινουμένων ὁμοειδίας ἀφ' ἧ τῆς
 μεταβολῆς κινουμένων τὰ ἀφαιρέσειν ἀφαιρέσειν
 ματὰ δὲ ἕτερα ποιοῦντα αὐτῷ καὶ μὴ ποτε, καὶ
 μὴ τὰ αὐτῷ. τὸν αὐτὸν δὲ ἔχειν ἔστι τῆς
 κινουμένων μεταβολῆς εἰρηκίως, ἴσως ἀφαιρέσειν
 κατὰ τῆς. εἰ δὲ μὴ μεταβάλλου, ἀλλ' οἱ αὐτῷ
 τῆς ἀφαιρέσειν κινουμένων, εἶναι αὐτῷ κινουμένων. * πρὸς
 αὐτῷ αὐτῷ ὅτι ἀφαιρέσειν εἰρηκίως ἀφαιρέσειν
 ἔχει τῆς, οὐ γὰρ ἀφαιρέσειν ἀφαιρέσειν μὴ ἀφαιρέσειν
 τῆς, καὶ τῆς μὴ κινεῖσθαι ἀφαιρέσειν τῆς.
 οὕτω γὰρ πᾶσι λόγος, ἔστι πᾶσι ἀφαιρέσειν γί
 γνεσθαι. μὴ δὲ γὰρ πᾶσι, ἀφαιρέσειν τὸ ἀφαιρέσειν
 λέγεσθαι, ἔστι ὅτι ἀφαιρέσειν. ὥστε πρὸς αὐτῷ
 τῆς ποιοῦντα ὅτι εἶναι λόγος. πρὸς δὲ τῆς
 ἀφαιρέσειν, ὅτι τῆς ἀφαιρέσειν ἀφαιρέσειν
 ἀφαιρέσειν ἀφαιρέσειν ἀφαιρέσειν, καὶ ἀφαιρέσειν τὰ
 ποιοῦντα πᾶσι ἀφαιρέσειν ἐν αὐτῷ. δὴλον δὲ
 ὅτι τῆς εἰρηκίως. ὥστε φανερόν ὅτι τῆς
 τῆς, ὅτι ὅτι εἶναι τῆς ἀφαιρέσειν ἀφαιρέσειν
 ἀφαιρέσειν αὐτῷ κατὰ τῆς ἕνα κινουμένων ἀφαιρέσειν,

A Præterea, si motus, & aliquid mo-
 tum est, omne verò ex aliquo in
 aliquod mouetur, oportet igitur quod
 mouetur, esse in eo ex quo moue-
 tur, & non esse in eo, & ad hoc
 moueri, ac esse in eo, aut contradi-
 ctionem non verificari secundum eos.
 At si secundum quantum præsentia
 fluunt, & mouentur, & hoc ali-
 quis ponat, quamuis verum non sit,
 cur secundum quale non manent? Vi-
 dentur autem haud minimè ea quæ se-
 cundum contradictiones sunt, de eo-
 dem prædicare, ex eo quòd putant
 quantum in corporibus non manere,
 propterea quòd idem & quatuor cubi-
 torum est, & non est: substantia
 verò secundum quale: hoc enim
 determinatæ naturæ: quantum verò,
 indeterminatæ est. Item, cur cum
 hunc cibum præcipiat medicus, su-
 munt: quid namque magis hoc,
 panis quàm non panis sit? quare ni-
 hil differt comedere vel non come-
 dere. Nunc verò tanquam verum
 dicente circa id ipsum, & hoc ci-
 bo existente, qui præceptus fuit, su-
 munt illum. At non oportebat, cum
 nulla natura in sensibilibus firmiter ma-
 neat, sed omnes semper fluant, ac
 moueantur. Item si semper quidem
 alteremur, & nunquam iidem perma-
 neamus, quid mirum si numquam no-
 bis eadem apparent, quemadmodum
 etiam ægrotis? Etenim his eo quòd
 non similiter dispositus habitus eorum
 sit, ut cum sani erant, non ea ap-
 parent similia, quæ secundum sen-
 sus: cum ipsa quidem sensibilia nul-
 lam mutationem propter hoc parti-
 cipent, diuersas tamen ægrotis, &
 non easdem sensationes faciunt. Eo-
 dem igitur modo fortasse necesse est
 se habere, si dicta mutatio fit.
 Quòd si non mutamur, sed iidem
 permaneamus, fit aliquid profectò
 permanens. Ad eos igitur, qui ex
 oratione prædictas dubitationes ha-
 bent, non est facile dissoluere, si ni-
 hil ponant, nec huius orationem
 E quærant. Hoc enim modo omnis o-
 ratio omnisque demonstratio fit. Si e-
 nim nihil ponunt, ipsum disputare,
 & omnino orationem periment, quare
 ad eos quidem non est sermo. Ad il-
 los verò, qui hærent, facile est ex
 iam traditis dubitationibus obuiare, &
 ea dissoluere quæ faciunt in eis dubita-
 tionem: ut ex prædictis patet. Quare ma-
 nifestum est ex his, quòd non est possibile
 locutiones oppositas de eodem, vno & eo-
 dem tempore verificari: nec ipsa contraria:

best. ali- ter.

Vide su- pral. 2. cap. 5.

cum omnis contrarietas secundam priuationem dicatur. Hoc autem patebit, resoluentibus ad principium rationes contrariorum. Similiter nec mediolorum quicquam possibile est, de vno & eodem predicari. Si enim album sit aliquid subiectum, dicentes illud, nec nigrum, nec album, falsum dicemus: accider enim illud album esse, & non esse: alterum enim complexorum, de eo verificabitur: hoc autem est, albi contradictio. Neque igitur secundum Heraclitum dicentibus, vera dicere possibile est, neque secundum Anaxagoram. Aliter accider, contraria de eodem predicari. Cum enim in omni re dicat omnis rei partem esse, non magis dicit esse dulce, quam amarum, aut quacumque ceterarum contrarietatum, si omnia quidem non solum in omni potentia, verum etiam actu & seiunctim insunt. Similiter autem nec omnes locutiones falsas, nec veras possibile est esse, tum propter alias multas difficultates, quae ob hanc positionem euenirent, tum etiam, quoniam si cunctae falsae sint, nec cum hoc ipsum aliquis dicet, verum dicet. Si autem verae, cum omnes falsas dicet, non falsum dicet.

A ὅσοι τὰ ἐναντία, ἀφ' ἑκάστου λέγεσθαι καὶ εἶρησιν ἑκάστη. δῆλον δὲ τούτων, ἐπὶ ἀρχαῖς τοῖς λόγοις ἀναλύοισι τοῖς ἐναντίων. ὁμοίως δὲ ὅσοι τῶν αἰδῶ μέσοι ὅσοι ὅτι τε κατηγορεῖσθαι καὶ εἶδος καὶ τῶ αὐτῶ. λευκοῦ γὰρ ὄντος τῶ ὑποκειμένου, λέγοντες αὐτῶ εἶ) οὔτε λευκὸν οὔτε μέλαν, ψευδόμεθα. συμβαίνει γὰρ εἶ) λευκὸν αὐτῶ, (ὃ μὴ εἶ). ἴσχυον γὰρ τῶν συμπεπλεγμένων ἀληθεύειν κατ' αὐτῶ. τῶ δ' ἔστιν ἀντιφασίαι τῶ λευκοῦ. οὔτε δὲ καὶ B Ἡράκλειτον ἐνδέχεσθαι λέγεσθαι ἀληθεύειν, ἔτε κατ' Αναξαγόραν. εἰ δὲ μὴ, συμβήσεται τὸ μῦθος τῶ αὐτῶ κατηγορεῖν. ὅταν γὰρ ὁ πῶρ πῶρ πῶρ πῶρ μῶραν, ὅσοι μῶλλον εἶ) φησι γλυκὺ ἢ πικρὸν, ἢ τῶ λοιπῶν ὁποιουμῶ ἐναντιώσεων. εἴτω ἐν ἀπῶρτι * πῶρ τῶ ὑποκείμενον μὴ διυάμει μόνον, ἀλλ' ἐνεργεία, ἔσποκεκριμένον. ὁμοίως δὲ ὅσοι πάσας ψευδεῖς, ὅσοι ἀληθεῖς τῶ * φάσις διυάτων εἶ). δι' ἄλλα τῶ πολλὰ τῶ λεγόμενων ἀντιφασίαι ἀφ' αὐτῶ πῶρ ἑσιν. καὶ εἶ) πῶρ ψευδῶν μὴ οὐστῶν παστῶ, οὐδ' αὐτῶ τῶ τῶ φάσις ἀληθεύειν ἀληθῶν δὲ, ψευδεῖς εἶ) πάσας λέγων, οὐ * ψευδόμεθα.

α. ἀληθιό-
σιται.
γ. πῶρ τῶ
& sic lo-
gendum,
cum scri-
ptis qui-
busdam:
vel mox,
ἀποκρι-
μῶν. vt
Bessario.
α. φασίς.
ineptè.
γ. ψῶρται
melius.

CAPVT VII.

Κ Ε Φ Α Λ. Ζ΄.

Esse scientiam aliquam vniuersalem Physica & Mathematicis priorem, qua circa substantiam separatam & immobilem versetur.

Ὅτι φρονική θεωρητική, ἔσπεία γῆν θεωρητικῶν.

Omnia autem scientia, circa vnumquodque eorum quae sub ea scibilia sunt, principia quaedam, & causas quaerit: vt medicatiua, & exercitatiua, ac singulae effectiuarum, vel mathematicarum. Harum etenim vnaquaeque circa quoddam circumscriptum genus, tanquam existens & ens, non tamen prout ens est, tractat. Sed haec alia quaedam scientia praeter illas scientias est. Dictarum vero scientiarum vnaquaeque accipiens aliquo modo ipsum quid est in vnoquoque genere, cetera vel debilius vel exactius conatur ostendere. Accipiunt autem ipsum quid est, quaedam per sensum, quaedam supponentes. Vnde ex hac inductione patet, substantiae, & ipsius quid est, demonstrationem non esse. Cum autem sit aliqua de natura scientia, patet, quod & a practica, & ab effectiua diuersa erit. Effectiuae namque, in faciente, non in eo, quod fit, motus principium est: & hoc, aut ars quaedam, aut alia vis est.

D ΠΑΣΑ δ' ὅτισημη ζητεῖ πῶρ ἀρχῶν καὶ αἰτίας πῶρ ἑκάστου τῶ ὑφ' αὐτῶν ὅτισητῶν, οἷ) ἰατρικῆ ἔ γυμναστικῆ καὶ τῶ λοιπῶν ἑκάστη τῶ ποιητικῶν, ἢ μαθηματικῶν. ἑκάστη γὰρ τούτων πῶρ ἑκάστη πῶρ ἡ φύσις αὐτῆ, πῶρ τῶ πῶρ ἑκάστη ὡς ὑποκείμενον καὶ ὄν, οὐχ ἢ δὲ ὄν, ἀλλ' ἑτέρας ἡς αὐτῆ πῶρ ἑκάστη τῶ ὅτισημας ἔστιν ὅτισημη. τῶ δὲ λεγόμενων ὅτισημῶν, ἑκάστη λαβούσα πῶρ τὸ τί ἔστιν ὄν ἑκάστῳ γῆν, πῶρ ἑκάστη δεικνύει τὰ λοιπὰ μαλακώτερον ἢ ἀκριβέστερον. λαμβάνοισι δὲ τὸ ἔστιν, αἰ μὴ ἀφ' ἑκάστης αἰσθησεως: αἰ δ' ὑποκείμενα. εἶ) καὶ δῆλον ἐκ τῆς πῶρ ἑκάστης ἐπαγωγῆς, ὅτι τῆς οὐσίας καὶ τῶ ἔστιν, ὅτι ἔστιν ἀποδείξις. ἐπει δ' ἔστι πῶρ ἢ πῶρ φύσεως ὅτισημη, δῆλον ὅτι καὶ πῶρ ἑκάστης ἑτέρας ἔσπεία ποιητικῆς μὴ γὰρ ἐν τῶ ποιουμῶν, καὶ οὐ τῶ ποιουμῶν τῆς κινήσεως ἔσπεία, ἔ τῶ ἔστιν εἶτε τέχνης ἡς, εἶτε ἄλλης ἡς διυάμεις.

Lib. 6. cap. 1.

ὁμοίως ἢ καὶ ὅτι τῆς περὶ κινήσεως, ὅτι οὐκ ἐστὶν
 περὶ κινήσεως, μᾶλλον δὲ ἐν τοῖς περὶ ποιητικῆς κινήσεως.
 ἢ ἢ τῆς φυσικῆς περὶ κινήσεως ἐξ ἑαυ-
 τοῖς κινήσεως ἀρχὴν ἔσθιν. ὅτι μὲν τῶν οὐτε
 περὶ κινήσεως, οὐτε ποιητικῆς, ἀλλὰ θεωρητι-
 κῆς, αἰαγκῶν ἐστὶ τῶν φυσικῶν ὁπτισημῶν,
 δηλον ἐκ τούτων. εἰς ἐν γὰρ τούτων τῶν ἡρώων
 αἰαγκῆ πῆπειν αὐτῶν. ἐπεὶ ἔτι ἐστὶν αἰαγκῶν
 καὶ ἑκάστη πῆσι τῶν ὁπτισημῶν εἰδέναι, ἔτι τῶν
 περὶ κινήσεως, δεῖ μὴ λαοθαίνειν πῆσι οὐκ ἐ-
 τερῶν τῶν φυσικῶν, καὶ πῆσι οὐκ ἐστὶν οὐσίας λόγος
 ληπτέος, πῆσι οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ
 κοῖλον. τούτων γὰρ ὁ μὲν τῶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν
 ὕλης λέγεσθαι τῆς τῶν περὶ κινήσεως ὁ δὲ τῶν κοί-
 λου, χωρὶς τῆς ὕλης. ἢ γὰρ σιμότης ἐν ῥίνι γί-
 νεσθαι. δεῖ τῶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν
 ῥίνι. τὸ σιμό γὰρ ἐστὶ ῥίνι κοῖλον. φανερόν οὖν
 ὅτι καὶ ἀρκῆς καὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ τῶν λοιπῶν
 μερῶν μὲν τῆς ὕλης αἰετὸν τὸν λόγον ἀποδοτέον.
 ἐπεὶ δὲ ἐστὶ τῶν ὁπτισημῶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν
 ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν
 σκεπτεῖον ποτε ῥίνι τῆ φυσικῆ πῆσι αὐ-
 τῶν ῥίνι οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν
 μὲν οὖν φυσικῆ περὶ τῶν κινήσεως ἔχοντ' ἀρ-
 χῆν ἐν αὐτοῖς ἐστὶν ἢ δὲ μαθηματικῆ θεωρητι-
 κῆ μὲν, καὶ περὶ μῆνοντα ἕως αὐτῆ, ἀλλ' ἔχω-
 ρεῖσα. περὶ τῶν χωρὶς ἀρχῆν ἐστὶν αἰαγκῶν, ἐτέ-
 ρα τούτων ἀμφοτέρων τῶν ὁπτισημῶν ἐστὶ τῆς,
 εἴτε ῥίνι ἀρχῆς ἕως οὐσίας τῶν αὐτῆ. λέγω δὲ
 χωρὶς καὶ αἰαγκῆς. ὅτι πειρασομένα δει-
 κνύσθαι καὶ εἴτε ῥίνι τῆς φυσικῆς φύσεως ἐν τοῖς
 οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν
 εἴτε ῥίνι καὶ κινήσεως ἀρχῆ. δηλον τούτων
 οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν
 φυσικῆ, μαθηματικῆ, θεολογικῆ. βέλτιον
 μὲν οὖν τῶν θεωρητικῶν ὁπτισημῶν ἕως ῥίνι ἕ-
 των δὲ αὐτῶν ἢ τελειοτάτη λαοθαίσα. περὶ τῶν
 ἡμιώτερον γὰρ ἐστὶ τῶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν
 χείρων ἑκάστη λέγεσθαι καὶ τὸ οἰκείον ὁπτισημῶν.
 ἀπορῆσθαι δὲ αὐτῆς, ποτε ῥίνι πῆσι τῶν οὐκ ἐστὶν
 ἢ ὅν ὁπτισημῶν καὶ ῥίνι λαοθαίσα δεῖ, ἢ οὐκ ἐστὶν οὐκ ἐστὶν
 γὰρ μαθηματικῶν ἑκάστη περὶ ἐν τῶν ἡρώων ἀφω-
 εἰσμῶν ἐστὶν ἢ δὲ καὶ ῥίνι, κινήσεως περὶ πόμ-
 των. εἴ μὲν οὖν αἰ φυσικῆ οὐσίας, περὶ τῶν
 ὄντων εἴσι, καὶ ἢ φυσικῆ περὶ τῶν ὁπτισημῶν
 εἴσι. εἴ δὲ ἐστὶν ἐτέρα φύσις καὶ οὐσία χωρὶς καὶ
 αἰαγκῆς, ἐτέραν αἰαγκῆ καὶ πῆσι ὁπτισημῶν
 αὐτῆς ἐστὶ, καὶ περὶ τῶν φυσικῆς, ἔτι κα-
 ῥίνι περὶ τῶν,

A Similiter & practicæ, non in eo quod agitur, sed magis in agentibus motus est: physica verò scientia, circa ea quæ in seipsis habent motus principium, est. Quodd itaque neque practicam, neque effectiuam, sed speculatiuam esse naturalem scientiam necesse sit, ex his patet: in vnum namque horum genus, eam cadere necesse est. Cum verò vnicuique scientiarum necesse sit aliquo modo ipsum quid est scire, & hoc ut principio uti, oportet non latere quoniam modo definiendum physico sit, quove modo substantiæ ratio sumenda sit: vtrum ut simum, an magis ut concauum. Horum enim simi quidem ratio vnà cum materia rei dicitur, concaui verò, abque materia: simitas namque in naso fit, & ideo ratio quoque eius cum eo dicitur. Simum enim est nasus concauus. Manifestum est igitur, etiam carnis, & oculi, ceterarumque partium rationem cum materia reddendam esse. Cum autem quædam sit entis scientia prout ens, & separabile est, considerandum est vtrum eandem cum physica ponendum sit, an magis aliam. Physica sanè circa ea est, quæ motus principium in se ipsis habent. Mathematica verò speculatiua quidem est: & hæc quædam circa manentia, non tamen separabilia. Circa separabile igitur ens & immobile, alia præter has ambas, scientia est: si aliqua quidem talis substantia est: dico autem separabilis, & immobilis: quod tentabimus ostendere: & si qua talis in entibus natura sit, illic profectò diuinitas erit, & hoc erit primum & principale principium. Patet igitur tria genera speculatiuarum esse scientiarum, physicam, mathematicam, theologiam. Optimum igitur speculatiuarum quidem scientiarum genus: harum verò ipsarum ea quæ vltimò dicta est: circa namque honorabilissimum entium est. Vnaquæque verò melior aut deterior dicitur secundùm proprium scibile. Dubitauerit autem quispian, vtrum entis, prout ens est, scientiam vniuersaliter ponere oportet, an non. Mathematicarum etenim vnaquæque circa vnum quoddam determinatum genus est: vniuersalis verò communis de omnibus est. Si itaque naturales substantiæ, primæ sint entium, ipsa quoque naturalis scientia, prima scientiarum erit. Quodd si alia natura atque substantia separabilis, & immobilis est, necesse est ut scientia quoque eius alia sit, & naturali prior, & vniuersali prior.

Handwritten notes at the bottom of the page, including a page number '52' on the right.

Λ

CAPVT VIII.

Κ Ε Φ Α Λ Η .

Non esse scientiam de ente per accidens.

Περὶ τοῦ κατὰ συμβεβηκὸς ὄντος.

CVM autem simpliciter ens pluribus esse modis dicatur, quorum vnus est, qui secundum accidens dicitur esse, primò de ente hoc pacto considerandum est. Quoddam igitur nulla scientiarum, quæ traditæ sunt, circa accidens versetur, patet. Nec enim ars ædificatoria quidnam illis, qui vsuri sunt domo, accidet, considerat: vtputa si anxie vel è contrario habitabunt: neque textura, neque futura. Quod vero proprium sibi ipsi est, solùm vnaquæque istarum scientiarum considerat. Hoc autem finis proprius est: neque quatenus musicum & grammaticum: nec quod is, qui musicus est, factus grammaticus, simul ambo erit, cum prius non esset. Quod autem cum non semper esset, est, hoc fiebat: quare simul musicus & grammaticus fiebat. Hoc autem nulla earum quæ certæ scientiæ sunt, quarit, præter sophisticam: hæc enim sola, circa accidens versatur. Quare non malè Plato ait, cum dixit sophisticam circa non ens immorari. Quod autem nec sit possibile accidentis scientiam esse, manifestum erit, si videre conabimur quidnam accidens sit. Omne itaque dicimus, quoddam quidem semper, & ex necessitate esse, (ex necessitate autem non eam dico, quæ secundum violentiam dicitur, sed qua in demonstrationibus vtimur,) quoddam verò vt plurimum, quoddam autem nec vt plurimum, nec semper, & ex necessitate, sed vt contingit: vtputa sub Cane fiat frigus: sed hoc nec vt semper ex necessitate, nec vt plurimum fit, quandoque tamen accidet. Accidens ergo est, quod fit quidem, non semper tamen, nec ex necessitate, nec vt plurimum. Quid itaque accidens sit, dictum est. Cur verò non sit huiusmodi scientia, patet. Omnis namque scientia, eius est, quod semper aut vt plurimum est: accidens verò in neutro horum est. Quod autem entis secundum accidens non sint causæ & principia talia, qualia per se entis, manifestum est: Essent enim omnia ex necessitate. Nam si hoc existente, hoc erit, & hoc, (atque id, non vt contingit sed ex necessitate,) illud quoque ex necessitate erit, cuius hoc causa erat, vsque ad vltimum dictū causatum. Hoc verò secundum accidens erat: quare ex necessitate omnia erunt.

Tom. IV.

ΕΠΕΙ Δὲ ὁ ἀπλῶς ὄν κατὰ πλείους λέγεται ἕτοιμος, ὧν εἷς κατὰ συμβεβηκὸς λέγεται ἁπλοῦς, σκοπεῖον ὡς τὸν αἰεὶ τῶν ὄντων ὄντος. ὅτι μὲν οὖν ὁμοειδία τῆν ὡσαυδεδωμένων ἐπισημῶν πραγμάτων ἐστὶν ὁ συμβεβηκός, δὴλον. οὐτε γὰρ οἰκοδομικὴ σχολῆς ὁ συμβεβηκός, οὐτε οἰκονομικὴ σχολῆς, οὐτε οἰκονομικὴ σχολῆς, οὐτε οἰκονομικὴ σχολῆς, οὐτε οἰκονομικὴ σχολῆς, οὐτε οἰκονομικὴ σχολῆς. ὁ δὲ κατὰ αὐτὴν ἕτοιμος ἐστὶν ὁ ὄντων σχολῆς τῆν ἐπισημῶν μόνον. τὸ δὲ ἐστὶ τὸ οἰκονομικὸν τέλος. ὁ δὲ ἢ μουσικὸν καὶ γραμματικόν. ὁ δὲ τὸν ὄντα μουσικόν, ὅτι ἁπλοῦς γραμματικὸς, ἀλλὰ ἐστὶν τὰ ἀμφοτέρω, ὡς ἂν ὁ αἰεὶ ὄν ἐστὶν, ἐγγίγνεται τῶν ὄντων ὡς ἂν ἀμφοτέρω ἐγγίγνεται καὶ γραμματικὸς. τὸ δὲ ὁμοειδία ζητεῖ τῆν ὁμοιογενέων οὐσῶν ἐπισημῶν, πλὴν ἢ σοφιστικῆς. ὁ δὲ συμβεβηκός γὰρ αὐτὴ μόνη πραγματεύεται. ὁ δὲ Πλάτων οὐ κακῶς εἶρηκε φύσας τὸν σοφιστικὸν αἰεὶ τὸ μὴ ὄν ἀνατρέχειν. ὅτι δὲ οὐδὲ ἀνατρέχειν ἐστὶν τῶν συμβεβηκῶν ἐπισημῶν, φανερόν ἐστιν πειραθεῖσιν ἰδεῖν, ἂν ποτ' ἐστὶν ὁ συμβεβηκός. ποτ' ἐστὶν τὸ μὴ αἰεὶ καὶ ὅτι ἀνάγκης (ἀνάγκης δὲ οὐ τῆς κατὰ βίαν λεγομένης, ἀλλ' ἢ κατὰ φύσιν ἐν τοῖς κατὰ φύσιν ἀποδείξεσι) τὸ δὲ ὡς ἐπιτοπολὺ, τὸ δὲ ὅτι ὡς ἐπιτοπολὺ, οὐτ' αἰεὶ, ὅτι ἀνάγκης, ἀλλ' ὅπως ἐτύχεν. οἷον ἐπὶ κωμῶν ἡμῶν ἀπὸ φύσος, ἀλλὰ τῶν οὐτ' αἰεὶ ὅτι ἀνάγκης, οὐτε ὡς ἐπιτοπολὺ γίγνεται συμβεβηκὸς δὲ ποτ' αἰεὶ. ἐστὶ δὲ ὁ συμβεβηκός, ὃ γίγνεται μὲν ὡς αἰεὶ, οὐδὲ ὅτι ἀνάγκης, οὐδὲ ὡς ἐπιτοπολὺ. ἢ μὲν οὖν ἐστὶν ὁ συμβεβηκός, εἶρηκε δὲ ὁ αἰεὶ ἐστὶν ἐπισημῶν τῶν τοιούτων, δὴλον. ἐπισημῶν μὲν γὰρ πᾶσα τῶν αἰετῶν, ἢ ὡς ἐπιτοπολὺ. ὁ δὲ συμβεβηκός ἐστὶν ὁ αἰετῶν ὄντων. ὅτι δὲ τῶν κατὰ συμβεβηκὸς ὄντων, ὅτι εἰσὶν αἰτίαι καὶ ἀποδείξεις, οἷον τῶν κατὰ αὐτὸ ὄντων, δὴλον. ἐστὶν γὰρ ἀποδεικτικὸς ὅτι ἀνάγκης. ἐστὶ γὰρ ὁ μὲν ἐστὶ τῶν ὄντων, τὸ δὲ δὲ τῶν ὄντων, τὸ δὲ μὴ ὅπως ἐτύχεν, ἀλλ' ὅτι ἀνάγκης, ὅτι ἀνάγκης ἐστὶν καὶ οὐ τῶν ὄντων, ἕως τῶν λεγομένων τελευτῶν αἰτιατῶν. τῶν δὲ ὡς κατὰ συμβεβηκὸς. ὡς τε ὅτι ἀνάγκης ἀποδεικτικὸς ἐστὶν.

Cap. 2. & 3. 16. metaph.

Qq iiii

καὶ ὅποτέρως ἔτυχε, καὶ ὅ ἐξ ἀνάγκης καὶ
 γίνεσθαι, ἔ μὴ πῶτε λάσ, ἐκ τῆς γινομέ-
 των ἀναγκῆς. καὶ μὴ ὄν δὲ, ἀλλὰ καὶ γι-
 γνόμενον τὸ αἴτιον ἕσπεσθαι, ταῦτα συμβῆ-
 σίται. πῶς γὰρ τὸ ἐξ ἀνάγκης γινῆσθαι *
 γ. ε. γ. α. εἰ γὰρ αὐτοὶ ἐκλείψις γινῆσθαι, ἀπὸ τῆς
 γινῆσθαι. τῆς τοῦ δὲ, ἀπὸ τῆς τοῦ δὲ καὶ τῆς τοῦ δὲ, αὐ-
 ἀλλο. ἔ τῆς τοῦ δὲ τὸν ἕσπον ἀπὸ πεπερασ-
 μένου χρόνου τῆς ἀπὸ τοῦ μέγιστος αὐτοῦ
 ἀφαιρουμένου χρόνου, ἡξεί ποτὲ εἰς τὸ ὑ-
 πέρχον. ὡς τ' ἐπεὶ τῆς τῆς εἰσιν, ἀπὸ τῆς δὲ ἀ-
 νάγκης τὰ μὲν τῆς γινῆσθαι. ὡς τε πῶτε
 ἐξ ἀνάγκης γίνεσθαι. ὅ δὲ ὡς ἀληθῶς ὄν,
 καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός, ἔ μὴ ὄν ἐν συμ-
 πλοκῇ τῆς ἀφαιρούμενης, ἔ παρὸς ἐν ταύτῃ δὲ
 πῶτε μὴ τὸ οὕτως ὄν, οὐ ζήτωσιν αἱ ἀφαι-
 ραί. πῶτε δὲ τὸ ἐξ ὄν ἐ χωριστὸν τὸ δὲ εἰς
 ἀνάγκησιν, ἀλλ' ἀφαιρούμενα. * λέγω δὲ τὸ κατὰ ὡς
 ἐκ τῆς ἀφαιρούμενης συμβεβηκός. τῆς τοῦ τοῦ δὲ ἀφαι-
 ραί καὶ ἀφαιρούμενα αἴτια. τὸ δὲ ἐνεκαί τῆς, ὅτι
 τῆς φύσιν γινομένων ἢ ἀπὸ ἀφαιρούμενης ὄν. C
 τῆς τῆς ὄν, ὅτι τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς τῆς
 βεβηκός. ὡς τῆς γὰρ ἔ ὄν ὄν, τὸ μὴ κατὰ αὐ-
 τὸ, τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκός, οὕτως καὶ αἴτιον.
 ἢ τῆς * δὲ αἴτιον κατὰ συμβεβηκός, ἐν τῆς τῆς
 ἀφαιρούμενης τῆς ἐνεκαί τῆς γινομένων. δὲ πῶτε
 εἰ ταῦτα τῆς ἔ ἀφαιρούμενα. ἀφαιρούμενης γὰρ οὐ
 χωριστὸν ἀφαιρούμενης. τὰ δὲ αἴτια ἀφαιρούμενα, ἀφαι-
 ραί τῆς ἀφαιρούμενης. δὲ ἀφαιρούμενης ἀφαιρούμενης
 πῶτε λογισμῶ, ἔ αἴτιον κατὰ συμβεβηκός. ἀ-
 φαιρούμενης δὲ * ἀφαιρούμενης ἀφαιρούμενης τῆς κατὰ
 ὅτι ἀφαιρούμενης ἢ ἀφαιρούμενης ἀφαιρούμενης ἀφαιρούμενης κατὰ
 ἀφαιρούμενης, πῶτε μέγιστος τῆς τῆς. ἐπεὶ δὲ οὐ-
 δὲ κατὰ συμβεβηκός πῶτε τῆς τῆς κατὰ αὐτὸ,
 οὐδὲ ἀφαιρούμενης. εἰ ἀφαιρούμενης τῆς τῆς ἀφαιρούμενης
 ματὸν αἴτιον τῆς οὐρανοῦ, πῶτε τῆς τοῦ αἴ-
 τῆς τῆς φύσιν.

best. pe-
 riodum
 hāc pau-
 lō aliter
 legit: qui
 dam in-
 ter pp. eā
 non ag-
 noscunt.

cap. 4. 5.
 & 6. 1. 2.
 Physic.

Sic leg.
 hic lo-
 cus, qui
 vulgō e-
 debatur
 corrupt.

A & de entibus auferetur, tum quod ad v-
 trumlibet se habet, tum ipsum contingere & fieri, & non fieri. At & si causa non vt ens, sed vt ea, quæ fit, supponatur, eadem accident. Omne namque ex necessitate fiet. Etenim crastina eclipsis fiet, si hoc fiat. Hoc verò, si aliud quiddam: & hoc, si aliud. Et hoc itaque modo: si ab eo tempore finito, quod à nunc est vsque cras, dematur tempus, deueniet aliquando ad existens. Quare B cum hoc fit, cuncta, quæ sequuntur, ex necessitate profectò fient: vnde ex necessitate omnia fient. Quoddam autem vt verum & non secundum accidens est ens, quod est in mentis complexione, & passio in ea: quare circa illud, quod ita est ens, non queruntur principia, verum circa id quod extra, & separabile ens est. Quoddam verò non necessarium, sed infinitum: dico autem quod secundum accidens est. Huius verò inordinata & infinita causæ sunt. Ipsum vero alicuius gratia, in eis est quæ à natura, aut à mente fiunt. Fortuna verò est, cum aliquid horum secundum accidens fiat. Quemadmodum enim & ens quoddam per se, quoddam secundum accidens est, ita & causa. Fortuna verò secundum accidens causa est in eis quæ secundum electionem alicuius gratia fiunt. Quare circa idem, fortuna & mens: electio namque absente mente non est. Causæ verò quibus ea fiunt quæ à fortuna sunt, indeterminata sunt: quare humanæ cogitationi incertæ sunt: & causa per accidens est, simpliciter verò nullius. Bona verò fortuna & mala dicitur, cum bonum aliquod aut malum euenerit: fors fortuna verò, & infortunium, circa magnitudines horum. Cum autem nihil secundum accidens prius iis sit, quæ secundum se sunt, nec igitur causæ. Si itaque fortuna, aut casus cæli causa est, prior, mens, & natura, causa erit.

Κ Ε Φ Α Λ. 9.

CAPVT IX.

Οπὴ τῆς δυνατῆς, ἢ δυνατὸν, ἐπιπέχεται
 κινήσις ὄντι,

E Probat, actum eius quod est potentia, vt est tale, motum esse.

ΕΣΤΙ δὲ ὅ μὴ ἐνεργεία μόνον, τὸ δὲ
 δυναμίαι, ὅ δὲ δυναμίαι ἔ ἐνεργεία, *
 καὶ μὴ ὄν, τὸ δὲ ποσόν, τὸ δὲ τῆς τοῦ δὲ. ὅτι
 ἐστὶ δὲ κινήσις πῶτε τῆς πῶτε τῆς. με-
 ταβάλλει γὰρ αἰεὶ κατὰ τῆς τῆς ὄντος
 κατηγορίας. κινήσις δὲ ὅτι τῆς τῆς ὄντος,
 ὅτι ἐν μιᾷ κατηγορίᾳ. ἕκαστοι δὲ διχῶς

E St autem hoc quidem, actu solum: illud verò, potentia: hoc autem, potentia & actu: hoc quidem, ens: illud verò, quantum: hoc autem, cæterorum aliquid. Non est autem motus præter res: mutatur enim semper secundum entis prædicationes. Commune autem nihil in his, in vlla prædicatione. Vnumquodque verò

καὶ πῶτε

dupliciter omnibus inest, veluti hoc. Nam hoc ut forma, hoc vero ut privatio: ac secundum qualitatem, hoc album, illud nigrum: secundum quantitatem, hoc perfectum, illud imperfectum. Eodem modo & secundum lationem; nam hoc sursum, illud deorsum, aut leue aut graue. Quare motus & mutationis tot sunt species, quot entis. Cum autem vnumquodque genus in actum & potentiam diuidatur, actum eius quod potentia est, prout tale est, dico esse motum. Quod autem vera dicimus, hinc constat: cum enim edificabile prout tale, ipsum dicimus esse actu quatenus edificatur, & hoc est edificatio: similiter eruditio, curatio, volutatio, ambulatio, saltatio, senescencia, ac increscentia. Accidit autem moueri, cum actus ipse fuerit, & neque prius, neque posterius: actus autem eius, quod est potentia, cum actu ens agat, non prout ipsum, sed prout mobile, motus est. Dico autem prout, sic: nam res potentia est statua, non tamen actus res prout res, motus est. Non enim idem est res esse, & alicui potentia. Quod si idem esset simpliciter, ac secundum rationem, esset profecto res actus, motus quidam: at non est idem: quod & in contrariis patet. Siquidem posse sanari posseque aegrotare, non est idem. Alioqui & sanari & aegrotare idem foret. Subiectum vero, quod sanabile aut aegrotabile est, siue humor siue sanguis, vnum idemque est. Cum non sit igitur idem, sicut nec color, ac visibile idem est, constat motum esse actum rei possibilis, prout possibilis est. Quod igitur ipse est, & quod tunc contingit moueri, cum actus ipse sit, & quod nec ante nec post, manifestum est. Nam contingit, vnumquodque aliquando quidem operari, aliquando minime: velut edificabile, prout edificabile: & edificabilis, prout edificabilis actus, edificatio est. Aut enim hoc, edificatio in edificabili actus aut domus. At vbi domus sit, non ultra edificabile erit. Edificatio vero eius est, quod edificabile est. Necessse itaque, edificationem, actum esse. Edificatio vero, motus quidam est. Eademque in ceteris motibus ratio est. Quod vero haec sint recte dicta, ex his quoque constat, quae alii de ipso referunt: tum ex eo, quod non facile est ipsum aliter definire. Nec enim licebit cuiquam in alio genere eum collocare. Et patet ex iis etiam quae alii protulerunt. Quidam enim alteritatem, inaequalitatem, & ipsum non ens, quorum nullum necesse est moueri.

A ἡ ἀρχὴ πᾶσιν, οἷον πόδες. τὸ μὲν γὰρ μορφὴ αὐτῶν, τὸ δὲ ἑρμῆσις. ἔστι τὸ ποῖον, τὸ μὲν λευκόν, τὸ δὲ μέλαν, καὶ τὸ ποσσόν, τὸ μὲν τέλειον, τὸ δὲ ἀτελές. ἔστι φορεῖν, τὸ μὲν αἶμα, τὸ δὲ κῆρυ, καὶ τὸ μὲν κοῦφον, τὸ δὲ βαρύν. ὡς τε κινήσεως ἔστι μεταβολῆς τῶν αὐτῶν εἴδη, ὅσα τῶν οἷων. διηρημένου δὲ καθ' ἕκαστον γένος, τὸ μὲν διωάμει, τὸ δὲ ἐντελέχεια. πῶς τῶν διωάμει ἢ τοιοῦτόν ἐστιν, ἐνεργεῖν * λέγω κίνησιν. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγουμεν, ἐστὲν δὲ δῆλον. ὅταν γὰρ τὸ οἰκοδομητὸν ἢ τοιοῦτόν, αὐτὸ λέγουμεν εἶναι ἐνεργεῖα ἢ οἰκοδομεῖται. καὶ ἐστὶ τῶν οἰκοδομησῶν: ὁμοίως μαθησῶν, ἰατρῶν, καὶ κύλισις, βαδισῶν, ἀλίσῶν, γήρασις, ἀδρῶν. συμβαίνει δὲ κινεῖσθαι, ὅταν ἢ ἐντελέχεια ἢ αὐτῆ, ἔστωτε πρότερον, οὐδ' ὑστερον. ἢ δὲ τῶν διωάμει ὄντος ἐντελέχεια, ὅταν ἐντελέχεια ὄν ἐνεργῆ, * ἢ αὐτῆ, ἢ ἄλλο ἢ κινήσιν, κινήσῶν ἐστὶ.

C λέγου δὲ τὸ ἡ αὐτῶν. ἐστὶ γὰρ ὁ χαλκὸς διωάμει αἰδρίας. ἀλλ' ὁμοίως οὐχ * ἢ τῶν χαλκοῦ ἐντελέχεια, ἢ χαλκός, κινήσῶν ἐστὶν. οὐ γὰρ αὐτὸ χαλκῶν εἶναι ἐντελέχεια ἢ ἐντελέχεια ἢ ἐντελέχεια αἰδρίας. ἐπεὶ εἶ αὐτὸ ἡ ἀπλάς, * καὶ τὸν λόγον, ἢ δὲ ἢ τῶν χαλκοῦ ἐντελέχεια κινήσῶν ἐστὶν. ὅτι ἐστὶ δὲ αὐτῶν δῆλον δ' ὅτι τῶν αἰδρίας. τὸ μὲν γὰρ διωάμει ὑγῆσθαι, ἔστι διωάμει καμνεῖν, οὐ αὐτὸν ἢ. ἔστι δὲ αὐτῶν ὑγῆσθαι καὶ τὸ καμνεῖν, αὐτῶν ἢ. τὸ δ' ὑποκείμενον ἔστι ὑγῆσθαι, ἔστι ὑγῆσθαι, εἶθ' ὑγῆσθαι, εἶθ' αἶμα, αὐτῶν ἔστι. ἐπεὶ δὲ οὐ τὸ αὐτῶν, ὡς ἔστι ἡ αὐτῶν ἢ αὐτῶν.

D ἔστι δὲ ὅτι τῶν διωάμει ἢ διωάμει ἐντελέχεια κινήσῶν ἐστὶν. ὅτι μὲν γὰρ ἐστὶν αὐτῆ, ἔστι ὅτι συμβαίνει τότε κινεῖσθαι, ὅταν ἢ ἐντελέχεια ἢ αὐτῆ, ἔστωτε πρότερον οὐδ' ὑστερον, δῆλον. ἐστὲν δὲ ἕκαστον, ὅτι μὲν ἐνεργεῖν, ὅτι δὲ μὴ εἶναι, τὸ οἰκοδομητὸν ἢ οἰκοδομητὸν, καὶ ἢ τῶν οἰκοδομητῶν ἐνεργεῖα ἢ οἰκοδομητῶν, οἰκοδομησῶν ἐστὶν. ἢ γὰρ τῶν ἐστὶν ἢ οἰκοδομησῶν, ἢ ἐνεργεῖα, ἢ οἰκία. ἀλλ' ὅταν ἢ οἰκία ἢ, ὅτι ἐπὶ οἰκοδομητῶν ἐστὶν οἰκοδομεῖται ἢ τῶν οἰκοδομητῶν. ἀνάγκη ἄρα οἰκοδομησῶν πῶς ἐνεργεῖν εἶναι. ἢ δὲ οἰκοδομησῶν, κινήσῶν ἐστὶν. ὅτι δὲ αὐτῶν λόγος ἔστι ὅτι τῶν ἄλλων κινήσεων. ὅτι δὲ καλῶς εἶρηται, δῆλον δὲ ὅτι οἱ ἄλλοι λέγουσι πῶς αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν μὴ ῥαδῶν εἶναι δρῶσιν ἄλλως αὐτῶν. οὐτε γὰρ ἐν ἄλλοις γένει διωάμει αὐτῶν αὐτῶν. δῆλον δὲ ὅτι ὅτι ὅτι λέγουσιν. οἱ μὲν γὰρ ἐπερῶντα ἔστι ἀπιστησῶντα ἔστι τὸ μὴ ὄν. ὅτι ὅτι ἀνάγκη κινεῖσθαι. ἀλλ' οὐδ' ἢ μεταβολῆ, οὐτ' εἰς αὐτῶν.

Repetit ex c. 1. 2. & lib. 3: Physic.

καὶ ἢ αὐτῶν πῶς, ἢ αὐτῶν κινήσῶν,

καὶ ἢ πῶς.

γρ. ἔστι καὶ ἢ

πα, οὐτ' ἐν ποιούτων μάλλον, ἢ ἐν τῶν ἀ-
 πειρομένων. ἀλλοιὸν δὲ τῆς εἰς αὐτὰ πέναι,
 ὅτι ἀόριστον ἔχει εἶ) ἢ κίνησις. τῆς δὲ
 ἐτέρως συσχεῖται αἰ ἀρχαί, ἀλλὰ τὸ φερρι-
 καί εἶ), ἀόριστοι. οὐτε γὰρ τὸδε, οὐτε τριόνδε
 ἑστέμια αὐτῶν, οὐτε τῶν λοιπῶν κατηρημένων.
 τῆς δὲ δοκεῖν ἀόριστον εἶ) πλεὺ κίνησιν, ἀλλοιὸν, ὅτι
 οὐτ' εἰς διώαμιν τῶν ὄντων, οὐτ' εἰς ἐνέργειαν
 ὅτι πέναι αὐτῶν. οὐτε γὰρ τὸ διώατον πο-
 σὸν εἶ), κινεῖται ὅτι ἀνάγκης, οὐτε τὸ ἐνέργειαν B
 ποσόν. ἢ τε κίνησις ἐνέργεια μὴ εἶ) δοκεῖ τις,
 ἀτελής δέ. ἀλλοιὸν δὲ, ὅτι ἀτελής τὸ διώατον
 οὐ ὅτι ἐνέργεια. καὶ ἀλλὰ τῆς χαλεπὸν αὐ-
 τῶν λαβεῖν, πῶς ὅτι. ἢ γὰρ εἰς φερρισην ἀνάγ-
 κη πέναι, ἢ εἰς διώαμιν, ἢ εἰς ἐνέργειαν ἀ-
 πλιῶ. τούτων δὲ ὅτι φαινέται ἐνδεχόμενον.
 ὡς τε λείπεται τὸ λαβεῖν εἶ) ἢ ἐνέργειαν,
 καὶ μὴ ἐνέργειαν πλεὺ εἰρημῶν, ἰδεῖν μὴ χα-
 λεπῶν, ἐνδεχόμενον δὲ εἶ). ὅτι ὅτι ἢ κί-
 νησις ἐν ταῖς κινήσει, δὴ λοι. ἐντελέχεια γὰρ C
 ὅτι φύσει ἢ τῶν κινήσι καὶ ἢ τῆς κινήσι καὶ
 ἐνέργεια ὅτι ἄλλη ὅτι. δὲ μὴ γὰρ εἶ) ἐντε-
 λέχεια ἀμφοῖν. κινήσι καὶ μὴ γὰρ ὅτι, * ὅ
 διώαται κινουῶ δέ, τὸ ἐνέργειαν ὅτι ὅτι
 ἐνερρηκὸν τῆς κινήσι. ὡς ὅτι ὅμοιως μία ἀμ-
 φοῖν ἐνέργεια, ὡς ὅτι ὅτι ἀλλὰ ἀλλοῖον ἐν
 ὅτι δὲ δύο, καὶ δύο ὅτι ἐν, ἢ τὸ ἀάσπας,
 καὶ τὸ κατὰμτες, ἀλλὰ τὸ εἶ) οὐχ ὅτι. ὅμοιως
 δὲ ἢ ὅτι τῆς κινουῶ καὶ κινουμῶν.

γρ. τῶν διώ.
 κινουῶ δὲ
 τῶν ἐν.

Κ Ε Φ Α Λ. Ι.

CAPVT X.

Ὁ ἀδιώατον ἀπειροῦ εἶ) σῶμα.

Probat non posse infinitum esse corpus.

De infi-
 nito agit
 c. 4 & a-
 liis l 4.
 Physic.

Τὸ δὲ ἀπειρον, * ἢ τὸ ἀδιώατον διχ-
 θεῖν τῶν μὴ πεφυκέων διέναι, κατὰ τῶν
 ἢ φωνῆ ἀόριστος. ἢ τὸ διέξοδον ἔχον ἀτε-
 λῶς τῶν, ἢ ὁ μέλις, ἢ ὁ πεφυκὸς ἔχειν, μὴ
 ἔχει διέξοδον ἢ πέρας. ἢ τῶν ὅτι ὅτι ἢ ἀφαι-
 ρέσει, ἢ ἀμφο. χωριστὸν μὴ δὴ αὐτὸ πῶν, αἰ-
 ὅτι δὲ οὐχ ὅτι τ' εἶ). εἰ γὰρ μὴτε μέγεθος E
 ὅτι μὴτε πλῆθος, οὐσία δὲ αὐτῶν τὸ ἀπειρον,
 καὶ μὴ συμβεβηκὸς, ἀδύνατον ἔσται. τὸ γὰρ ἀφαι-
 ρετὸν, ἢ μέγεθος ἢ πλῆθος. εἰ γὰρ ἀφαιρέσειν, ὅτι
 ἀπειρον, εἰ μὴ κατὰ τῶν ἢ φωνῆ ἀόριστος. ἀλλ'
 οὐχ οὕτω λέγουσιν, οὐτ' ἢ ἢ μεῖς ζητῶμεν, ἀλλ'
 ὡς ἀδιέξοδο. ἐπὶ πῶς ἀφαιρέσει κατὰ αὐτὸ
 εἶ) ἀπειρον, εἰ μὴ εἴη ἀεθμὸς ἢ μέγεθος, ὡν
 πῶς τὸ ἀπειρον; ἢ εἰ χεῖ συμβεβηκὸς, ὅτι
 ἀφαιρέσει τῶν ὄντων * ἢ ἀπειρον, ὡς ὅτι ὅτι τὸ

βεσθ ἢ ἀπ.
 τὸ πῶς.

INfinitū verò est, aut quod impossibile est
 pertransire, eo quod non sit aptum per-
 meari: quemadmodum vox inuisibilis: aut
 quod transitum habet inconsumabilem,
 aut quod vix, aut quod natura aptum est ha-
 bere, nequaquam tamen transitū aut finem
 habet. Item, secundum appositionem, aut
 ablationē, aut ambo. Separatum sanè ipsum
 quicquam esse impossibile est. Nā si nec ma-
 gnitudo, nec multitudo est, sed infinitū sub-
 stantia eius est, & non accidens, indiuisibile
 erit. Siquidē diuisibile, ac magnitudo, aut
 multitudo est. Quod si est indiuisibile, non
 est infinitum, nisi quemadmodum vox inui-
 sibilis est. Verūm nec sic aiunt, nec nos sic
 quarimus, sed tanquā impermeabile. Præ-
 terea quonā modo continget esse per se ipsū
 infinitū, si nec numerus, nec magnitudo sit,
 quorum infinitum passio est? Præterea si se-
 cundum accidēs, non esset sanè verum ele-
 mētum, prout infinitum passio est, sicuti nec

inuisibilis locutionis, tamen si vox inuisibilis est. Quod autem infinitum non potest esse actu, patet: erit namque quæque pars eius infinita, quæ accipitur. Nam infinito esse, atque infinitum, idem: siquidem infinitum, substantia, & non de subiecto sit. Aut igitur indiuisibile, aut per infinita diuisibile, si partibile est. Verum multa infinita, idem esse impossibile est. Quemadmodum enim aëris aër pars, ita & infinitum infiniti, si substantia, & principium sit. Impartibile igitur, & indiuisibile est. Verum hoc impossibile, actu esse ens infinitum. Necessarium enim quantum esse: secundum accidens igitur existit. At hoc modo dictum est, non posse principium esse, verum id potius, cui accidit, numerum, vel par esse. Sed hæc fortasse inquisitio vniuersalis est. Quod verò in sensibilibus non est, hinc constat: nam si est corporis ratio hoc, esse superficie definitum, non sanè fuerit infinitum corpus, nec intelligibile, nec sensibile. Cæterum nec numerus ita est, tanquam separatus, atque infinitus: quippe cum numerus, aut quod habeat numerum, numerabile sit. Quod si physicè potius contemplerur, ex his patet: neque enim compositum, neque simplex poterit esse. Compositum namque non erit corpus, si finita quidem sunt multitudine elementa. Oportet namque contraria æquari, nec esse vnum eorum infinitum. Nam & si quantumuis inferior sit alterius corporis virtus, corrumpetur finitum ab infinito: nec possibile est vnumquodque esse infinitum, si corpus quidem est, quod vndecumque habet dimensionem: infinitum verò quod infinite distat: quare infinitum corpus, vndecumque infinitum erit. Nec verò vnum & simplex contingit infinitum esse corpus: nec (vt quidam aiunt) præter elementa, vnde hæc generant. Tale namque corpus præter elementa, non est. Nam cuncta ex quibus sunt, in ea etiam resoluuntur. Hoc verò non videtur, præter simplicia corpora, neque ignis, neque aliud vllum elementorum: etenim absque eo, quod aliquod horum infinitum, impossibile est, vniuersum, & si finitum sit, aut esse, aut fieri aliquod eorum vnum: vt Heraclitus dicit, omnia quandoque ignem fieri. Eadem ratio & de vno est: quod faciunt præter elementa physici. Omne enim ex contrario in contrarium, velut ex calido in frigidum transit. Item, corpus sensibile alicubi est, idemque partis ac totius locus, velut terræ: quare si vniforme sit, aut immobile erit, aut semper pelletur. Hoc verò impossibile est. Quid enim deorsum potius, quam sursum aut vsquam? velut si gleba sit, quò mouebitur, aut vbi manebit?

A ἀόριστον τῆς διαλέκτου, καίτοι ἡ φωνὴ ἀόριστος. καὶ ὅτι οὐδέ ἐστι ἐνεργεῖα εἰς τὸ ἀπειρον, δῆλον. ἔστι γὰρ ὁποῦν ἐαυτῷ ἀπειρον μέρος τὸ λαμβανόμενον. τὰ γὰρ ἀπεῖρα εἰς τὸ ἀπειρον, τὸ αὐτὸ. εἴτε οὐσία τὸ ἀπειρον, καὶ μὴ κατὰ ὑποκειμένου. ὥστε ἢ ἀδιαίρετον, ἢ εἰς ἀπεῖρα διαίρετον, ἢ μείζον. πολλαὶ δὲ εἰς τὸ αὐτὸ ἀδιώαται ἀπεῖρα. ὥστε γὰρ μέρος ἀπὸ ἀέρος, οὕτως ἀπειρον ἀπείρου, εἴ ἐστι οὐσία καὶ ἀρχὴ. ἀμείζον ἀεὶ εἰς ἀδιαίρετον. ἀλλὰ ἀδιώαται, τὸ ἐπιτελεῖα ὄν, ἀπειρον. πρὸν γὰρ εἰς αἰάγκη καὶ συμβεβηκὸς ἀεὶ ὑπαρχει. ἀλλ' οὕτως εἶρηται ὅτι οὐκ ἐστὶν ἀεὶ ἀπείρα, ἀλλ' ἐκείνο ὃ συμβεβηκὸς τὸν ἀριθμὸν, ἢ τὸ ἀριθμὸν αὐτὴ καὶ οὐκ ἐπιτησις κατὰ λόγον. ὅτι δὲ οὐκ ἐστὶν ἀπείρα, εἴ γὰρ ὅμοια λόγος, τὸ ἐπιπέδου ἀρισμένον, οὐκ εἶναι ἀπείρον σῶμα, οὐτ' ἀσθητὸν, οὐτε νοκτὸν, οὐτ' ἀριθμὸς ὡς κεχωρισμένος εἰς ἀπείρους. ἀριθμητὸν γὰρ ὁ ἀριθμὸς, ἢ τὸ ἔχον ἀριθμὸν. φασὶ καὶ δὲ οὐκ εἶναι δῆλον. οὐτε γὰρ σιμῶνται οἱ τε εἶναι, οὐτ' ἀπλοῦν. σιμῶνται μὲν γὰρ οὐκ ἐστὶ σῶμα, ἐπεὶ εἰς πεπερασμένα τὰ πληθὺ τὰ στοιχεῖα. διὲ γὰρ ἰσάζειν τὸ μὲν καὶ μὴ εἶναι ἐν αὐτῷ ἀπείρον. εἴ γὰρ ὁποσοῦν λείπειται ἢ πατέρου ὅμοιας διώαται, φασὶν οὐκ εἶναι ἀπείρον τὸ πεπερασμένον. ἐκαστοὶ δὲ ἀπείρον εἰς ἀδιώατον. σῶμα γὰρ ὅτι τὸ πρῶτον ἔχον διαίρεσιν. ἀπείρον δὲ, τὸ ἀπερῶντως διεσπῆκός. ὥστε εἰ τὸ ἀπείρον σῶμα, πρῶτον ὅτι ἀπείρον. οὐδὲ ἐν δὲ ἀπλοῦν ἐνδείχεται τὸ ἀπείρον εἶναι σῶμα, οὐτ' ὡς λέγουσιν οἱ φυσικοὶ, ὡς οὐκ ἐστὶν ἀπείρον. οὐκ ἐστὶ γὰρ τὸ τοιοῦτον σῶμα ὡς οὐκ ἐστὶν ἀπείρον. ἀπύρτα γὰρ οὐκ ἐστὶ καὶ ὡς, διαλύεται εἰς αὐτὰ. ὃ φαίνεται δὲ τῆτο ὡς οὐκ ἐστὶ ἀπείρον σῶματα, ὡς πῦρ, ὡς ἀλλό τι τῶν στοιχείων οὐδὲν. χωρὶς γὰρ τῶ ἀπείρον εἶναι αὐτῷ, ἀδιώατον τὸ ἀπύρ, καὶ ἢ κεπερασμένον, ἢ εἶναι, ἢ γίνεσθαι τι αὐτῷ, ὡς φησὶν Ἡρακλείτους φυσικοὶ, ἀπύρτα γίνεσθαι ποτε πῦρ. ὃ δ' αὐτὸς λόγος εἰς τὸ ἐνός, ὃ ποιοῦσι οὐκ ἐστὶν ἀπείρα οἱ φυσικοὶ. πρῶτον γὰρ μεταβάλλει δὲ ἀσθητὸν, οἱ δὲ θερμὸς εἰς ψυχρόν. ἐπὶ τὸ ἀσθητὸν σῶμα πρῶτον. εἰ δ' αὐτὸς τὸ πρῶτον οὐκ ἐστὶν ἀπείρου, οἱ δὲ τῆς γῆς. ὥστε εἰ μὲν ὁμοειδὲς, ἀκίνητον ἔσται, ἢ αἰεὶ οἰσθησεται. τῆτο δὲ ἀδιώαται. ἢ γὰρ μάλλον κατὰ τὸ αἶμα, ἢ ὁποσοῦν; οἱ δὲ εἰ βάλλεται εἰς, πρῶτον αὐτὴ κινηθῆσθαι ἢ μὴ εἶναι;

γρ. εἰ μὲν εἴποι, vt Belfario: alii omittunt.

χ. τὸ ὅτι φασὶν ὡς.

best. ἐπὶ πτ. vel ἢ ὡς πτ.

αὐτὸν δὲ ἢ ὡς οὐκ ἐστὶν ἀπείρα οἱ φυσικοὶ.

γρ. ὡς οὐκ ἐστὶν ἀπείρα οἱ φυσικοὶ.

ὁ γὰρ ἴσως αὐτῆς τῆ συνημοῦ ἑσμάτος
 ἀπειρος. καθέξει δὲ τὸν ὅλον τόπον. καὶ
 πῶς; τίς οὖν ἡ μὴν ἐκ τῆ κινήσεως; ἢ πᾶσα
 χωρὶς κινήσει; οὐ κινήσειται ἄρα. ἢ πᾶσα
 χωρὶς κινήσειται; οὐκ ἄρα κινήσειται. εἰ δὲ
 αἰόμοιον τὸ πᾶν, αἰόμοιοι ἐκείνοι. καὶ πᾶσα
 τὸν μὲν οὐχ ἐν τῷ σῶμα τῆ πᾶστος, ἀλλ' ἢ
 * τὸ ἀπείρατον. εἴτα ἢ πεπερασμένα τῶν
 τῶν ἔσται, ἢ ἀπειρα εἶδει. πεπερασμένα
 μὲν οὖν οὐχ οἷον τε. ἔσται γὰρ τῶν μὲν ἀ-
 πείρα, τῶν δὲ οὐ, ἢ τὸ πᾶν ἀπείρατον. οἷον
 πῦρ ἢ ὕδωρ. φθόρα δὲ τὸ τοιοῦτον τοῖς ἐν-
 δρῦοις. εἰ δὲ ἀπείρα ἐκείνη, καὶ οἱ
 τόποι ἀπείρα, ἐκείνη ἀπείρα τὰ στοιχεῖα.
 εἰ δὲ τῶν ἀδύνατον, καὶ οἱ τόποι πεπε-
 ρασμένοι, ἐκείνη ἀπείρα ἀπείρατον.
 ὅλως δὲ ἀδύνατον ἀπείρατον εἶναι τὸ σῶμα, καὶ
 τὸν τοῖς ἑσμάσιν, εἰ πᾶν σῶμα ἀδύνατον
 βάρος ἔχει, ἢ κρυφότηθα. ἢ γὰρ ὅτι τὸ μέ-
 σον, ἢ ἀπείρατον οἰοῦνται. ἀδύνατον δὲ, ὅτι ἀ-
 πείρατον, ἢ πᾶν, ἢ ὅτι ἡμίση, ἢ ὀποτεροῦν
 πεποιθέναι. πῶς γὰρ διέλης; ἢ πῶς τῆ ἀ-
 πείρατος ἔσται τὸ μὲν κἄτω, τὸ δὲ ἄνω, ἢ ἔσ-
 χατον ἐκ μέσον; εἰ πᾶν ἀδύνατον σῶμα ἐν
 τότῳ. τόπου δὲ εἶδη ἔξ. ἀδύνατον δὲ ἐκ
 ἀπείρατος ἑσμάσιν τῶν εἶναι. ὅλως δὲ εἰ
 ἀδύνατον τόπον ἀπείρατον εἶναι, ἐκείνη ἀ-
 δύνατον. ὅτι γὰρ ἐν τότῳ, πᾶσα τῆ δὲ ση-
 μῆται ἢ ἀπείρα, ἢ κἄτω, ἢ τῆ λωπῶν ἢ.
 τούτων δὲ ἕκαστον πέρας ἢ. τὸ δὲ ἀπείρατον, οὐ
 τῶν τῶν ἐν μεγέθει ἐκ κινήσεως, ἐκ κινήσεως, ὡς
 μία τις φύσις. ἀλλὰ τὸ ὑπερὶ λέγεσθαι καὶ ὅτι
 πᾶσα τῆ, οἷον, κινήσεως καὶ τὸ μέγεθος, ἐφ' οὗ
 κινήσειται, ἢ ἀλλοιοῦσθαι, ἢ αὐξῆσθαι χρόνος ὅτι,
 ἀπείρα τῶν κινήσεων.

π. π. ἀπείρα.

κ. ὡς οἰοῦνται.

Κ Ε Φ Α Λ.

Περὶ τῆ μεταβάλλουτος.

Repetit ex cap. 1. & 2. lib. 5. Physic.

ΜΕΤΑΒΑΛΛΕΙ δὲ τὸ μετα-
 βάλλον, * ὅτι μὲν καὶ συμβεβηκός,
 ὡς τὸ μοιτικὸν βαδίζειν. τὸ δὲ ὅτι τούτου ἢ
 μεταβάλλειν, ἀπλάως λέγεσθαι μεταβάλλειν,
 οἷον ὅσα καὶ μέρη. ὑγιάζειται γὰρ τὸ σῶμα, ὅτι
 ὁ ὀφθαλμὸς. ὅτι δὲ ἢ ὅτι καὶ αὐτὸ πᾶσα τῆ
 κινήσειται. ἐκείνη τῆ ἐστὶ τὸ καὶ αὐτὸ κινητόν. ἐστὶ
 δὲ ἢ ἐκ τῆ κινήσεως ὡσαύτως. κινεῖ γὰρ τὸ
 μὲν κατὰ συμβεβηκός, τὸ δὲ κατὰ μέρος,
 τὸ δὲ κατὰ αὐτό. ἐστὶ δὲ ἢ τὸ κινήσειται πᾶσα τῆ.

A Locus enim congeneci corporis illius, in-
 finitus est : continebit igitur totum lo-
 cum ; at quomodo ? Quæ igitur mansio,
 motusque eius ? An ubique manebit ? Non
 mouebitur ergo. An ubique mouebitur ?
 Non ergo stabit. Quòd si vniuersum
 dissimile sit, loca quoque dissimilia erunt.
 Ac primum quidem non vnum vniuersi
 corpus, nisi tacta. Deinde aut finita erunt
 hæc, aut infinita specie. Finita quidem,
 impossibile : nam quædam infinita erunt,
 quædam minimè, si totum infinitum sit,
 velut ignis, aut aqua. At hoc erit con-
 trariis corruptio. Quòd si infinita ac sim-
B plicia, loca quoque infinita, & elementa
 infinita erunt. Quòd si est impossibile,
 locaque finita sint, totum item necessario
 finitum erit. Et omnino impossibile in-
 finitum esse corpus & locum corporibus:
 si omne quidem corpus sensibile, aut
 grauitatem habet, aut leuitatem. Aure-
 nim ad medium, aut sursum mouebitur.
 Verùm impossibile, infinitum aut totum,
 aut medium, aut quodcumque passum
 esse. Quo enim modo diuides, aut quo
 pacto infiniti hoc quidem sursum fuerit,
C hoc verò deorsum, aut extremum aut me-
 dium ? Omne enim corpus sensibile in lo-
 co : loci verò species sex : in corpore ve-
 rò infinito hæc esse non possunt. Et sim-
 pliciter, si impossibile est locum infinitum
 esse, corpus quoque, impossibile est. Quòd
 enim in loco est, id alicubi est. Hoc
 verò aut sursum, aut deorsum, aut ali-
 quid cæterorum significat, quorum v-
 numquodque terminus quidam est. In-
 finitum verò non idem in magnitudine,
 motu, & tempore, tanquam vna quæ-
D dam natura, sed ipsum posterius secun-
 dum prius dicitur : velut motus, secun-
 dum magnitudinem, super quam fit mo-
 tus, aut alteratio, aut augmentatio : tem-
 pus verò propter motum.

CAPVT XI.

Mutari vel moueri, & mouere, dici tribus mo-
dis. Esse tria genera motus.

PERMUTATUR verò, quòd permutatur, hoc
 quidem secundum accidens, veluti
 cum dicimus musicum ambulare : illud ve-
 rò, eo quòd eius quippiam mutetur, simpli-
 citer dicitur mutari : vt quæ secundum par-
 tem dicuntur. Sanatur namque corpus, quo-
 niam oculus. Est præterea, quòd per se pri-
 mum mouetur, & hoc est per se mobile. Est
 item de mouente quoque eodem modo.
 Mouet namque quoddam per accidens,
 quoddam secundum partem, quoddam per
 se. Est rursus aliquid, quòd primò mouetur
 & est

& est aliquid quod mouetur. Item tem-
 pus, in quo: ac præterea, ex quo, demum
 & ad quod. Species verò, passionisque, ac
 locus, ad quæ mouentur mota, ea immota
 sunt: veluti scientia, & calor. Est verò mo-
 tus, non caliditas, sed calefactio. Mutatio
 autem non per accidens, haudquaquam in
 omnibus est, sed in contrariis, ac mediis, at-
 que etiam in contradictione. Cuius rei fides
 in inductione est. Mutatur autem, quod
 mutatur, aut ex subiecto in subiectum, aut
 ex non subiecto in non subiectum, aut ex
 subiecto in non subiectum, aut ex non sub-
 iecto in subiectum. Aio autem subiectum,
 quod affirmatione explanatur. Quare nec-
 esse est, tres mutationes esse. Illa enim, quæ
 ex non subiecto in non subiectum non est
 mutatio: nec enim contraria, neque contra-
 dictio est, quia neq; oppositio. Mutatio igitur
 ex non subiecto in subiectum secundum
 contradictionem, generatio est: quæ qui-
 dem simpliciter, simplex, quæ verò cuiusdā,
 quædam: at quæ de subiecto in non subie-
 ctum, corruptio: quæ simpliciter, simplex,
 quæ cuiusdam, quædam. Si itaque non ens
 multifariam dicitur, & nec quod secun-
 dum compositionem, aut diuisionem dicitur,
 moueri contingit, nec item quod secun-
 dum potentiam, quod oppositum est
 ei quidem, quod simpliciter est: (non album
 enim aut non bonum, contingit nihilò mi-
 nus secundum accidens moueri: esse namq;
 homo potest, non album: quod verò simpli-
 citer non hoc, id nequaquam. Nam impossi-
 bile est, non ens moueri. Si igitur hoc, & ge-
 nerationem motum esse: fit enim non ens.
 Nam etsi maximè secundum accidens fit,
 attamen verum est dicere de eo quod sim-
 pliciter fit, quod est non ens. Eodem modo
 igitur & quiescere. Hæc itaque omnia acci-
 dunt absurda, si quicquid mouetur, in loco
 est: non ens verò in loco non est: esset enim
 vsquam. Nec corruptio igitur motus. Si-
 quidem motui motus aut quies contrarium
 est: corruptio verò generationi est contra-
 ria. At cum omnis motus, mutatio quædam
 fit, mutationes verò tres, quæ dictæ sunt,
 harum verò, quæ secundum generationem
 & corruptionem minimè sint motus, (sunt
 autem illæ secundum contradictionem,) necesse
 ex subiecto in subiectum mutatio-
 nem solam, motum esse. Subiecta verò aut
 contraria, aut media: nam & priuatio con-
 trarium esse ponatur, quandoquidem &
 affirmatio declaratur, velut nudum, cæ-
 cum & nigrum. Si igitur prædicamenta,
 substantia, qualitate, loco, facere, pati,
 ad aliquid, & quantitate diuidantur, tres
 esse motus necesse est, qualis, quanti, &
 loci: secundum vero substantiam mini-
 mè, propterea quod substantiæ nihil con-
 trarium est, nec eius quod ad aliquid

Tom. IV.

A ἔστι δὲ πῶς κινούμενον ἐπὶ τῷ ἄλλῳ χρόνῳ, καὶ ὅτι
 καὶ εἰς ὅ. τὰ δὲ εἶδη τὰ πάθη, καὶ ὁ ἴστος, εἰς
 ἀκινουῦναι τὰ κινούμενα, ἀκίνητα ἔστιν, οἷον, ἐ-
 πισημη, καὶ θερμότης. ἔστι δὲ οὐχ ἡ θερμότης
 κίνησις, ἀλλ' ἡ θερμανσις. ἡ δὲ μὴ καὶ συμβε-
 βηκὸς μεταβολὴ ὅσα ἐν ἅπασιν ὑπάρχει,
 ἀλλ' ἐν τοῖς ἐκαστοῖς καὶ μεταξὺ, καὶ ἐν αὐτο-
 φάσει. τούτου δὲ πείρα ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς. με-
 τὰβάλλει δὲ τὸ μεταβάλλον, ἢ ὅτι ὑποκειμέ-
 νου εἰς ὑποκείμενον, ἢ ἐκ μὴ ὑποκειμένου
 εἰς ὑποκείμενον, ἢ ὅτι ὑποκειμένου εἰς μὴ
 ὑποκείμενον. λέγω δὲ ὑποκείμενον, τὸ κατὰ
 φάσιν δηλούμενον ὡς τ' ἀνάγκη πρὸς εἶ) με-
 ταβολῆς. ἡ γὰρ ὅτι ὑποκείμενον ἐστὶ μὴ ὑπο-
 κείμενον, ὅσα ἐστὶ μεταβολή. οὐτε γὰρ ἐκαστὴ,
 οὐτε αὐτοφάσις ἔστιν, ὅτι ὅσα ἀπλήρησις ἢ ἀπλῆ
 οὐκ ὄντι οὐχ ὑποκείμενον εἰς ὑποκείμενον,
 κατ' ἀπλήρησιν γένεσις ἔστιν, ἢ ἀπλῆς,
 ἀπλή, ἢ ἵεσις, ἵεσις. ἢ ὅτι ὅτι ὑποκείμενον εἰς
 μὴ ὑποκείμενον φθορὰ ἢ μὴ ἀπλῆς, ἀπλή,
 ἢ δὲ τίς, πρὸς * εἰ τὸ μὴ ὄν λέγεσθαι πλεονα-
 χῶς, ἔτι μὴτε τὸ καὶ σιῶνται ἢ ἀφίρεσιν ἐν δέ-
 χεται κινεῖσθαι, μὴτε τὸ καὶ διώαμιν, τὸ τὰ
 ἀπλῆς ὄντι ἀπλήρησιν. τὸ γὰρ μὴ λυκὸν ἢ
 μὴ ἀγαθὸν ὄντι ἐν δέχεται κινεῖσθαι καὶ συμ-
 βεβηκὸς. εἴη γὰρ αὐτὸ ἀφίρεσις τὸ μὴ λυκὸν
 τὸ δὲ ἀπλῆς μὴ τὸδε, οὐδαμῶς. ἀδωάτων
 γὰρ τὸ μὴ ὄν κινεῖσθαι. εἰ δὲ τὸτο, καὶ πᾶσι γένεσιν
 κίνησιν εἶ), γίνεσθαι γὰρ τὸ μὴ ὄν. εἰ γὰρ ἔτι
 μάλιστα καὶ συμβεβηκὸς γίνεσθαι, ἀλλ' ὄντι
 ἀληθὲς εἰπεῖν, ὅτι ὑπάρχει τὸ μὴ ὄν καὶ τῷ
 γιγνομένου ἀπλῆς. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἡρεμῶν.
 ταῦτα τε δὴ συμβαίνει διεσχερῆ, ἔτι εἰ πρὸς
 κινούμενον ἐν τόπῳ. τὸ δὲ μὴ ὄν, ὅσα ἐστὶ ἐν
 τόπῳ. εἴη γὰρ αὐτὸ που. ὅσα δὲ δὴ ἢ φθορὰ κίνησις.
 ἐκαστὸν γὰρ κινήσιν κίνησις ἢ ἡρεμία, φθορὰ δὲ
 γένεσις. ἐπεὶ δὲ πᾶσαι κίνησις μεταβολή τις,
 μεταβολῆς δὲ πρὸς αἰεὶ κινούμενα, τούτων δὲ αἰ-
 κησὶ καὶ γένεσιν ἔτι φθορὰν οὐ κινήσιν, αὐτὰ δὲ
 εἰσὶν αἰ κατ' ἀπλήρησιν, ἀνάγκη πᾶσι ὅτι ὑπο-
 κείμενον εἰς ὑποκείμενον κίνησιν εἶ) μόνῳ τῷ
 δ' ὑποκείμενον, ἢ ἐκαστῶν, ἢ μεταξὺ. ἔτι ἡ γένε-
 σις κείσθαι ἐκαστῶν, ἔτι δηλοῦναι κατὰ φάσιν, οἷον,
 τὸ γυμνὸν ἔτι ἡ δὲ, ἔτι μὴ καὶ εἰ οὐ κατῆ-
 γρησιν διήρησιν) οὐσία, ποιότητι, τόπῳ, ποσῶν, ἢ
 πάθῳ, ἔτι πρὸς εἶ, ποσῶν, ἀνάγκη πρὸς εἶ) κί-
 νησιν, ποσῶν, ποσῶν, τόπου. κατ' οὐσίαν δὲ οὐ,
 ἀλλ' ἔτι μὴ δὲ εἶ) οὐσία ἐκαστῶν, ὅσα δὲ τῷ
 πρὸς εἶ. ἔστι γὰρ ἡ αὐτῶν * μὴ δὲ μεταβάλλ-
 λοντος, ἀλλ' ἡ αὐτῶν μὴ δὲ μεταβολῆς.

γρ. αἰ δὲ

bell. πρ- φλόν,

Vocem μὴ δὲ nec bell. nec alii in- terpp. le- gunt.

R r

ὥστε καὶ συμβεβηκὸς ἢ κίνησις αὐτῶν. ὥστε
 ποιουῶτος καὶ πάχους, ἢ κινουῶτος καὶ κινου-
 μένου, ὅτι οὐκ ἔστι κινήσεως, ὥστε ἡμέσεως
 ἡμέσις, οὐδ' ὅλως μεταβολὴ μεταβολῆς δι-
 χῶς γὰρ ἐνδέχεται κινήσεως εἶναι κίνησιν. ἢ ὡς
 ὑποκείμενου, εἶναι ὁ δὲ θεσπὸς κινεῖται, ὅτι ἐκ
 λυκοῦ εἰς μέλας μεταβάλλει ὥστε οὕτω καὶ
 ἐκ κινήσεως, ἢ θερμότητος, ἢ ψυχότητος, ἢ τόπου
 ἀλλὰ τίς, ἢ αὐξάνει. τῆ δὲ ἀδιωκτοῦ. οὐ
 γὰρ τῆ ὑποκείμενων τίς μεταβολή. ἢ τὰς
 ἐπεὶ τῆ ὑποκείμενον ἐκ μεταβολῆς μετα-
 βάλλειν εἰς ἄλλο εἶδος· οἷον, ἀνθρώπου ἐκ
 νόσου εἰς ὑγίαιαν. ἀλλ' ὥστε τῆ δυνάτον,
 πᾶσι κατὰ συμβεβηκός. πᾶσα γὰρ κίνη-
 σις, ἢ ἀλλοῦ εἰς ἄλλο ὅτι μεταβολή, καὶ
 ἡμέσις καὶ φθορὰ ὡσαύτως· πᾶσι αἰ μὲν
 ἢ ἀντικειμένων ὡδὶ, ἢ ὡδὶ, οὐ κινήσεως. ἀμα
 οὖν μεταβάλλει ἢ ὑγείας εἰς νόσον, καὶ ἢ
 αὐτῆς αὐτῆς τῆς μεταβολῆς εἰς ἄλλω· δη-
 λον δὲ ὅτι αὐτὴ νόσησι, μεταβεβηκῶς ἔσται εἰς
 ὅποιαιον· ἐνδέχεται γὰρ ἡρεμεῖν· καὶ ἐν μὴ
 εἰς τίω τυχοῦσιν αἰεὶ· καὶ κινήσῃ ἐκ τίνος εἰς τί
 ἄλλο ἔσται. ὡς δὲ ἢ ἀντικειμένων ἔσται ὑγίαιαι,
 ἀλλὰ τὰ συμβεβηκῆσαι· οἷον ἢ ἀντικειμένων
 εἰς λήθειαν μεταβάλλει, ὅτι ἢ ὑποκεί-
 χεται, ἐκείνο μεταβάλλει, ὅτι μὲν εἰς ὄπι-
 σθμῶν, ὅτι δὲ εἰς ὑγίαιαν. ἢ εἰς ἀπειρον
 βαδιεῖται, εἰ ἔστι μεταβολῆς μεταβολή,
 καὶ ἡμέσεως ἡμέσις. ἀνάγκη δὲ καὶ τίω
 παρῶν, εἰ ἢ ὑγίαιαν· οἷον, εἰ ἢ ἀπλή
 ἡμέσις ἐγένετο ποτε, καὶ τὸ γινόμενον ἀπλῶς
 ἐγένετο. ὥστε οὐπω ἢ τὸ γινόμενον ἀπλῶς,
 ἀλλὰ τὸ γινόμενον ἢ, ἢ γινόμενον ἢ δὴ. εἰ
 δὲ εἰ τῆ ἐγένετο ποτε, ἀλλὰ ἢ οὐκ ἢ
 πῶ ποτε γινόμενον; ἐπεὶ δὲ τῆ ἀπείρων
 οὐκ ἔστι τί παρῶν, οὐκ ἔσται τὸ παρῶν.
 ὡς τ' ὥστε τὸ ἐχόμενον. οὐτε γινόμενον οὖν,
 οὐτε κινεῖται οἷον τε, οὐτε μεταβάλλειν οὐ-
 δέν. ἐπὶ τῆ αὐτῆ κινήσεως ἢ ἐναστία, καὶ ἡρέ-
 μῆσις, ἢ ἡμέσις, ἢ φθορὰ. ὥστε τὸ γι-
 νόμενον, ὅταν γίνεται γινόμενον, τὸτε
 φθαίρεται. οὐτε γὰρ διχῶς γινόμενον, οὐδ' ὕψε.
 ἔστι γὰρ διττὸ φθαίρετον. ἐπὶ δὲ ὑ-
 λῶ ὑπείκει τὰ γινόμενα, * καὶ μετα-
 βάλλειν π. * τίς οὖν ἔσται ὡσαύτ' ἢ ἀλλοίωτον
 σῶμα, ἢ ψυχὴ, οὕτω ἢ εἰ τὸ γινόμενον, ἢ
 κίνησις, ἢ ἡμέσις; καὶ ἢ ἢ εἰς ὃ κινεῖται; δεῖ
 γὰρ εἶναι ἢ πᾶσι τῆ δὲ ἐκ τῆ δὲ εἰς τὸ δὲ κίνησιν,
 * μὴ κίνησιν. πᾶσι οὖν; οὐ γὰρ ἔσται μαθη-
 σις τῆς μαθησεως· ὡς τ' ὥστε ἡμέσις ἡμέσεως.

A Etenim altero mutato, verificatur alte-
 rum nullatenus mutatum: quare secun-
 dum accidens, horum motus erit. Nec
 praeterea agentis aut patientis, neque om-
 nino moti, ac mouentis: cum non sit
 motionis motus, nec generationis gene-
 ratio, nec denique mutationis mutatio.
 Bifariam enim contingit motionis mo-
 tum esse. Nam aut tanquam subiecti: ut
 homo mouetur, quia ex albo in nigrum
 mouetur. Quare sic etiam motus, aut
 calefit, aut frige fit, aut loco transfer-
 tur, aut crescit. Id vero impossibile est,
 cum motus non sit aliquod subiectorum.
 C Aut eo, quod aliud quoddam subie-
 ctum, ex mutatione in aliam speciem
 mutetur: ut homo ex morbo in sani-
 tatem. At nec hoc possibile, praeter-
 quam per accidens: (omnis namque
 motus in aliud ex alio mutatio est: & ge-
 neratio item ac corruptio eodem modo:
 verumtamen quae ex oppositis sic, aut
 sic, non sunt motus: alioqui simul ex sa-
 nitate in morbum mutatur, atque ex ea
 ipsa mutatione in aliam. Constat itaque,
 quod cum aegrotauerit, in quamuis muta-
 tus erit: continget enim quiescere. Ac
 praeterea non semper in quamcumque, &
 illa quoque ex aliquo in aliud quiddam
 erit. Quare opposita erit conualescen-
 tia. Verum ex accidenti, ut ex reminis-
 centia in obliuionem mutatur, quia id,
 cui inest, quandoque in scientiam, quan-
 doque in sanitatem mutatur. In infini-
 tum praeterea procedet, si mutationis
 mutatio, & generationis generatio fuerit.
 D Necessè igitur & priorem fore, si posterior
 fuerit: ut si simplex aliquando fiebat gene-
 ratio, illud quoque, quod fiebat, simpli-
 citer fiebat; quare nondum erat quod
 simpliciter fiebat, sed quod fit aliquid, aut
 quod iam fiebat. Si igitur hoc etiam ali-
 quando fiebat, cur nondum erat, quod
 tunc fiebat? Cum verò in infinitis non sit ali-
 quid primum, non erit primum: quam-
 obrem neque consequens erit. Nec fieri
 igitur nec moueri, nec mutari quicquam,
 possibile est. Eiusdem praeterea motus con-
 trarius, atque quies, generatioque, &
 corruptio. Quare quod fit, cum factum
 fuerit, quod fit, tunc corrumpitur. Nec e-
 nim statim, cum fiat, nec post. Nam esse o-
 pus est, quod corrumpitur. Item necessò
 materiam subesse ei quod fit & mutatur,
 quae sanè erit velut alterabile quiddam, aut
 corpus, aut anima, ita quiddam etiam
 eius, quod fit, aut motus, aut generatio:
 & aliquid item ad hoc mouetur. Nam
 opus est aliquid huius ex hoc in hoc,
 quod motus non est, esse motum. Quo-
 nam igitur modo? Non erit doctrina doctri-
 nae, quare neque generatio generationis.

Scribe, ε μεταβαμοιζ ut omnes Interpp. γρ. ες οὐ ε. & mox ε sine in-terrogat. sic in se-quenti mem-bro, quod ita quidam vertunt, ε ali-quid rursus à quo mouen-tur. καὶ κίνη-sin μὲν δὲ γίνε-sin. κα. (ε ἢ ε-φασοεα γὰρ οἷον.)

Cum verò neque substantiæ, nec ad aliquid, neque faciendi, ac patiendi, superest secundum quale, & quantum & ubi, motum duntaxat esse: quandoquidem in horum singulis contrarietas est. Quale autem dico, non quod in substantia (siquidem differentia, quale est) verum passivum quale, quo dicitur res aut pati aut impassibilis esse. Immobile autem est, & quod omnino impossibile est moveri, & quod in multo tempore vix mouetur, aut quod tardè incipit: & quod natum quidem est moveri, non possit autem, quando natum est, & ubi, & quomodo: quod sanè inter immobilia solum, voco quiescere: contraria enim quies motui. Quare priuatio erit susceptiui.

CAPVT XII.

Quid esse simul loco, seorsim, tangere, medium, deinceps. Discrimen puncti & unitatis.

Simul secundum locum esse dicuntur, quæ in vno loco primo sunt. Et separata, quæ in diuerso. Tangi autem, quorum extrema sunt simul Medium, in quod natum est prius venire, quod mutatur, quam ad quod vltimum mutatur, secundum naturam continuè mutatum. Contrarium secundum locum, quod secundum rectitudinem plurimum distat. Consequens est, cuius principium sequentis, aut solo situ, aut specie, aut aliquo quodam modo definito, atque illius, cuius est consequens, nihil est medium eorum quæ in eodem genere sunt. velut linea lineæ, aut vnitas unitatis, aut domus ipsius domus: aliud verò medium esse, nihil prohibet. Consequens namque, alicuius consequens, ac quoddam posterius est. Non enim vnum consequens duorum: neque nouilunium, consequens secundæ. Attiguum verò, quod consequens tangit. Cæterum cum omnis mutatio in oppositis sit, hæc verò contraria, ac contradictio, contradictionis verò nihil medium est, constat quod medium in contrariis est. Continuum sanè, quoddam attiguum, aut tangens est. Dicitur verò continuum cum idem fiunt, atque vnus, vtriusque termini, quibus tangunt, & se continuant. Quare patet in his esse continuum, ex quibus vnum quiddam natum est secundum contactum fieri: & quod consequens, primum fit, constat. Consequens namque non tangit: hoc verò consequens est, & si continuum est, tangit. Quod si tangit, nondum continuum est. In quibus verò non est actus, in his non est coherentia. Quare non est punctum idem unitati. Nam illorum est tactio, harum verò minime: sed consequenter: & illorum quidem est aliquid intermedium, harum verò minime.

A ἐπεὶ δὲ οὐτ' οὐσίας, οὔτε τῷ παρὸς ἡ, οὔτε τῷ ποιεῖν καὶ πάσχειν, λείπεται κατὰ τὸ ποιῶν ἢ τὸ ποσόν, καὶ τὸ ποῦ, κίνησιν εἶη. τούτων γὰρ ἐκάστη ἐναντιώσις ἐστὶ. λέγω δὲ τὸ ποιῶν, οὐτὸ ἐστὶ τῆς οὐσίας * καὶ τῆς διαφορᾶς ποιῶν, ἀλλὰ τὸ παρὸς ἡ καὶ τὸ λέγεσθαι πάσχειν, ἢ ἀπαρτὸς εἶη. τὸ δὲ ἀκίνητον, τὸ, τε ὅλως ἀδύνατον κινηθῆναι, καὶ τὸ μάλιστα ἐν χρόνῳ πολλῷ ἢ βραδέως ἀρχόμενον, καὶ τὸ πεφυκὸς μὲν κινῆσθαι, μὴ ἐνάμενον δὲ ὅτε πέφυκε, ἢ οὐ, καὶ ὡς ὁ κελευήρεμβιν τῶν ἀκινήτων μόνον. ἐν δὲ μίῳ γὰρ ἡρεμία κινήσῃ. ὥστε τέρησις αὐτῆς εἶη τῆς δεκτικῆς.

A M A δὲ κατὰ τὸ ποῦ, * ὅσα ἐν εἰρήσῃ ἢ παρὸς καὶ χωρὶς, ὅσα ἐν ἄλλῃ. ἀπείθεσθαι δὲ, ὡν τὰ ἄκρα ἄμα. μεταξὺ δὲ, εἰς ὅπεφυκε παρὸς τε ἀφικνεῖσθαι τὸ μεταβάλλον, ἢ εἰς ὅ ἐσχάτον μεταβάλλει κατὰ φύσιν ὁ συνεχῶς μεταβάλλον. ἐναντίον κατὰ τὸ ποῦ, ὁ κατὰ δύθειαν ἀπεχόν πλείστον. ἐξῆς δὲ, οὐ μετὰ πλεονάζοντες ὄντες θεοῖ, ἢ εἰδῆι, ἢ ἄλλως πως ἀφορεθέντες, μηδὲν μεταξὺ ἐστὶ τῶν ἐν ταῖς αὐταῖς γῆραι. καὶ ὁ ἐφεξῆς ἐστὶν. οἷον, γραμμῆς γραμμῆς, ἢ μονάδος μονάδος, ἢ οἰκίας οἰκίας. ἄλλο δὲ οὐδὲν κωλύει μεταξὺ εἶη. ὁ γὰρ ἐξῆς, ἡνὸς ἐφεξῆς, ἢ ὑπερὸν πῆ. οὐ γὰρ τὸ ἐν ἐξῆς τῶν δύο, οὐδὲ ἡ νομισματικῆς δούτερος. ἐχόμενον δὲ, ὁ ἐπὶ * ἐξῆς ὡν ἀπλήθει. ἐπεὶ δὲ πάντα μεταβολὴ ἐν τοῖς ἀντικειμένοις ταῦτα δὲ ἐναντία καὶ ἀντίφασις, ἀντιφάσεως δὲ ὁσδὲν ἀμὰ μετῶν, δηλονὸς ὡς ἐν τοῖς ἐναντίοις τὸ μετῶν. τὸ συνεχῆς δὲ ὅτι ἐχόμενον ἡ ἀπόμενον. λέγεται δὲ συνεχῆς, ὅταν αὐτὸ γίνῃται καὶ ἐν, τὸ ἐκαστέρου περὶ οἷς ἀπλήθει ἢ συνεχῆς. ὥστε δηλονὸς ὅτι τὸ συνεχῆς ἐστὶ τοῖς, δὲ ὡν ἐν πῆ πεφυκε γίνεσθαι κατὰ πλεονάζοντα, καὶ ὅτι παρὸν τὸ ἐφεξῆς, δηλονὸς. τὸ γὰρ ἐξῆς οὐχ ἀπλήθει. τῆς δὲ ἐφεξῆς * ἢ εἰ συνεχῆς ἀπλήθει. εἰ δὲ ἀπλήθει, οὐπω συνεχῆς. ἐν οἷς δὲ μὴ ἐστὶν ἀφή, οὐκ ἐστὶ σύμφασις ἐν τοῖς. ὥστε οὐκ ἐστὶ στιγμή μονάδι ταῦτον. ταῖς μὲν γὰρ ἡ ἀπλήθει τὸ ἀπλήθει, τῆς δὲ οὐ. ἀλλὰ τὸ ἐφεξῆς. καὶ τῶν μὲν μεταξὺ ἡ, τῶν δὲ οὐ.

Repetit ex cap. 3. lib. 5. Physic.

ness. ἐξῆς ἀπλήθει. alii aliter.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΤΩΝ

ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΩΝ, ΒΙΒΛΙΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ οὐσίας, εἰς ἑνωρίδου.

Repetit ex lib. 7. metaph.

ΠΕΡΙ δὲ τῆς οὐσίας ἡ θεωρία. τῆς γὰρ οὐσίαν αἱ ἀρχαὶ καὶ τὰ αἴτια ζητούμενα. καὶ γὰρ εἰ ὡς ὅλον ἢ τὸ πᾶν, ἡ οὐσία ὁρᾶται μέρος καὶ εἰ τὸ ἐφεξῆς, καὶ αὐτὸ ὡς ὅλον ἢ οὐσία. εἴτα τὸ ποιὸν ἢ ποσόν. ἀμα δὲ οὐδ' οἷα, ὡς ἀπλάως εἰπεῖν, ταῦτα, * ἀλλὰ ποιότητες καὶ κινήσεις, ἢ καὶ τὸ οὐ λυκόν, ἔ τὸ ὄρα βίον. λέγουμεν οὖν εἰς καὶ ταῦτα, οἷον, ἔστιν οὐ λυκόν. ἔτι ὁρᾶται τῶν ἄλλων χωριστόν. μὴ τυροῦσι δὲ καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἔργα. τῆς γὰρ οὐσίας ἐξήγησαν ἀρχάς, καὶ σοιγεία καὶ αἴτια. οἱ μὲν οὖν νῦν, τὰ καθόλου οὐσίας μάλλον πίθεασιν. τὰ γὰρ ἄρα καθόλου, αἱ φασιν ἀρχάς καὶ οὐσίας εἶναι, μάλλον δὲ τὸ λογικῶς ζητεῖν. οἱ δὲ πάλαι, τὰ καθ' ἕκαστα. οἷον πῦρ, καὶ γῆν, ἀλλ' οὐ τὸ κοινὸν σῶμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Οὐσίας εἰς τρεῖς.

ΟΥΣΙΑΙ δὲ τρεῖς. μία μὲν, ἀσθητή ἢς ἢ μὲν αἰδῶς, ἢ δὲ φθαρτή, ἢ πᾶντες ὁμολογοῦσιν. οἷον τὰ φυτὰ, ἔ τὰ ζῷα. ἢ δὲ αἰδῶς, ἢς ἀνάγκη τὰ σοιγεία λαβεῖν, εἴτε ἐν, εἴτε πολλὰ. ἀλλῆ δὲ ἀκίνητος. ταῦτα φασὶ πινεσ εἰς χωριστῶν. οἱ μὲν εἰς δύο διαφοροῦντες, οἱ δὲ εἰς μίαν φύσιν ἱδρῶντες τὰ εἶδη, ἔ τὰ μαθηματικὰ. οἱ δὲ τὰ μαθηματικὰ μόνον τούτων. ἐκεῖνα μὲν δὲ φυσικῆς, (μὲν κινήσεως γὰρ) αὐτῆς ἑτέρας, εἰ μὴ δὲ μία αὐτῆς ἀρχὴ κοινή. ἢ δὲ ἀσθητὴ οὐσία μεταβολητή. εἰ ἢ ἢ μεταβολῶν, ἔκ τῶν ἀφικειμένων ἢ τῶν μεταξὺ ἀφικειμένων δὲ μὴ πᾶντων, (οὐ λυκόν γὰρ ἢ φωνή,) ἀλλ' ἔκ τῶν ἐκαστοῦ, ἀνάγκη εἰς καὶ πῖρ' μεταβάλλον εἰς πᾶν ἐκαστῶν οὐ γὰρ τὰ ἐκαστὰ μεταβάλλει.

ARISTOTELIS STAGIRITÆ

ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΩΝ

LIBER XIV.

& Postremus.

CAPVT I.

Scientiam hanc esse de substantia, ut de obiecto saltem principali.

B

SPECULATIO nobis de substantia est, siquidem substantiarum principia & causæ quaeruntur. Etenim siue ut totum aliquid vniuersum est, substantia, prima pars est: siue ex consequenti, hoc quoque modo primum est substantia, deinde quale postea quantum. At simul (ut ita dicam) nec entia sunt ista simpliciter, verum qualitates & motus: quemadmodum, non album, & non rectum. Dicimus namque hæc quoque esse, veluti, est non album. Præterea, cæterorum nullum separabile est. At hoc idem re ipsa testantur antiquiores: quippe qui principia, elementa, & causas substantiæ quaerebant. Recentiores verò vniuersalia magis ponunt esse substantias. Genera namque vniuersalia sunt, quæ asserunt magis principia, atque substantias esse, propterea quòd logicè quaerunt: antiquiores verò singularia, (ut ignem, & terram,) non autem corpus commune.

D

CAPVT II.

Substantias esse tres, vnam sensibilem caducam, aliam sensibilem æternam, tertiam immobilem.

E

VERUM substantiæ tres sunt: vna sensibilis, cuius quædam sempiterna, quædam corruptibilis, quam omnes concedunt, veluti plantæ, & animalia. Sempiterna verò (cuius elementa, siue vnum, siue multa sint, accipere necesse est) alia immobilis, quam aliqui separabilem aiunt esse; quidam in duo diuidetes, quidam in vnam ponentes naturam, tam species, quam mathematica; quidam ex his mathematica solum. Illæ itaque philosophiæ naturalis, cum motu namque sunt. Ista autem alterius est, si nullum eis commune principium est. Sensibilis verò substantia, mutabilis est. Si itaque ex oppositis, aut mediis mutatio sit, oppositis verò non omnibus, (album enim non est vox,) verum ex contrariis, necesse est aliquid subesse, quod in contrarietatem mutetur: non enim contraria transmutantur.

Præterea hoc quidem permanet, cōtrarium verò non permanet. Est igitur aliquid tertium præter contraria, ipsa materia. Si itaque transmutationes sunt quatuor, aut secundum ipsum quid, aut secundum quale, aut quantum, aut ubi: ac generatio simplex, & corruptio, quæ secundum quod quid fit, augmentatio, & diminutio, quæ secundum quantum, alteratio, quæ secundum passionem, latio verò, quæ secundum locum, profectò in contrarietates in vnoquoque mutationes sunt. Necessè est igitur mutari materiam, quæ ambo possit. Cùm autem duplex sit ens, omne mutatur ex potentia ente in actu ens, vt ex potentia albo, in actu album. Eodem autem modo & de augmentatione, & diminutione. Quare non solum per accidens, ex non ente fieri contingit, sed etiam ex ente omnia fiunt, verum potentia quidem ente, actu verò ex non ente. Et hoc est Anaxagoræ vnum. Melius namque quàm cuncta simul, & quàm mistura Empedoclis, ac Anaximandri: &, vt Democritus quoque ait, simul omnia potentia erant, actu verò minimè: quare materiam tetigerunt. Cuncta verò quæcumque mutantur, materiam habent, sed diuersam: nam & ipsorum sempiternorum quæcumque non sunt generabilia, sed latatione mobilia; attamen non generabilem, sed vnde, quo. Dubitare verò quispiam possit, ex quo non ente generatio fiat: tripliciter enim non ens dicitur. Si igitur quippiam est potentia, (verum tamen non ex quocumque,) sed cùm alterũ ex altero. Nec id sufficit, quòd simul omnes res erant, quia differunt materia. Cur enim infinita facta fuissent, & non vnum, cùm intellectus vnus sit? quare si materia vna, illud actu fuisset factum, cuius materia potentia erat. Tres itaque causæ, & tria principia: duo quidem ipsa contrarietas, cuius hoc quidem ratio & species, hoc verò priuatio, tertium verò materia.

CAPVT III.

Quod neque materia neque forma generentur, sed compositum, idque sine ideis.

Post hæc ostendendum est, quòd neque materia fit, neque species. Dico autem, extrema. Omne enim, quod transmutatur, aliquid est, & ab aliquo in aliquod transmutatur. Ab aliquo quidem, primo mouente: in quo verò, materia: in quod autem, speciem. In infinitum itaque procedet, si non solum æs rotundum fiat, verum ipsum rotundum, aut æs: quare necesse est stare. Deinde quod aliquid est, quælibet substantia est, quæ ab vniuerso fit. Quædam enim natura substantiæ sunt, quædam autem alia. Aut enim natura, aut arte, aut fortuna, aut casu fiunt: sed ars quidem, principium in alio:

Tom. IV.

A Εὐ τὸ μὴ ὑποκίμαι, τὸ δ' ἐκαστὸν οὐχ ὑποκίμαι. ἔστιν ἄρα ἡ τελευτῶσα παρὰ ἐκαστῶν, ἢ ὕλη. εἰ δὲ αἱ μεταβολαὶ τέλει, ἢ καὶ τὸ πῖ, ἢ καὶ τὸ ποῖον ἢ ποσόν, ἢ ποῦ. ἔστι γὰρ καὶ ἢ ἀπλή, ἔστι φθορὰ, ἢ καὶ τὸδε. αὐξήσις δὲ ἔστι φθίσις, ἢ καὶ τὸ ποσόν ἀλλοίωσις δὲ, ἢ καὶ τὸ παῖθος. φθορὰ δὲ, ἢ καὶ τὸ πόν. εἰς ἐκαστὴν δὲ εἶναι τὰ καθ' ἑκάστου αἱ μεταβολαί. ἀνάγκη δὲ μεταβάλλειν πῶ ὕλην διωκόμενον ἀμφοτέρωθεν. ἐπεὶ δὲ διττὸν τὸ ὄν, μεταβάλλει πῶ ἐκ τῆς διωκόμενης ὄντος, εἰς τὸ ἐνεργεῖα ὄν. οἷον, ἐκ λευκοῦ διωκόμενος, εἰς τὸ ἐνεργεῖα λευκόν. ὁμοίως δὲ ἔστι αὐξήσεως ἔστι φθίσεως. ὥστε οὐ μόνον καὶ συμβεβηκὸς ἐκδέχεται γίνεσθαι ἐκ μὴ ὄντος, ἀλλὰ καὶ ἄλλο ὄντος γίνεσθαι πῶτα. διωκόμενος μὲν ὄντος, ἐκ μὴ ὄντος δὲ ἐνεργεῖα. ἔστι τῶν ὅτι τὸ ἀναξαγόρου ἐν (βέλτιον γὰρ * ἢ ὁμοῦ πῶτα) ἔστι Εμπεδοκλέους τὸ μίγμα ἔστι ἀναξιμανδρου. ἔστι δὲ ἡ μόκριτος φησιν, ἢ ὁμοῦ πῶτα διωκόμενος, ἐνεργεῖα δὲ οὐ. ὥστε τῆς ὕλης αὐτὴν ἡμῶν νοί. πῶτα δὲ ὕλην ἔχει ὅσα μεταβάλλει. ἀλλ' ἔτερον καὶ τῶν αἰδίων, ὅσα μὴ ἡμῶν, κινήσει δὲ φθορὰ. ἀλλ' οὐ ἡμῶν, ἀλλὰ πῶθεν ποῖ. ἀπορήσει δὲ αὐτὴς, ἐκ ποίου μὴ ὄντος ἢ ἡμῶν. τειχῶς γὰρ τὸ μὴ ὄν. εἰ δὲ τῆς διωκόμενης, ἀλλ' ὁμοῦ * οὐ τῆς τυχόντος. ἀλλ' ἔτερον ἄλλο ἔτερον. οὐδὲ ἰσχυρὸν, ὅτι ὁμοῦ πῶτα γήματα. ἀναφέρει γὰρ τῆς ὕλης. ἐπεὶ ἀπείρα ἔστι ἡμῶν, ἀλλ' οὐχ ἔν; ὁ γὰρ νοίς, εἰς. ὥστε εἰ ὕλη μία, ἐκείνη ἔστι ἔστι ἐνεργεῖα, οὐ καὶ ἢ ὕλην διωκόμενος. τεῖα δὲ τὰ αἴτια, ἔστι τρεῖς αἱ ἀρχαί. δύο μὲν ἢ ἐκαστῶσις, ἢ τὸ μὴ λόγος καὶ εἶδος. τὸ δὲ τρίτον, τὸ δὲ τρίτον, ἢ ὕλη.

Quidam interpp. legisse vid. ἢ, ἢ ὁμοῦ.

ἢ ὁμοῦ τ.

ΚΕΦΑΛ. γ.

Ὅτι οὐ γὰρ οὐτε ἢ ὕλη, οὐτε τὸ εἶδος.

E ΜΕΤΑ τῶντα ὅτι οὐ γίνεσθαι οὐτε ἢ ὕλη, οὐτε τὸ εἶδος. λέγω δὲ τὰ ἔσχατα. πῶ γὰρ μεταβάλλει * ἢ καὶ ὑποκίματος, ἔστι π. ὑφ' οὗ μὲν, τῆς φθορῆς κινήσεως. οὐ δὲ, ὕλη. εἰς ὃ δὲ, τὸ εἶδος. εἰς ἀπείρα ὅτι εἰσιν, εἰ μὴ μόνον ὁ χαλκὸς γίνεσθαι φρογγύλος, ἀλλὰ ἔστι φρογγύλον, ἢ ὁ χαλκός. ἀνάγκη δὲ * ἔστι μὲν τῶντα, ὅτι ἐκάστη ἐκ σιωωνύμου γίνεσθαι οὐσία. * τὰ γὰρ φύσι, οὐσίαι, ἔστι τὰ ἄλλα. ἢ γὰρ τῆς χη, ἢ φύσις γίνεσθαι, ἢ τῆς χη, ἢ αὐτομάτω.

Repetit ex c. 3. l. 6 & c 8 l 7 metaph. velf. εἶδος ἔστι, sic Alex. velf. τὰ μὲν γὰρ, εἰσιν οὐσίαι, τὰ δὲ φύσι Sc-pulueda sic, Et namque

Rr iij

qua natura sunt, substantia sunt, cetera - ve. Cap. 7. & 9. 1. 7. Metaph. 1. 2. Physic lib. 7. Metaph. cap. 9.

ἡ μὲν οὖν τέχνη ἀρχὴ ἐστὶν ἄλλη ἢ δὲ φύσις, ἀρχὴ ἐστὶν αὐτῆς. αὐτογενὴς γὰρ αὐτογενὴς ἡμῶν. αἱ δὲ λοιπαὶ αἰτίαι ἐκείνης τούτων. οὐσίαι δὲ τρεῖς· ἡ μὲν ὕλη, τὸ δὲ πᾶν οὐσα τῶν φαίνεσθαι. ὅσα γὰρ ἐστὶν ἀφ᾽ ἧς καὶ μὴ συμφύσει, ὕλη καὶ ὑποκείμενον. ἡ δὲ φύσις, καὶ τὸ δὲ πᾶν, εἰς ἑαυτὴν καὶ ἐξ ἑαυτῆς. ἐπὶ τριτημίᾳ ἐκ τούτων ἢ καθ' ἑκάστην. οἷον Σωκράτους ἢ Κάλκίαν. ὅτι μὲν οὖν πίνων, τὸ δὲ πᾶν ἐστὶν καὶ πᾶν σῶμα οὐσίαν. οἷον, οἰκίαν τὸ εἶδος, εἰ μὴ ἡ τέχνη, οὐδ' ἐστὶν ἡμῶν καὶ φθορὰ τούτων. ἀλλ' ἄλλοι ἔχουσιν εἰς καὶ οὐκ εἰσὶν, οἰκίαν τε ἡ ἀπό ὕλης, καὶ ὑγίεια, καὶ πᾶν τὸ κατὰ τέχνην. ἀλλ' εἴπω, ὅτι τῆς φύσεως. εἰ δὲ δὴ οὐ κακῶς ὁ Πλάτων ἐφη, ὅτι εἶδη ἐστὶν ὅποσα φύσει, εἴπω ἐστὶν εἶδη ἄλλα τούτων, οἷον πῦρ, ἄρξ, κεφαλή. ἀπὸ τῆς ὕλης ἐστὶ, καὶ τῆς μάστιγος οὐσίας ἢ τελευταία. τὰ μὲν οὖν κινουῦντα αἴτια, ὡς περὶ ἡμῶν ὄντων τὰ δ' ὡς ὁ λόγος, ἅμα. ὅτε γὰρ ὑγιάνει ὁ αὐτογενὴς, τότε καὶ ὑγίεια ἐστὶ καὶ τὸ γῆμα τῆς χαλκῆς σφαιραῖς ἅμα, ἢ ἡ χαλκῆ σφαιρα. εἰ δὲ ἢ ὑπερὸν ἢ ὑποκείμεν, σκεπτόμενον. ἐπὶ ἐπίων γὰρ ὁδὸν κωλύει. οἷον, εἰ ἢ ψυχὴ τοιοῦτον, μὴ πᾶσα, ἀλλ' ὁ νοῦς. πᾶσιν γὰρ ἀδυνάτων ἴσως. φανερόν δὲ, ὅτι ὁδὸν δὲ ἀφ᾽ ἑαυτῆς τῆς αἰδέας. αὐτογενὴς γὰρ αὐτογενὴς ἡμῶν, ὁ καθ' ἑκάστην οὐσίαν. ὁμοίως δὲ ἢ ὅτι τῆς τεχνῶν ἢ γὰρ ἰατρικῆ τέχνη, ὁ λόγος τῆς ὑγιείας ἐστὶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Γενεῖαι αἰτίων, ἀρχῶν, καὶ σοιχείων.

ΤΑ δὲ αἴτια καὶ αἱ ἀρχαὶ ἄλλα ἄλλων ἐστὶν ὡς, ἐστὶ δὲ ὡς οὐ, ἀπὸ καθόλου λέγει ἡ φύσις, καὶ κατὰ ἀναλογίαν τὰ αὐτὰ πᾶντων. ἀπορήσας γὰρ ἀπὸ φύσεως, πόθεν ἔτεται, ἢ αἱ αὐτὰ ἀρχαί, ἢ σοιχεία τῆς οὐσίαν, καὶ τῆς ποσότητος καὶ καθ' ἑκάστην δὲ τῆς κατηγοριῶν ὁμοίως. ἀλλ' ἀποπον, εἰ τὰ αὐτὰ πᾶντων ἐκ τῆς αὐτῆς γὰρ ἐστὶν τὰ ποσότης, ἢ ἢ οὐσία. ἢ οὖν τῆς ἐστὶν; ποσότης γὰρ πᾶν οὐσίαν, καὶ τὰ ἄλλα τὰ κατηγοριῶν, * ὁδὸν ἔσται κοινόν ποσότητος ὅτι σοιχείων, ἢ ὡς σοιχείων. ἀλλ' ἀμὲν οὐδὲ ἢ οὐσία σοιχείων τῆς ποσότης, ὅτι δὲ τούτων ἐστὶν τῆς οὐσίας. ἐπὶ τῶν ἐκ δὲ χεῖρα πᾶντων ἐστὶ τὰ σοιχεία ταυτῆς; ὁδὸν γὰρ οἷον τῆς σοιχείων, ὅτι ἐκ τῆς σοιχείων συσκευασίας ὁ αὐτός.

A natura verò , principium in ipso. Homo namque hominem generat. Cetera causae privationes horum sunt. Substantiae verò, tres: Quaedam materia, quae quod quid est eo ipso quod apparet. quaecumque enim tactu, non coadhaerentia sunt, materia, & subiectum sunt. Quaedam verò natura, quod quid, & quidam habitus ad quem. Tertia item, quae ex iis quae singularis est: ut Socrates, aut Callias. In quibus igitur quod quid non est praeter compositam substantiam, (ut domus forma, non nisi ab ipsa arte,) nec est generatio, aut corruptio eorum, verum alio modo sunt, & non sunt, tum domus, quae absque materia, tum sanitas, & omne, quod secundum artem est: sed si quidem sunt, in iis sunt quae natura sunt. Propter quod non male Plato dixit, quod species eorum sunt, quae natura sunt. Si quidem species sunt aliae ab his: ut sunt ignis, caro, caput. Cuncta namque materia sunt, & maximè eius substantiae, quae est ultima. Causae itaque mouentes, tanquam antea ortae existunt: quae vero ut ratio, simul sunt. Cum enim sanus sit homo, tunc etiam sanitas est. Et forma aeneae sphaerae, simul atque aenea sphaera. Si autem aliquid posterius permanet, considerandum est. In quibusdam enim, nihil prohibet: veluti si anima tale sit non omnis, sed intellectus: omnem namque fortassis impossibile est. Manifestum itaque est, quod praeter haec non oportet ideas esse. Homo namque hominem generat: singularis, aliquem. Similiter etiam in artibus. Medendi enim ars, ratio sanitatis est.

CAPVT IV.

Causas & principia rerum omnium esse eadem analogicè, non synonymè.

Causae vero, atque principia, quodam quidem modo alia aliorum sunt, quodam vero modo non, si quis vniuersaliter dicat, & secundum analogiam, omnium eadem. Dubitare namque quispiam possit, verum alia, an eadem principia, & elementa substantiarum sint, & eorum quae ad aliquid sunt: & eodem modo in quolibet praedicamento. At absurdum est, si omnium eadem sunt: ex eisdem enim erit ad aliquid, & substantia. Quid igitur hoc erit praeter enim substantiam, & alia, quae praedicantur, nihil commune est. Prius autem elementum est, quam ea quorum est elementum. At vero nec substantia, eorum quae ad aliquid sunt, elementum est: nec aliquid horum, substantiae. Item quomodo continget, omnium eadem esse elementa? Nullum enim elementorum idem potest esse, ei quod ex elementis componitur.

veluti ipsi b a, ipsum b, & ipsum a. Neque sane vllum intellectualiu, vt vnum velens, elementum est: hæc enim vnicuique compositorum insunt. Nullum igitur eorum, neque substantia, nec ad aliquid erit. At necessarium est: non sunt ergo omnium eadem elementa. An (vt diximus) quodammodo quidem sunt, quodam modo vero non? veluti fortassis corporum sensibilibium, calidum tanquam species, & alio modo frigidum, vt priuatio. Materia vero, quod primò per se potentia hæc erat: substantiæ verò, tum hæc, tum ea ex iis quorum hæc principia sunt. Aut si quid ex frigido & calido fit vnum, vt caro, aut os, necesse profectò est aliud ab his esse illud quod factum est. Horum itaque eadem elementa atque principia sunt, alia verò aliorum. Omnium verò ita quidem dicere non est, sed analogicè. Quemadmodum si quis dicat, quod principia sunt tria, species, priuatio, & materia: verum vnumquodque horum, circa vnum quodque genus aliud est: vt in coloribus, album, nigrum, superficies: lumen, tenebræ, aër: ex his verò dies, & nox. Cum verò illæ non solum, quæ insunt, causæ sint: verum etiam ex iis quæ extrinseca sunt, illud quod mouet, patet quod aliud est principium, aliud elementum. Ambo verò, causæ sunt: & principium in hæc diuiditur. Quod autem vt mouens, vel sistens est, principium quoddam, & substantia est. Quare elementa quidem analogicè tria, causæ verò, atque principia quatuor: aliud verò in alio, & prima causa, vt mouens, in alio alia: sanitas, morbus, corpus: mouens, ars medendi: species, inordinatio talis: lateres: mouens, ædificatiua: & nimirum in hæc diuiditur principium. Cum autem mouens, in naturalibus quidem homo, in iis verò quæ à mente sunt, ipsa species, vel contrarium sit, modo quodam tres profectò causæ erunt, alio verò modo quatuor. Sanitas namque, quodam modo est ars medendi: & ædificatiua, species domus: & homo, hominem generat: præter hæc item cuncta mouens, tanquam omnium primum.

CAPVT V.

Substantias esse causas rerum omnium, id est, tantum substantiarum, quam accidentium, in caducis recurrere vices actus & potentie, in æternis non sic. quia hæc sunt actu semper.

Cum autem quædam separabilia, quædam inseparabilia sint, illa sunt substantiæ: propter quod hæc, omnium causæ sunt: siquidem absque substantiis passiones & motus non sunt. Deinde hæc erunt, anima fortassis, & corpus, aut intellectus, appetitus, & corpus.

Α οἷ τὰ β α, β β ἢ α. ὁ δὲ δὴ τῶ νοητῶ σοι-
χειὸν ἐστὶ, οἷ τὸ ἐν, ἢ τὸ οὐ. ἡ ἀρχὴ γὰρ αὐ-
τὰ ἐκαστοῦ τῶ σιωθέντων. ὁ δὲ ἀρχὴ ἐστὶ αὐ-
τῶ, οὐτ' οὐσία, οὐτε* πρὸς τί, ἀλλ' αἰα γ-
καῖον. ὁ δὲ ἐστὶ ἀρχὴ πρῶτον αὐτὰ σοιχειά. ἢ
ὡς αὐτ* λέγει μὲν, ἐστὶ μὲν ὡς, ἐστὶ δὲ ὡς οὐ. οἷ
ἴσως τῶ ἀνοητῶ σωματίων, ὡς μὲν εἶδος τὸ
θερμὸν, καὶ ἄλλον ἔσπον τὸ ψυχρὸν, ἢ θερ-
σις. ἢ ὕλη δὲ τὸ δυνάμει αὐτὰ πρῶτον καὶ
B αὐτὸν οὐσίαι δὲ αὐτὰ τε ἔ τὰ ἐκ τούτων,
ὡν αἰ ἀρχαὶ αὐτὰ. ἢ εἰ πὶ ἐκ θερμῶ καὶ
ψυχρῶ γὰρ ἐν οἷ, ἀρχὴ ἢ ὁσού. ἔπερὸν αἰα δ-
κη ἐκείνων εἰ τὸ γνόμνον. πύτων μὲν οἷ
* αὐτὰ σοιχειά ἔ ἀρχαί, ἄλλων δὲ ἄλλα. γρ. αὐτὰ
πρῶτων δὲ οὕτως μὲν εἰπεῖν, ὁ δὲ ἐστὶ. ὁ δὲ ἀ-
λογον δὲ ὡς αὐτ εἰ πὶς εἰποι, ὅτι ἀρχαί εἰσι βῆς,
τὸ εἶδος, καὶ ἢ θερμῆσις, ἔ ἢ ὕλη. ἀλλὰ τούτων
ἐκαστον, ἔπερὸν αὐτ ἐκαστον γνόσ ἐστὶν. οἷ ἔ
C χρώματι λυχνί, μέλαν, ἔπιφάνεια. φῶς,
σκόπος, ἀήρ. ἐκ δὲ πύτων, ἢ μέρα ἔ νύξ. ἐπεὶ
δὲ οὐ μόνον αὐ ἐνυπὶ ἀρχοντα αἰα, ἀλλὰ καὶ
τῶ ἐκ τῶ, οἷ τὸ κινουῶ, δὴ λεν ὅτι ἔπερὸν ἀρ-
χὴ καὶ σοιχειὸν. αἰα δὲ ἀμφο, καὶ εἰς αὐτὰ
ἀφαιρεῖται ἢ ἀρχή. τὸ δὲ ὡς κινουῶ ἢ ἰσῶν,
ἀρχὴ πὶς ἔ οὐσία. ὡς τε σοιχειά μὲν καὶ αἰα-
λογίαι, τρία αἰαίαι δὲ ἔ ἀρχαί, τεσσάρεις
ἄλλο δὲ ἔ ἄλλο. ἔ τὸ πρῶτον αἰαίον, ὡς κί-
νουῶ, * ἄλλο ἄλλο ὑγεία, νόσος, σῶμα. τὸ
κινουῶ, ἰατρική. εἶδος, ἀταξία τριαδὶ. πλίν-
D ποι τὸ κινουῶ, οἰκοδομική. ἔ δὴ εἰς αὐτὰ δι-
αφαιρεῖται ἢ ἀρχή. ἐπεὶ δὲ τὸ κινουῶ, ἐν μὲν τῶσις
φισκοῖς αἰ, ἀρσπος, ἐν δὲ τῶσις ἀπὸ ἀφαιρείας
τὸ εἶδος, ἢ τὸ ἐνδυτίον, ἔσπον πνα τρία αἰ-
πια αἰ εἶη, ὡδὶ δὲ τέτραρα. ὑγεία γὰρ πῶς ἢ
ἰατρική καὶ οἰκίας εἶδος, ἢ οἰκοδομική. καὶ αἰ-
ἀρσπος αἰ ἀρσπον γνῶν. ἔλι πῶς αὐτὰ τριαδὴ,
ὡς τὸ πρῶτον πρῶτων κινουῶ πρῶτα.

Κ Ε Φ Α Λ.

Ε Τίνες ἀρχαί τῶ ἀνοητῶ, ἔ πόσαι ἔ πῶς αἰ
αὐτὰ, ἔ πῶς ἔπερὸν.

ΕΓείδ' ὅτι αὐ μὲν χωριστά, τὰ δ' οὐ χω-
ριστά, οὐσίαι ἐκείνα. ἔ ἀφ τῶ πρῶ-
των αἰα ταύτα, ὅτι τῶ οὐσίαι δὲ μὲν, ἔ ἐστὶ
αὐτὰ πῶ καὶ αἰ κινήσις. ἔπειτα ἔσαι αὐτὰ ψυ-
χὴ ἴσως καὶ σῶμα, ἢ νοῦς, ἔ ὄρεξις, ἔ σῶμα. ἔλι
δὲ ἄλλον ἔσπον τὰ ἀτάλογον ἀρχαί αἰ αὐτὰ.

οὐκ ἐνεργεία καὶ δυνάμεις. ἀλλὰ καὶ ταῦτα διὰ
 τε ἄλλοις, ἔτερον. ἐν οἷοις μὲν γὰρ τὸ αὐτὸ,
 ὅτε μὲν ἐνεργεία ὅστιν, ὅτε δὲ δυνάμει οἷον,
 οἶνος, ἢ ἄρξ, ἢ ἀμφοτέρω. πίπτει δὲ καὶ
 ταῦτα εἰς τὰ εἰρηκτικά αἴτια. ἐνεργεία μὲν γὰρ
 τὸ εἶδος, ἐστὶν ἢ τὸ χρεῖστον, καὶ τὸ ἄμφοιν.
 φέρησις δὲ, οἷον σκῆτος ἢ κέμνον. δυνάμει δὲ
 ἢ ὕλη. τὸ γὰρ ἔστι τὸ δυνάμενον γίνεσθαι
 ἄμφο. ἄλλως δὲ ἐνεργεία καὶ δυνάμει δια-
 φέρεται, ὡς μὴ ἔστιν ἡ αὐτὴ ὕλη. ὡς οὐκ ἔστι τὸ
 αὐτὸ εἶδος, ἀλλ' ἕτερον. ὡς ἄρξ ἀμφοτέρω αἴ-
 τιον τὰ τε σοιχεῖα, πῦρ ἔτι γῆ, ὡς ὕλη. * τὸ αἰ-
 τιον εἶδος, ἔστι πάλιν ἕτερον οἷον ὁ πατήρ. ἔ-
 τισι ταῦτα ὁ ἥλιος, ἔστι ἡ ζῆτος κύκλος, οὔτε
 ὕλη ὄντα, οὔτε εἶδος, οὔτε φέρησις, οὔτε ὁμοει-
 δές, ἀλλὰ κινουῦντα. ἔτι δὲ ὁραὶ δέ, ὅτι τὰ
 μὲν καθόλου ἔστιν εἰπεῖν, τὰ δὲ οὐ. πρῶτον
 δὲ πρῶτον ἄρξ, τὸ ἐνεργεία πρῶτον, τὸ
 εἶδος, ἔτερον τὸ δυνάμει. ἐκείνα μὲν οὖν
 τὰ καθόλου οὐκ ἔστι. ἀρχὴ γὰρ τὸ καθ' ἕκα-
 στον, τὸ καθ' ἕκαστον. ἀμφοτέρω μὲν γὰρ ἀμ-
 φότερου καθόλου, * ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὁμοειδές, ἀλ-
 λα Πηλὸς Ἀχιλλέως. σοὺ δὲ, ὁ πατήρ. καὶ
 τὸ δὲ β, τὸ δὲ γ β α. ὅλως δὲ τὸ β, τὸ α-
 πλὸς β α. ἐπειτα εἶδη τὰ τῶν οὐσιῶν ἀλ-
 λα δὲ ἄλλων αἴτια καὶ σοιχεῖα, ὡς ἄρξ ἐλέ-
 ρη, τῶν μὲν ἐν ταῦτα ἡμῶν, χρωμάτων, ψό-
 φων, οὐσιῶν, ποσότητος. πλὴν τὰ δυνά-
 μεις, καὶ τῶν ἐν ταῦτα αὐτὰ εἶδη ἕτερα, οὐκ
 εἶδη, ἀλλ' ὅτι τῶν καθ' ἕκαστον ἄλλο, ἢ τε σὴ
 ὕλη ἔτερον εἶδος, ἔτερον κινήσασθαι, * ἔτερον εἶ-
 δος] καὶ ἡ ἐμὴ. τὰ καθόλου δὲ λόγῳ, τὰ αὐ-
 τὰ. τὸ δὲ ζήτησιν, τίνες ἀρχαὶ καὶ σοιχεῖα τῶν
 οὐσιῶν, ἔτερον τῶν, καὶ ποιῶν, πότερον αἰ αὐ-
 τῶν, ἢ ἕτερα, δηλοῖ ὅτι πολλαχῶς τε λεγο-
 μῶν ἔστιν ἕκαστον, ἀμφοτέρω δὲ οὐ ταῦ-
 τα, ἀλλ' ἕτερα. πλὴν αἰ δὲ τὸ πρῶτον. ὡς δὲ
 δὲ ταῦτα. ἢ τὰ ἀτάλαζον, ὅτι ὅ ὕλη, εἶ-
 δος, φέρησις, τὸ κινουῦν. καὶ ὡς δὲ τὰ τῶν οὐσιῶν
 αἴτια ὡς αἰ τὰ πρῶτον, ὅτι ἀναίρεται ἀναίρου-
 μένων. ἔτι τὸ πρῶτον, ἐντελεχεία, ὡς δὲ ἕτε-
 ρα πρῶτα ὅσα τὰ αἰτία. αἰ μὴτε ὡς ἡμῶν
 λέγεσθαι, μὴτε πολλαχῶς λέγεσθαι. ἔτερον αἰ
 ὕλαι. τίνες μὲν οὖν ἀρχαὶ τῶν αἰσθητῶν, καὶ
 πόσα. καὶ πῶς αἰ αὐτῶν, καὶ πῶς ἕτε-
 ρα εἶρηται.

Interpp.
 εἶδος

bell. ali-
 ter.

Inclusa
 quidam
 codices
 non ha-
 bēt: quos
 quidam
 interpp.
 sunt se-
 cuti. In
 sequent.
 quoque
 non pau-
 ca variāt
 interpp.
 dum vel
 suos co-
 dices vel
 suas con-
 iecturas
 sequun-
 tur. eos
 consule.

A Item alio modo, analogicè principia sunt
 eadem, vt actus, & potentia: verum hæc
 etiam in aliis alia, & alio modo sunt. In
 quibusdam enim, idem quandoque actu,
 quandoque potentia est: vt vinum, aut ca-
 ro, aut homo: (at hæc, in prædictas cau-
 sas cadunt: Actu namque est species, si
 separabilis sit:) item quod ex ambobus.
 Priuatio etiam, vt tenebræ, aut ægro-
 tans. Potentia autem materia. Hoc
 namque est, quod ambo fieri potest. Ali-
 ter autem actu potentiaque differunt, quo-
 rum non eadem materia est, quorum non
 eadem species, sed diuersa est: veluti ho-
 minis causa, elementa, ignis, & terra,
 vt materia, & propria species: & siquid
 aliud extrinsecus est, vt pater: & præter
 hæc, Sol, & obliquus circulus, quæ nec
 materia, nec species, nec priuatio, nec
 eiusdem speciei sunt, verum mouentia.
 Præterea videre oportet, quod quædam
 est vniuersaliter dicere, quædam mini-
 mè. Omnium itaque prima principia,
 quod actu, primum, & aliud, quod po-
 tentia. At illa, quæ vniuersalia dicimus,
 non sunt. Singulare namque, principium
 eorum est quæ singularia sunt. Homo e-
 nim hominis vniuersalis, profectò nullus
 est: verum Peleus Achillis: tui autem,
 pater. Et hoc quidem sic B, ipsius B A: &
 ipsum B, omnino ipsius B A simpliciter:
 deinde species ex, quæ substantiarum
 sunt: verum aliorum alia causæ & ele-
 menta, vt dictum est: veruntamen eo-
 rum quæ non in eodem genere sunt, co-
 lorum, sonorum, substantiarum, quan-
 titates, eo quod analogon: eorum quoque,
 quæ in eadem specie sunt diuersa, non spe-
 cie, sed quoniam singularium aliud, &
 tua materia, & species, & quod mouit, &
 species, ac mea materia: vniuersali verò
 ratione, eadem. Quæstio igitur quænam
 principia, siue elementa substantiarum,
 ad aliquid, & qualitatatum sunt, & verum
 eadem an diuersa, patet, quod cum mul-
 tipliciter dicantur, vniuscuiusque sunt:
 at si diuidantur, non eadem, sed diuersa,
 nisi quod aliquo modo eadem. Analogi-
 cè namque eadem: quia materia, spe-
 cies, priuatio, mouens. Ac illo modo
 substantiarum causæ, quasi omnium cau-
 sæ sunt: quia peremptis, perimuntur. Præ-
 terea, quod primum, actu est: illo verò mo-
 do, alia prima, quæcumque contraria, quæ
 nec vt genera, neque multipliciter dicun-
 tur: item & materia. Quæ itaque sensibi-
 lium principia sunt & quot, quoque modo
 eadem, & diuersa, dictum est.

B

C

D

E

CAPVT VI.

ΚΕΦΑΛ. 5.

Orditur Theologiam suam, probatque dari substantiam quandam eternam, perpetuo & actu mouentem, immobilem, & immaterialem.

Οτι αιδαγκη εστι αιδης ηναι ουσιας.

Cum vero tres sint substantiae, duae quidem naturales, alia autem immobilis, de hac est dicendum, quod necesse est perpetuam aliquam & immobilem substantiam esse. Etenim substantiae primae entium sunt: & si cunctae corruptibiles, omnia corruptibilia sunt. At impossibile est, aut generari motum, aut corrumpi: nam semper erat. Neque tempus: cum non sit possibile, prius & posterius esse, tempore non existente. Et motus sane ita continuus est, sicuti & tempus. Aut enim idem, aut quaedam ipsius motus passio est. Motus vero non est continuus, praeter hunc qui secundum locum, & hunc qui circularis est. At vero si motuum, aut effectuum est, non autem operas aliquid, non est motus. Possibile namque est non operari, quod potentiam habeat. Nulla igitur utilitas erit, ne quidem si perpetuas substantias faciamus, quemadmodum qui faciunt species, nisi aliquod principium insit, quod mutare possit. Non igitur sufficiat illa quidem, nec alia substantia praeter species. Nam si non operabitur, motus non erit. Nec item si operabitur quidem: substantia vero eius potentia sit: non enim erit perpetuus motus. Quod enim potentia est, contingit non esse. Oportet igitur esse tale principium, cuius substantia actus sit. Item has oportet esse substantias, absque materia: sempiternas enim esse oportet, si aliquid quidem aeternum est: actu igitur sunt. At qui dubium est: nam omne quidem agens, posse quoque videtur, potens vero non omne, agere: quare potentia erit prior. Verum si hoc ita sit, nihil entium erit. Contingit enim posse quidem esse, nondum vero esse. At si ut theologi, qui ex nocte cuncta generant: siue, ut physici dicunt, omnes res simul erant, idem impossibile erit. Quo namque modo mouebuntur, si nulla erit actu causa? Non enim ipsa materia se ipsam mouebit: verum opifex virtus: neque menstrua, neque terra, verum femina, atque humanum semen. Propter quod quidam faciunt semper actum: velut Leucippus, & Plato, cum semper esse motum dicant: cur vero, vel quem, non aiunt, nec cur sic, nec causam. Nihil enim susque deque mouetur, sed oportet ut semper aliquid praexistat: sicuti nunc, natura quidem hoc modo: vi etiam aut ab intellectu, aut ab aliquo alio, hoc modo: deinde quisnam primus sit: differt enim quam maximè.

Επειδη ησθη πρεις ουσιας, * δυο κινησι, μια δε η ακινητος, Repetit ex cap. 2. huius libri. Οτι αιδαγκη εστι αιδης ηναι ουσιας. Βινα ουσια ακινητη. αι τε γδ ουσιας περιεχονται των οντων. η ει πασαι φθαρται, παρτα φθαρτα. Δλλ' αδιωατον κινησι η γμεσθαι η φθαρτωαι. αει γδ λω. οσδε χρονον ου γδ οει τε ε περιπερον και εσερον εει μη οστος χρονου. και η κινησις αρα ουτω στωεχης, ως εσθε ο χρονος. η γδ το αω, η κινησιως η παθος. κινησις δε οσ εστι στωεχης, Δλλ' η η κη τωπον * και τωτης, η κη κη. αλλα μω ει εστι κινητικον, μη σερρωω δε η, οσ εστι κινησις. βεσ. aliter minus re- cte. ενδεχεσθαι γαρ το διωαμιν εχον μη σερρωω. οσδεσ αρα οφελος, οσδεσ α ουσιας ποιησωμιν αιδεις, ως εσθε οι τα ειδη, ει μη ης διωαμιν ερεσται ερη μετβαλλειν. ου τωιν ουσ η αυτη ιχθη, ουσ η αλλη ουσια παρα τα ειδη. ει γδ μη σερρωησ, οσ εσται κινησις. επι ουσ η ει σερρωησ, η δε ουσια αυτης διωαμιν. ου γδ εσται κινησις αιδης. ενδεχεσθαι γδ το διωαμει ον μη εει. δει αρα εει ερη τωι αυτω, ης η ουσια σερρωια. εη τωιν τωτας δει ουσιας εει αυθυλης. αιδεις γδ δει, ει εσθε γα και αλλο τι αιδης. σερρωια αρα και τωι ερη εουκει γδ το κη σερρωω παρ διωασθαι. το δε διωαμιν, ου παρ σερρωωιν. ως τε περιπερον εει τω ευναμιν. αλλα μω ει τωσ, οσδεσ εσται των οντων. ενδεχεσθαι γδ διωασθαι κη εει, μηπω δε εει. και τωι ει ως λερωσιν οι θεολογοι, οι εκ νυκτος ηριωντες. η ως οι φυσικοι, λω ομω παρτα κηματα, φασι, το αω αδυνατον. πως γδ κινησθαισθαι, ει μη κη εσται σερρωια αιπιον; ου γδ η γε υλη κησθαι αυτη εαυτω, αλλα τεκτονικη. οσδε τα ερη κηνια, οσδε η γη, αλλα τα σερρωματα, και η γρη. δε εη οι ποιουσιν αει σερρωιασ. οει Λδκιππος και πλατων. αει γδ εει φασι κινησθαι. αλλα εει η, και βινα, ου λερωσιν * οσδε ωδι, οσδε τω αιλιασ. οσδεσ γδ ως ετυχε, γρ. εει εει κινησθαι, αλλα δει παει υπερησθαι, ως περι νω φυση κη ωδι, βια ε, η ετω ιωδ, η αλλω ωδι. ειτα ποια περιεσθαι. δεσ φερη γδ αμω κησθαι οσιν.

ἀλλὰ μὲν οὖν Πλάτωνί γε οἷόν τε λέγειν, ἢ οἷον οἶεται ἄλλω (εἰ) εἶναι τὸ αὐτὸ ἐαυτὸ κινουῦν. ὕπερθε γὰρ καὶ ἅμα τῷ οὐρανῷ ἡ ψυχὴ, ὡς φησι. τὸ μὲν δὲ δυνάμει οἶεσθαι ἐνεργείας πρὸς τὸ ἐκείνῃ, ἐστὶ μὲν ὡς καλῶς, ἐστὶ δὲ ὡς οὐ. εἴρηται δὲ πᾶσι. οἷον δὲ ἐνεργεία πρὸς τὸ ἐκείνῃ, μῦθον εἶναι Ἀναξαγόρου (ὁ γὰρ νοεῖ, * ἐνεργεία) καὶ Ἐμπεδοκλῆος πρὸς Φιλίαν ἔν τῷ ρεῖκος. ἔοι αἰεὶ λέγοντες κινήσιν εἶναι, ὡς πρὸς Λύκιππον. ὥστε οὐκ ἴσως ἀπειροὺς χρόνον χάρις ἢ νῦν, ἀλλὰ ἴσως αἰεὶ, ἢ πρὸς τὸ ἐκείνῃ, ἢ ἄλλως, εἴτε πρὸς τὸ ἐκείνῃ ἐνεργεία δυνάμει. εἰ δὲ τὸ αὐτὸ αἰεὶ πρὸς τὸ ἐκείνῃ, δεῖ ἢ αἰεὶ κινεῖν ὡσαύτως ἐνεργουῦν. εἰ δὲ μέλλει ἄλλοτε (ἢ φησὶ εἶναι), ἀλλὰ δεῖ ἐνεργουῦν (εἶναι) αἰεὶ, ἄλλως καὶ ἄλλως, ἀνάγκη αἰεὶ ὡς δὲ μὲν καὶ τὸ αὐτὸ ἐνεργεῖν, ὡς δὲ κατ' ἄλλο. ἢ τὸ αἰεὶ καὶ τὸ ἐπερθε, ἢ κατ' ἄλλο. ἀνάγκη δὲ κατ' ἄλλο. πάλιν γὰρ ἐκείνο αὐτὸ τε αἴτιον καὶ κίνησις, οὐκοῦν βέλτιον τὸ πρὸς τὸ ἐκείνῃ. ἔν τῷ αἴτιον ἢ ἐκείνο τῷ αἰεὶ ὡσαύτως τῷ ἄλλως, ἐπερθε. τῷ δὲ αἰεὶ ἄλλως, ἀμφω δηλονότι. οὐκοῦν οὕτως ἔχουσι αἱ κινήσεις. ἢ οἷον ἄλλως δεῖ ζητεῖν ἄλλως; ἐπεὶ δὲ οὕτως τ' εἰδέχεται, ἔτι μὴ οὕτως, ἔτι νυκτὸς ἐστὶν, καὶ ὁμοῦ πάντων, καὶ ἐκ μὴ ὄντος, λυοῖτ' αὐτὰ. * ἔτι ἐστὶ ἢ αἰεὶ κινουμένου κινήσιν ἀπαύτων. αὐτὴ δὲ ἡ κύκλις καὶ τῷ οὐ λόγῳ μόνον, ἀλλ' ἔργῳ δὴ λέν. ὥστε αἰδέσθαι αὐτὸ εἶναι ὁ πρὸς τὸ οὐρανός. ἐστὶ τίνω ἢ ἔτι κινεῖ. ἐπεὶ δὲ τὸ κινουμένον ἔτι κινουῦν, μέσον τίνω ὅτι πᾶσι, ὅτι οὐ κινουμένον κινεῖ, αἰδέσθαι, καὶ οὐσία ἔτι ἐνεργεία οὐσα.

ΚΕΦΑΛ. Ζ'

Οὐ αἰδέσθαι ὁ πρὸς τὸ οὐρανός. ἔτι ἢ Θεός.

ΚΙΝΕΙ δὲ ὡς δὲ τὸ ὀρεκτὸν ἔτι τὸ νοητὸν κινεῖ, οὐ κινουμένον. ἔστι τῶν αἰετῶν, τῶν αὐτῶν. ὅτι τῶν νοητῶν γὰρ τὸ φαινόμενον καλόν. βουλευτὸν δὲ πρὸς τὸ ἐκείνῃ, τὸ ὄν καλόν. ὀρεγόμενα δὲ οἷον δοκεῖ μᾶλλον, ἢ δοκεῖ, ὅτι πᾶσι ὀρεγόμενα. ἀλλὰ γὰρ ἡ νόσις, νοεῖ δὲ ὑπὸ τῷ νοητῷ κινεῖται. νοητὸν δὲ ἐπερθε συστοιχία κατ' αὐτὸν. καὶ τῶν αἰετῶν ἢ οὐσία πρὸς τὸ ἐκείνῃ, ἔτι τῶν αἰετῶν ἢ ἀσπλάς, ἔτι κατ' ἐνεργείας. ἐστὶ δὲ τὸ ἐκείνῃ, ἔτι τὸ ἀσπλάς, οὐ τὸ αὐτὸ. τὸ μὲν γὰρ ἐκείνῃ, μέτρον σημαίνει,

A At neq; Platoni possibile est dicere id, quod quandoque putat principium esse, quod se ipsum mouet: posterior enim pariter caelo est anima, ut ait. Arbitrari itaque potentiam actu priorem, quodam modo quidem bene est, quodam modo verò minimè. Dictum autem est, quo modo. Quod autem actus sit prior, Anaxagoras testatur: (intellectus namque actu est:) & Empedocles amicitiam & contentionem ponens: & qui semper esse motū aiunt, velut Leucippus. Quare non erat tempore infinito chaos, aut nox, verum semper eadem circuitione, aut aliter, si actus quidem prior potentia. Si verò semper idem circuitione, oportet ut aliquid semper similiter operado permaneat. Quod si futura est generatio, & corruptio, aliud operans aliter & aliter esse oportet. Necessè igitur est hoc quidem modo, illud secundum se operari, hoc verò secundum aliud. Aut igitur secundum diuersum, aut secundum primum. Necessè autem est ut secundum hoc: hoc namque rursus & sibi & illi causa est. Dignius ergo est, quod primum est: hoc namque, ut semper similiter se habeat, causa erat: ut verò aliter, aliud: ut autem semper aliter, ambo scilicet. Patet igitur, quod motus quoque ita se habent. Cur igitur alia querere oportet principia? Cum verò & ita contingat, (& si non sic, ex nocte, & simul omnibus, & ex non ente erunt,) hæc profectò soluentur: & aliquid, quod semper incessabili motu mouetur: hic verò, circularis est. Et hoc non solum ratione, verum etiam opere patet. Quare æternum est profectò primum caelum: estque aliquid, quod mouet. Cum verò id, quod mouetur, & mouet, medium sit, est etiam aliquid, quod non motum mouet, quod æternum, substantia, & actus est.

CAPVT VIII.

Deum non motum mouere ut appetibile, pulchrum esse viuens, sempiternum, optimum, immobile, indivisibile, immutabile. ab eo caelum & naturam dependere: felicissimam vitam degere.

MOUET autē hunc in modū: quod appetibile est, & quod est intelligibile, ita mouet, ut ipsum non moueatur: horū prima, eadē: nāque expetibile id est quod pulchrū apparet. Quod autem voluntate expetibile primum, id est quod omnino pulchrū: expetimus autem magis, quia videtur, quā videatur, quia expetimus. Principium enim intellectio: intellectus autem ab intelligibili cietur, at intelligibile seriem per se propriam efficit, atque huius, substantia prima, eiusque illa quæ simpliciter constat, & actu: est verò vnum & simplex non idem: nam vnum mensuram significat,